

KIRGIZISTAN - TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ

LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN AÇIK ALAN
ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

ELİF ADAK AKENGİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024

KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ
LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLER ANABİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN AÇIK ALAN
ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN
ELİF ADAK AKENGİN

DANIŞMAN
PROF. DR. MEHMET ARİF ÖZERBAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024

ETİK BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun olarak sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, yararlanılan eserlere eksiksiz atıf yapıldığını, tezde yer alan verilerin hiçbir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını ve tez yazım kurallarına uygun hazırlandığını beyan ederim.

Elif ADAK AKENGİN

ÖNSÖZ

Okul öncesi kurumlarında görevli olan öğretmenlerin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin ve bu etkinlikleri gerçekleştirmede karşılaştıkları sorunların neler olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınarak yapılmıştır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübelerini paylaşan, tez çalışmamın yürütülmesi esnasında, çalışmalarına yön veren, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen ve bana her türlü desteği sağlayan danışmanım, Prof. Dr. Mehmet Arif ÖZERBAŞ' a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmam için gerekli verileri toplamamı sağlayan öğretmen arkadaşlarıma bana vakit ayırarak görüşmelere içtenlikle katıldıklarından dolayı teşekkür ederim.

Bu süreçte desteklerini her zaman hissettiğim ve yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Elif ADAK AKENGİN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR	iv
TABLOLAR	v
ŞEKİLLER	vi
ÖZET	1
KIRGIZCA ÖZET (КЫСКАЧА МАЗМУНУ)	3
İNGİLİZCE ÖZET (SUMMARY)	22
RUSÇA ÖZET (АННОТАЦИЯ)	24
GİRİŞ	26
Problem Durumu	26
Problem Cümlesi	30
Araştırmanın Amacı	31
Alt Amaçlar	31
Araştırmanın Önemi	32
Araştırmanın Sınırlılıkları	32
Araştırmanın Varsayımları	32
Tanımlar	33

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	34
1.1. Okul Öncesi Eğitim	34
Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	34
Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri	35
1.2. Okul Öncesinde Öğrenme Ortamları	38
1.3. Açık Alan Etkinlikleri	40
1.4. Okul Öncesi Dönemde Açık Alan Etkinliklerinin Önemi	42
1.5 İlgili Araştırmalar	44
1.5.1. Ulusal Düzeyde gerçekleştirilen Araştırmalar	44
1.5.2. Uluslararası Düzeyde gerçekleştirilen Araştırmalar	45

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM	47
2.1. Araştırmanın Modeli.....	47
2.2. Çalışma Grubu	47
2.3. Veri Toplama Araçları	49
2.4. Verilerin Toplanması	50
2.5. Verilerin Analizi	50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA.....	52
3.1. Birinci Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	52
3.2. İkinci Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	56
3.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	62
3.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	66
3.5. Beşinci Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	71
3.6. Altıncı Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	75
3.7. Yedinci Araştırma Sorusuna (Alt Amaç) İlişkin Bulgular	78

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma.....	83
4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma.....	84
4.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma	85
4.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma	87
4.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma	88
4.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma.....	89
4.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma	89
4.8. Öneriler	90
KAYNAKLAR	92
ÖZGEÇMİŞ	96

SİMGE VE KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

Akt : Aktaran

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Betimleyici Özellikleri	48
Tablo 3.1	Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?	53
Tablo 3.2.	Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?	57
Tablo 3.3.	Açık alan etkinliklerinde ne tür aktivitelere yer veriyorsunuz?	63
Tablo 3.4.	Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?	67
Tablo 3.5.	Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?.....	72
Tablo 3.6.	Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?..	76
Tablo 3.7.	Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?	79

ŞEKİLLER

Şekil 3.1	Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesine ilişkin temalar.....	52
Şekil 3.2	Açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığına ilişkin temalar.....	56
Şekil 3.3	Açık alan etkinliklerinde yer verilen aktivitelere ilişkin temalar	62
Şekil 3.4	Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellere ilişkin temalar	66
Şekil 3.5	Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin temalar	71
Şekil 3.6	Öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumuna ilişkin temalar...	75
Şekil 3.7	Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajlarına ilişkin temalar	78

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN AÇIK ALAN ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji model kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında MEB'e bağlı anaokullarında görev yapan 27 okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgiler formu ile yedi açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeden elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde öğretmenlerin açık alan etkinliklerine yönelik farklı fikirlere ve bilgilere sahip oldukları görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesini sağlık, sosyallik ve öğrenme olmak üzere üç alt temada sınıfladıkları görülmüştür. Bu alt temalara bakıldığında öğretmenlerin büyük bir kısmı çocukların doğal ortamda, doğayı keşfetmelerine olanak sağlamak amacı ile açık alan etkinliklerine yer verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirme sıklığı, hava durumuna ve okul idaresinin tutumuna göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde okul idaresinin kısıtlamalarıyla karşılaşıldığı görülmüştür. Bazı okul idarecilerinin açık alan etkinliklerine ve okul öncesi müfredatına hâkim olmamasından kaynaklı olumsuz durumların yaşandığı da tespit edilmiştir. Fiziksel alanın uygun olmaması gerekçesi ile bazı okul idarelerinin etkinliklere kısıtlama getirdikleri ve bunun sonucu olarak açık alan etkinliklerinin yeterli derece de gerçekleştirilemediği belirtilmiştir. Öğretmenlerin açık alan eğitimini okul içi açık alan etkinlikleri (okul bahçesi) ve okul dışı açık alan etkinlikleri yani alan gezisi olarak tanımladıkları görülmüştür. Araştırma sonuçlarına baktığımızda öğretmenlerin sınıf içinde gerçekleştirdiği tüm etkinliklere (Müzik, sanat, Türkçe, matematik, fen, oyun ve hareket etkinliği) açık alan etkinliklerinde yer verdiği, bunlara ek olarak çeşitli yerlere alan gezisi etkinlikleri yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmesinde; olumsuz hava koşulları, velilerin ve okul yönetiminin olumsuz yaklaşımları, okulun fiziki şartlarının uygun olmaması ve ekonomik sebepler engeller olduğunu ileri sürmüşlerdir. Diğer bir sonuçta; öğretmenlerin büyük çoğunluğu

öğrencilerin açık hava etkinliklerinde istekli olduklarını belirterek, dikkatlerini toplama da daha başarılı olduklarını belirtmiştir. Bunu yanı sıra öğretmenler öğrenmenin daha iyi gerçekleştiğine de vurgu yapmışlardır. Bu durumun aksine bazı öğretmenler bazı etkinliklerle sınırlamak koşuluyla çocukların dikkatlerinin çabuk dağıldığını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, Öğretmenler genel olarak etkinliklerin faydalı olduğu konusunda fikir birliğinde olmasına karşın uygulamalarda farklılıklar olduğu görülmüştür. Farklılıklar genel olarak fiziki koşullar, güvenlik, uygulama sıklığı temaları altında toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, açık alan etkinliği, öğretmen, okul öncesi eğitimi

МАЗМУНУ

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ МУГАЛИМДЕРДИН АЧЫК ИШ-ЧАРАЛАРГА БОЛГОН КӨЗ КАРАШЫН ИЗИЛДӨӨ

Мектепке чейинки билим берүү

Билим берүү-бул өмүр бою үзгүлтүксүз процесс жана мөөнөтү 0 айдан 72 айга чейинки мектепке чейинки жылдар жашоонун эң маанилүү мезгилдеринин бири. Баланын кийинки окуу процессинде эрте жашында алган негизги билимдери, көндүмдөрү жана адаттары, үйрөнүүдөн тышкары, алардын социалдык жана эмоционалдык жашоосун башкарууда да чоң роль ойнойт. Мектепке чейинки билим берүүбул балдарды коомдун маданий баалуулуктарына, өзгөчөлүктөрүнө, баланын жеке өзгөчөлүктөрүнө ылайык келген жана анын өнүгүүсүнүн бардык тармактарын өнүктүрүүгө, башталгыч билим алууга даярдоого багытталган билим берүү процесси. Ошол эле учурда, мектепке чейинки билим берүү, бул баланын эрте алган билими анын келечектеги жашоосуна таасир эткен мезгил (Акдуман 2011).

Омероглу (1997); баса белгилегендей, "жеке адамдарга билим берүүнү натыйжалуу жүргүзүү үчүн, учурдагы билим берүү процесси бир нече мезгилге бөлүнөт. Алардын биринчиси жана эң маанилүүсү, мектепке чейинки билим берүү. Мектепке чейинки билим берүү төрөлгөндөн баштап башталгыч мектепке чейинки мезгилди камтыйт жана алардын балдарынын өнүгүүсүн колдоого багытталган", деп айтылат билдирүүдө. Ошентип, баланын өнүгүүсүнүн бардык чөйрөлөрүнө таасир этүүчү жана анын өнүгүшүнө негиз түзө турган мээнин өнүгүшү эң тез болгон мектепке чейинки билим берүү мекемесинде бай стимулдаштыруучу чөйрөнү жана баланын өнүгүүсүн оң жагынан колдогон жаңы окуу мүмкүнчүлүктөрүн киргизүү маанилүү. (МЭВ 2013).

Мектепке чейинки мезгил, 0 жаштан 6 жашка чейин, адамдардын психикалык, физикалык, социалдык декоммунизация жана эмоционалдык өнүгүүсү эң тез болгон мезгил (Пойраз 2011).

Билим берүүбул өмүр бою үзгүлтүксүз процесс жана адамдарга натыйжалуу билим берүү үчүн, учурдагы билим берүү процесси бир нече мезгилге бөлүнөт. Алардын биринчиси жана эң маанилүүсү - мектепке чейинки билим берүү. Туулгандан баштап башталгыч мектепке чейинки мезгилди камтыган Мектепке чейинки

жылдар жашоонун эң оор мезгилдеринин бири. Ошентип, баланын өнүгүүсүнүн бардык чөйрөлөрүнө таасир этүүчү жана анын өнүгүшүнө негиз түзө турган мээнин эң тез өнүгүшү болгон мектепке чейинки билим берүү мекемесинде бай стимулдаштыруучу чөйрөнү жана баланын өнүгүүсүн оң жагынан колдогон жаңы окуу мүмкүнчүлүктөрүн киргизүү маанилүү. Болбосо, баланын мээсинин өнүгүшүнө терс таасирин тийгизет. Бул өз кезегинде баланын тилинин, когнитивдик, кыймылдаткыч, социалдык жана эмоционалдык өнүгүүсүнүн, ошондой эле жүрүм-турум көйгөйлөрүнүн кечендешине алып келет". Баланын кийинки окуу процессинде эрте жашында алган негизги билимдери, көндүмдөрү жана адаттары, үйрөнүүдөн тышкары, алардын социалдык жана эмоционалдык жашоосун башкарууда да чоң роль ойнойт. Мектепке чейинки билим берүүбүл балдарды коомдун маданий баалуулуктарына жана өзгөчөлүктөрүнө ылайык, баланын жеке өзгөчөлүктөрүнө ылайык келген жана анын өнүгүүсүнүн бардык тармактарын өнүктүрүүгө багытталган башталгыч билим алууга даярдоого багытталган билим берүү процесси. Ошол эле учурда, мектепке чейинки билим берүү - бул баланын жаш кезинде алган билими анын келечектеги жашоосуна таасир эткен мезгил (Акдуман 2011, Омероглу 1997, МЕВ-2013).

Мектепке чейинки мезгил – бул ар кандай тажрыйбага бай мезгил, бул мезгилде балдар кызыгышат, күчтүү элестетишет, изилдешет жана суроолорду беришет, ал эми балдар илимий процесстин негизги түшүнүктөрүн жана көндүмдөрүн алышат (Сивелек & Акамжа 2018). Бул мезгилдеги балдардын тажрыйбасы кийинки жылдарда абстракттуу илимий концепцияларды өздөштүрүүдө маанилүү ролду ойнойт (Кылдан & Пекташ 2009; Камай & Кашкер 2006). Бул мезгилде өнүгүү өзгөчөлүктөрүнө абдан кызыккан балдар ар кандай суроолорду берип, изилдөө жүргүзүп, айлана-чөйрөнү изилдөөгө аракет кылышат (Көшкер 2019). Балдар көрө турган, тийе турган, уга турган, сезимдерин колдоно турган, кызыккан, байкаган жана башынан өткөргөн чөйрөдө алар кичинекей кезинен баштап тезирээк жана активдүү үйрөнө алышат (Эрентай & Эрдоган 2009). Гүлайдын изилдөөсүнүн (2011) жыйынтыгы боюнча, айлана-чөйрө менен өз ара аракеттенүүгө жана тажрыйбага негизделген практика окууда туруктуулукту камсыз кылат. Айлана-чөйрө менен өз ара аракеттенүү, сыртта убакыт өткөрүү балдардын физикалык өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт, көңүл бурууну жогорулатат, балдарды чыгармачыл жана кооперативдүү кылат. Бул ошондой эле балдардын кызыгуу сезимин өрчүтөт, бул

өз кезегинде окуу ылдамдыгына таасир этет (Гүлай 2011; Арабажы жана Чытак 2017). Көшкердин айтымында, класстан тышкаркы чөйрө бул жагынан алып караганда үйрөнүүгө чоң мүмкүнчүлүк берет.

Балдардын өнүгүүсү үчүн маанилүү болгон ачык мейкиндиктерге жетүү жана сыртта өткөргөн убакыт акыркы жылдары тынымсыз азайып баратат. Тилекке каршы, бүгүнкү күндө жашоо шарттарынын өзгөрүшү, бетон шаарлар булардын азайышынын негизги себептеринин бири болуп саналат. Азыркы учурда, технологиялык шаймандарды көбүрөөк колдонуу жана коопсуздук маселелери сыяктуу себептерден улам, балдар компьютерде, планшетте жана сыналгыда көбүрөөк убакыт өткөрүп, сыртта эмес, үйдө оюндарды ойношот. Ал эми, улуттук спорт жана дене тарбия ассоциациясы [NASPE](2009) балдарга дени сак өнүгүүсү үчүн 60 мүнөттөн ашык кыймылдабай турбашы керектигин жана аларга күн сайын жок дегенде 60 мүнөт сыртта жүрүүгө мүмкүнчүлүк берүүнү сунуштайт. Сыртта убакыт өткөрүү балдардын физикалык жактан гана эмес, социалдык, эмоционалдык жана когнитивдик жактан да өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт. Балдар сыртта машыгуудан жетиштүү киреше алышы үчүн, алардын өнүгүүсү үчүн жагымдуу чөйрөнү түзүү жана сунуштарды берүү абдан маанилүү (Хиррон жана Хилдебранд 2013; Нур 2019). Ошондуктан, мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде балдардын тышкы чөйрө менен өз ара аракеттенүүсүн жаратылыш менен байланыштырып, балдарды кыймылга келтирүү үчүн чаралар көрүлүшү керек (Челик 2012).

Түркиядагы мектепке чейинки билим берүү мекемелери изилденгенде, күндүзгү иш-чаралардын көбү класста өткөрүлөт, ал эми мектеп бакчалары окуу чөйрөсү катары колдонулбайт. Мектеп короолору көбүнчө салтанаттарда жана өзгөчө майрамдарды белгилөө үчүн колдонулат (Арабажы & Чытак, 2017).

Билим берүү, окутуу бир имараттын ичинде гана болушу мүмкүн деген түшүнүк, билим берүүнүн ачык мейкиндикте өткөрүү өнүкпөй калышына алып келди. Ачык мейкиндиктер окуу процессинде балдардын физикалык, аффективдүү, социалдык жана когнитивдик өнүгүүсүнө көмөктөшүүчү маанилүү окуу чөйрөсүн, ошондой эле ар кандай жерлерде окуунун ар кандай формаларын колдогон жана мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылган жерлерди билдирет. Ачык мейкиндиктер маанилүү, анткени бакчалар балдарга өздөрүн жана айлана-чөйрөсүн сезүү

органдары аркылуу таанып-билүүгө мүмкүнчүлүк берет (Ouvry 2005- (акт; Алат); White 2008).

Сырттагы иш-чаралар балдарга жашоо-турмуштан үйрөнүүгө мүмкүнчүлүк берет. Ачык мейкиндик балдарга байкоо жүргүзүүгө мүмкүнчүлүк берет. Мисалы, балдар асмандагы көк түс бир эле көлөкөдө эмес, күрөң жана жашыл түстөрдүн ар кандай түстөрүндө экендигин байкап, ошол эле учурда сыртта атмосфера түзүлүп, майда-чүйдө нерселерди байкай алышат. Алар булгануудан чочулабагандыктан, балдар боектор менен эркин иштей алышат (Хиррон&Хилдебранд 2013). Ачык мейкиндикте эркин изилдөө жана байкоо жүргүзүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон балдарда өзүнө болгон ишенимдин өнүгүшү сакталат. Өзүн жогору баалаган балдар кыйынчылыктарды жеңип, изилдеп, эксперимент жасоодон коркпойт (Ашкар 2021).

Бул мезгилде жашоонун бардык чөйрөсүнө таасир эте турган ачык иш-чаралар балдардын өнүгүүсү үчүн чоң мааниге ээ. Сыртта машыгуу балдарга ошол эле учурда дени сак өсүү жана өнүгүү мүмкүнчүлүгүн берет. Билтондун (2010) айтымында, балдардын D витаминине болгон муктаждыктарын канааттандыруу, күн сайын күн нуру жетиштүү болушу үчүн сыртта машыгуу өзгөчө мааниге ээ. Ачык абада болуу июль айындагы балдарга керектүү витамин, Күн нуру, таза аба - жаратылышта активдүү эс алуунун маанилүү артыкчылыктары менен камсыз кылат. Өзгөчө жаш балдар мээнин дени сак өнүгүшү жагынан чоңдорго караганда көбүрөөк кычкылтекке муктаж (Хиррон & Хилдебранд 2013). Грифин жана башкалар (2024) ошондой эле сыртта машыгуу балдардын ден соолугуна оң салым кошоорун баса белгилешет.

Адабияттарды жалпы карап чыгуу жүргүзүлгөндө, изилдөөчүлөр сырттагы иш-аракеттер балдардын когнитивдик, физикалык, тилдик жана социалдык өнүгүүсүнө, башкача айтканда, өнүгүүнүн бардык тармактарына өбөлгө түзөт деп ырасташат. Билтон (2014) жана Присент (1986); сыртта машыгуу балдардын өнүгүүсүнүн көптөгөн аспекти (физикалык, эмоционалдык, социалдык, тилдик жана когнитивдик) үчүн зарыл. Сыртта машыгуу балдарга интеллектуалдык, социалдык, физикалык жана эмоционалдык жактан өнүгүүгө, ошондой эле тилди өнүктүрүү үчүн бай чөйрөнү түзүүгө мүмкүндүк берген тажрыйба берет (Билтон 2014).

Сырттагы иш-чаралар балдардын жаратылыш менен болгон мамилесин жогорулатуу жана алардын ар кандай көндүмдөрдү үйрөнүүсүн жайылтуу менен балдардын өнүгүүсүнүн бардык тармактарын колдойт. Мектепке чейинки билим берүүдө ачык иш-чараларга көбүрөөк катышуу балдардын өнүгүүсү үчүн чоң мааниге ээ.

Эгерде биз өнүгүү аймактары үчүн ачык иш-чаралардын артыкчылыктарын жалпыласак;

1. Бул дени сак өнүгүүгө жана өсүүгө мүмкүндүк берет.

2. Мотор көндүмдөрүн жайылтат: сырттагы иш-чаралар балдардын физикалык өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт. Сыртта машыгуу балдардын чуркоосу, басуусу, бир нерсеге карманып чыгуусу жана денени көзөмөлдөөсү үчүн ыңгайлуу шарттарды түзөт.

3. Социалдык-эмоционалдык өнүгүүгө өбөлгө түзөт:

* Өзүн-өзү натыйжалуулук сезимин жайылтат. Өзүн-өзү натыйжалуулук сезими бала ар кандай кыймылдарды, айрыкча моторикасын өнүктүрөт. Балдар сырттагы иш-аракеттерди изилдеп, изденип, байкап жана аларды туурайт. Бул нерселерди оңой кыла алган балдар өзүнө болгон ишенимди өрчүтүшөт. Өзүн-өзү натыйжалуулугун жогору кабыл алган балдар кыйынчылыктарга туш болгондо дароо баш тартпайт, аны менен күрөшүп алат. Башка жагынан алганда, өзүнүн натыйжалуулугун төмөн кабылдаган балдар өз жөндөмдөрүнө шек санашат жана өзүнө ишеним ар кандай кыйынчылыктарда аракетин дароо токтотушат.

* Сезимдерин билдирүү: жаратылыш менен байланышуу балага эмоционалдык эс алууга мүмкүнчүлүк берет. Жоопкерчилик, жардамдашуу жана боорукердик жөндөмүнө ээ боло алат.

* Башкалар менен Гармония: балдар сыртта ойноп, бири-бири менен баарлашат. Мисалы, класста бири-бири менен ойнобогон балдар сыртта жаңы ачылыштарга күбө болуп, чогуу ойной алышат.

4. Когнитивдик өнүгүү; ачык мейкиндикте болуу концентрацияны жогорулаткандыктан, ал түздөн-түз окууга өбөлгө түзөт. Ачык мейкиндикте балдар байкоо жана изилдөө үчүн чексиз материалдар бар. Ачык мейкиндик балдарга аба ырайы, өсүмдүктөр, курт-кумурскалар, таштар, жалбырактар, ошондой эле Сан, ылдамдык, тең салмактуулук, бийиктик, салмак жана өлчөм сыяктуу түшүнүктөрдү үйрөнө турган чөйрөнү сунуштайт. Мисалы, балдар бакчадан тапкан ташты,

жалбыракты топтошот, санашат, кимдин буюму чоңураак же кичирээк экенин салыштырышат. Алар ошондой эле ар кандай кырдаалга туш болгондо ой жүгүртүү жана көйгөйлөрдү чечүү жөндөмүнө ээ боло алышат.

5. Тилди өнүктүрүү; балдар эмнени байкаганы, эмнени тапканы жана жаңы сөздөрдү үйрөнгөнү жөнүндө сүйлөшкөндө, алардын сөз байлыгы жакшырат. Алар оюнда эркин болгондуктан, алар ар кандай ролдорду аткарышат жана бул ролдорду аткарган сайын сөз байлыгы жакшырат (Хиррон & Хилдебранд 2013).

Мектепке чейинки билим берүү мекемелериндеги изилдөөлөрдү карап чыгып, Билтон (2010) жана Wilson (2008) физикалык жабдуулардын жетишсиздигинен тышкары, мугалимдерди сыртта окутуу менен жетишсиз камсыз кылуу алардын сыртта машыгууга жетиштүү көңүл бурбай калышына алып келет деген жыйынтыкка келишкен. Бул абал өз кезегинде балдардын моторикасынын начар өнүккөнүнө алып келет. Окуу программасы өнүгүүнүн бардык тармактары үчүн иштелип чыккан; мугалимдер ошондой эле балдарды өнүктүрүү жана билим берүү боюнча эксперттер катары эффективдүү ачык иш-чараларды программалоодо Чыгармачыл болушу керек (White 2008). Учурда парктар, бакчалар, ачык асман алдындагы музейлер, музейдеги иш-чаралар студенттерге окуу үчүн ар кандай мүмкүнчүлүктөрдү берет.

Проблеманын белгилениши

Бул изилдөөнүн көйгөйү "мектепке чейинки мугалимдердин ачык өсүмдүктөрдү өстүрүү боюнча көз карашы".

Изилдөөнүн максаты

Бул мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде иштеген мектепке чейинки педагогдордун ачык иш-чараларга болгон көз карашын аныктоо. Бул жалпы максатка жетүү үчүн төмөнкү милдеттерге жооп изилденди.

Суб Максаттар

1. Мектепке чейинки мугалимдердин ачык иш-чаралар жөнүндө пикири кандай?
2. Мектепке чейинки мугалимдер күнүмдүк планына сырткы иш-чараларды канчалык көп киргизишет? Эмне үчүн?

3. Мектепке чейинки мугалимдер кандай иш-чараларда жана кайсы деңгээлде ачык иш-чараларды өткөрө алышат?
4. Мектепке чейинки мугалимдер ачык иш-чараларды өткөрүүдө кандай кыйынчылыктарга туш болушат?
5. Ачык абада балдардын өнүгүү деңгээли боюнча мугалимдердин пикири кандай?
6. Ачык иш-чараларга студенттердин мамилеси кандай?
7. Сыртта машыгуу практикасынын артыкчылыктары жана кемчиликтери жөнүндө мугалимдердин пикири кандай?

Изилдөөнүн Маанилүүлүгү

Жалпысынан алганда, биз өлкөбүздөгү мектепке чейинки билим берүү мекемелерин карап жатканда, билим берүү чөйрөсү жөнүндө ойлонгондо, негизинен, класс сыяктуу ички мейкиндиктер кабыл алынат жана ачык иш-чараларга көңүл бурулбайт. Мектептерде, адатта, мектептин короосу сыяктуу ачык аянтчалар кыска мөөнөттүү акысыз оюн аянтчалары катары каралат жана билим берүү чөйрөсүнө көп киргизилбейт. Балдар күндүн көпчүлүк бөлүгүн мектепте өткөрүшөт. Бул учурда, балдар жаратылыш менен бирге өсүп, дени сак адамдар болушу үчүн, мектепке чейинки билим берүүдө ачык иш-чаралар маанилүү орунду ээлейт.

Мектепке чейинки курактагы балдар үчүн окутуунун эң натыйжалуу жолу - бул үйрөнүү. Сырткы иш-чаралар балдардын өнүгүүсүнө жана натыйжалуу декоммунизацияга көмөктөшүүчү эң натыйжалуу иш-чаралардын бири. Мындай иш-чаралар балдардын чыгармачылыгын өнүктүрүү үчүн да абдан маанилүү. Экинчи жагынан, билим берүү чөйрөсүндө иштин ушул түрүн колдоно тургандар программанын аткаруучу мугалимдери. Буга байланыштуу мектепке чейинки мекемелерде иштеген мугалимдердин ачык иш-чаралар, бул иш-чараларды өткөрүүдө алар туш болгон көйгөйлөр тууралуу пикири маанилүү.

Изилдөө чектүүлүгү

Бул изилдөө:

1. 2023-2024 окуу жылы менен,
2. Мектепке чейинки окутуудагы 27 мугалимдин пикири менен,
3. Табылгалар колдонулган шкала боюнча суроолорго мугалимдердин жооптору менен чектелет.

Изилдөө божомолдору

* Изилдөөнүн алкагында маектешкен мектепке чейинки курактагы мугалимдер суроолорго чын жүрөктөн жана көңүлдөн жооп бериши,

* Колдонулган шкала изилдөөнүн максатын адекваттуу өлчөйт деп болжолдонгон.

Түйүндүү түшүнүктөр

Мектепке чейинки билим берүү: Бул 0-6 жашка чейинки мезгилди камтыган билим берүү процесси жана балдардын бардык когнитивдик, социалдык, эмоционалдык жана физикалык өнүгүү чөйрөлөрүн колдоо менен башталгыч билимге даярдоону көздөйт. (Акдуман 2011 жана МЕВ 2013)

Сыртта окутуу: мектептин короосу, токой, экскурсиялар же музей сыяктуу реалдуу шарттарда, аны конструктивисттик педагогикага негизделген процесске негизделген мамиле катары аныктоого болот, мында окуучулар аларды жашоо жана активдүү структуралаштыруу аркылуу айлана-чөйрөдөн билим алышат (Акт: Живелек 2018).

ИЗИЛДӨӨ МЕТОДДОРУ

Изилдөө модели

Бул изилдөө сапаттык изилдөө болуп саналат. Сапаттык изилдөөнүн негизги мүнөздөмөлөрү-адамды, окуяны, табигый чөйрөдөгү кырдаалды бүтүндөй көз караш менен байкоо, адамдардын тажрыйбасын алардын тажрыйбасы аркылуу ачуу, көйгөйгө байланыштуу негизги темаларды ачуу (Йылдырым жана Шимшек 2021). Изилдөө мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин сырткы иш-чараларга болгон көз карашын аныктоо максатында сапаттуу изилдөө моделдеринен феноменологиялык моделди колдонгон. Концепция менен изилдөөгө катышкан адамдардын тажрыйбасынын жалпы темасын ачкан изилдөөлөр феноменологиялык изилдөө деп аталат (Creswell 2021). Бул изилдөөнүн феноменология моделин колдонушунун себеби, мектепке чейинки курактагы мугалимдердин ачык мейкиндикте иш жүргүзүү тажрыйбасын кантип иштеп чыгуусуна көңүл бурулат.

Изилдөөнүн тобу

Жумушчу топту түзүүдө максаттуу тандоо ыкмасы кабыл алынган. Ушул максатта катышуучуларды аныктоо үчүн ыктымалдык тандоо стратегияларынан максаттуу тандоо ыкмаларынан типтүү кырдаалдык тандоо колдонулган. Паттондун(1987) айтымында, кырдаалдын типтүү үлгүсүндө орто кырдаалдарды изилдөө же жетиштүү билимге ээ болбогондорго маалымат берүү аркылуу белгилүү бир аймак, предмет, практика жөнүндө түшүнүк алуу максаты коюлган (Акт; Ыылдырым жана Шимшек 2021)

Бул изилдөөнүн жумушчу тобу 2024-жылдын жазында Түркиянын улуттук билим берүү министрлигинин (МЕВ) расмий бала бакчаларында иштеген жана изилдөөгө катышууга өз ыктыяры менен макул болгон 27 мектепке чейинки мекеменин мугалимдеринен турат. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин демографиялык маалыматына алардын жашы, жынысы, иштеген мектебинин түрү, кесиптик тажрыйбасы жана билим деңгээли жана жеке маалымат формасы кирген. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин демографиялык маалыматы 1-таблицада көрсөтүлгөн.

Маалымат топтоо каражаты

Бул изилдөөдө маалыматтар сапаттуу изилдөө ыкмаларынын бири болгон интервью ыкмасы аркылуу чогултулган. Карасардын (2012) айтымында, маектешүү - оозеки баарлашуу аркылуу маалыматтарды чогултуу ыкмасы. Интервью өзү класстарга бөлүнөт. Бул изилдөөдө жарым структураланган интервью техникасы колдонулган. Изилдөөчүгө жарым структуралаштырылган маектешүү ыкмасы сунуш кылган эң маанилүү ыңгайлуулук-бул кыйла системалуу жана салыштырмалуу маалыматты сунуштайт, анткени маектешүү алдын-ала түзүлгөн маектешүү протоколун сактоо менен жүргүзүлөт (Ыылдырым жана Шимшек 2021).

Изилдөө маалымат чогултуу куралы катары "мугалим менен маектешүү формасын" колдонгон. Ачык иш-чараларды колдонуу боюнча мугалимдердин пикирлерин изилдөө үчүн колдонулган жарым структураланган интервью формасы изилдөөчү тарабынан даярдалган. Биринчи кезекте, маектешүү формасын даярдоо процессинде темага байланыштуу илимий адабияттар анализденди. Маектешүү формасы мугалимдердин ачык практикага болгон көз карашын аныктоо

максатында даярдалып, форма эки бөлүккө бөлүнгөн. Биринчи бөлүмдө мугалимдердин жынысы, окуу жылы, окуу статусу, алар иштеген курактык топ жөнүндө демографиялык маалыматтарды камтыган суроолор бар.

Экинчи бөлүктө - мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин ачык абада практикасы

1. Сырттагы иш-чараларды өткөрүүгө эмне себеп болушу мүмкүн?
2. Планыңызга сырттагы иш-чараларды канчалык көп киргизесиз?
3. Сырттагы иш-чараларга кандай иш-аракеттерди киргизесиз?
4. Аларды иш жүзүнө ашырууда кандай тоскоолдуктарга туш болушат?
5. Сыртта машыгуу балдардын өнүгүү деңгээлине кандай таасир этет?
6. Сиздин оюңузча, балдардын сырттагы иштерге болгон мамилеси кандай?
7. Мугалимдин көз карашы боюнча сыртта сабак өтүүнүн кандай артыкчылыктары жана кемчиликтери бар? Суб-максаттарды тактоого арналган суроолор бар.

Изилдөө үчүн даярдалган маектешүүнүн жарым структураланган формасынын негиздүүлүгүн ушул тармактын үч адиси жана эки ясли тарбиячысы баалашты. Интервью түрүндө; интервью суроолорунун бири эксперттердин пикири боюнча алынып салынды. Маектешүү суроолору катышуучулар үчүн жетиштүү так жана түшүнүктүү болгонун аныктоо үчүн, жумушчу топко кирбеген эки эрте билим берүү мугалими менен пилоттук изилдөө жүргүзүлдү. Мугалимдерден алынган жоопторго ылайык, маектешүү формасына керектүү түзөтүүлөр киргизилип, акыркы форма берилди.

Маалымат чогултуу

Маалымат чогултуу каражаты катары изилдөө 2024-2023-окуу жылында билим берүү министрлигинин бала бакчаларында иштеген 27 мугалим менен маектешүүнүн жарым структураланган формасын колдонуу менен маалыматтарды топтоду. Изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мекеменин мугалимдерине алардын бардык пикирлери жашыруун сакталаары айтылат, чогултулган маалыматтар изилдөө максаттарынан башка жерде колдонулабы же бөлүшүлөбү деген суроолоруна жооп берилди. Толук ачыктык менен жүргүзүлгөн изилдөөдө коддор мугалимдин атын колдонбостон бардык катышуучуларга бериле тургандыгы көрсөтүлгөн. Маектешүү башталганга чейин катышуучулардан

алардын коопсуздугуна байланыштуу суроолору барбы же сурагысы келеби деп сурашты. Маектешүү 10 мүнөткө созулушу мүмкүн деп айтылды.

Маалыматтарды анализдөө

Бул изилдөө сапаттык мүнөзгө ээ болгондуктан, жарым структураланган интервью аркылуу алынган маалыматтарды талдоо үчүн сыпаттама талдоо ыкмасы жана мазмунду талдоо ыкмасы колдонулган.

Сыпаттамалык анализде берилген темаларга ылайык алынган маалыматтар жалпыланат, чечмеленет жана окурманга берилет. Декоммунизацияланган мамиле, эгерде натыйжалардын ортосунда себеп-натыйжа байланышын орнотуу керек болсо, фактыларды салыштырууга мүмкүндүк берет. Сыпаттамалык анализдин максаты-изилдөөнүн сапаттуу натыйжаларын системалаштыруу жана чечмелөө жана көрсөтүү. Микшер алынган маалыматтарды системалуу түрдө сүрөттөйт, андан кийин сүрөттөөлөр түшүндүрүү жолу менен чечмеленет жана маалыматтардын ортосундагы себептик байланышты орнотуу менен жыйынтык чыгарылат (Йылдырым жана Шимшек 2021). Мугалимдердин өнөктөштөрүнүн пикирлери мугалимдердин саны катары бааланып, мугалимдердин жалпы санынын пайызы менен пропорционалдуу эсептелди. Бул багытта бири-бирине окшош маалыматтар белгилүү бир түшүнүктөрдүн жана темалардын чегинде декоммунизацияланып, окурман түшүнө тургандай уюштурулган. Санариптештирүү мазмундук анализде маалыматтарды чечмелөөдө жыштыкты жана пайызды колдонуу менен жүргүзүлөт (Бүйүкоздук, Чакмак, Акгюн, Карадениз жана Демирел, 2008)

Маалыматтарды талдоодо, ишенимдүүлүктү камсыз кылуу үчүн мугалимдердин ысымдары пайдаланылбаган Кейс-стади 1, Консп2, Потп3, тамгалар менен коддолгон.... Бул коддор түз цитаталарды аткарууда да колдонулган. Йылдырым жана Шимшек (2021) ишенимдүүлүк үчүн, алар түздөн-түз цитаталарды кошуп, алардын негизинде жыйынтык чыгаруунун маанилүүлүгүн баса белгилешти. Мындан тышкары, жооптор санариптештирилип, мугалимдердин жоопторун аныктоо үчүн жыштыктар менен бирге берилди.

Мектепке чейинки мугалимдердин ачык иш-аракеттерге болгон көз карашын изилдөөдө, натыйжалар суроолордун контекстинде түзүлгөн темаларга жана алынган коддордун контекстинде түзүлгөн суб-темаларга бөлүү жолу менен

каралды. Бул бөлүмдө жарым структураланган интервью формасы аркылуу изилдөө көйгөйүнө жооп берүү үчүн 27 мектепке чейинки мугалимдерге берилген суроолорго корутундулар жана алардын комментарийлери берилген.

Биринчи изилдөө суроосу боюнча чыккан натыйжалар (суб-Максат):

Биздин биринчи суб-максатыбыз: мектепке чейинки мекемелердин мугалимдерин ачык иш-чаралар жөнүндө пикири кандай? Сиздин оюңузча, мектепке чейинки мугалимдердин бул суб-максат үчүн "ачык иш-чараларды" өткөрүшүнө эмне себеп болушу мүмкүн? "Алар эмне?", 3.1. сүрөт берилген.

3.1-таблицаны карап жатканда, "ачык иш-чараларды өткөрүүнүн негиздемесине" байланыштуу 3 субтемасына басым жасалганы көрүнүп турат. Бул темалар ден соолук, коомчулук жана окуу темаларын камтыйт.

Ден соолук субтемасында мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин 44,44% ($f = 12$) балдардын кыймыл-аракет муктаждыктарын канааттандыруу кодексине өзгөчө көңүл бураары көрүнүп турат. Андан кийин мугалимдер июль айында 29,63% ($f = 8$) балдар таза аба алышы үчүн, ал эми 22,2% ($f = 6$) өз энергияларын колдонушу үчүн, алардын кодекстерине өзгөчө көңүл бурушат.

Коомчулуктун субтемасында мугалимдер балдарга эркиндик берүү кодексине эң көп көңүл бурушкан ($f = 8$). Эркиндикти камсыз кылуу кодексине өзгөчө көңүл бурган мугалимдер жумушчу топтун 29,63% түзөт. Көрүнүп тургандай, мугалимдердин 11,1% баланын социалдашуусун колдоо кодексине ($f = 3$) жана 3,7% технологиядан алыстоого ($f = 1$) басым жасашат.

3.1-таблицаны карап жатканда, жумушчу топтун мүчөлөрү эң көп баса белгилеген субтемасы-бул окуу субтемасы. Окутуунун субтопикасында мугалимдердин 59,26% ($f = 16$) балдарга табигый чөйрөдө болууга жана жаратылышты изилдөөгө мүмкүндүк берүүчү кодго өзгөчө көңүл бурушат. Андан кийин белгилей кетүүчү нерсе, мугалимдердин 37,04% ($f = 10$) балдарга ар кандай окуу шарттарын сунуштоо менен өз кодун баса белгилешкен, 33,33% ($f = 9$) - практика жүзүндө окутууну камсыз кылуу, ал эми 7,41% ($f = 2$) - туруктуу окутууну камсыз кылуу.

Экинчи изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат):

Мектепке чейинки курактын мугалимдери күнүмдүк планына сырткы иш-чараларды канчалык көп киргизишет? Бул суб-максатты көздөгөн мектепке

чейинки курактын мугалимдери: "сиз планыңызга ачык иш-чараларды канчалык көп киргизесиз? "Алар эмне кылып жатышат?", сүрөт берилген.3.2.

3.2-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, планга ачык иш-чараларды киргизүү жыштыгы боюнча мугалимдердин пикири эки тема боюнча аныкталды: мектеп ичиндеги бакча иш-чаралары жана класстан тышкаркы экскурсиялар. Бирок, бетме-бет сабактардын темасы өзү үч темага бөлүнөт. Бул темалар аба ырайынын шарттарына, аба ырайынын шарттарына, мектеп администрациясынын мамилесине жана класстан тышкаркы экскурсиялар катары аныкталган. Ар бир тема үчүн коддор коюлган.

Жакшы аба ырайына таянсак, мугалимдердин 14,81% күн сайын, 14,81% жумасына бир күн жана 7,41% жумасына 3-4 күн пландарына ачык иш - чараларды киргизишет.

Бардык аба ырайынын субтемасына ылайык, мугалимдердин 25,93% ($f = 7$) аба ырайына карабастан, күн сайын сыртта иш-чараларды өткөрөрүн баса белгилешти. Көрүнүп тургандай, мугалимдердин 14,81% ($f = 4$) сейрек орун беришет, ал эми мугалимдердин 7,41% ($f = 2$) аба ырайынын бардык шарттарында жумасына 3-4 күн орун беришет. Ачык иш-чараларга сейрек катышкан 4 мугалимдин өз билдирүүлөрүнөн көрүнүп тургандай, алар ачык иш-чараларга көп көңүл бурушпайт.

3.2-таблицаны карап жатканда мектеп администрациясынын мамилесине байланыштуу субтемага ылайык, мугалимдердин 14,81% ($f=4$) мектеп администрациясынын мамилесине / уруксатына жараша жумасына бир күн ачык иш-чараларга катышат окшойт.

Эгерде биз мектептен тышкаркы экскурсиялардын субтемасын карасак, анда мугалимдердин 55,56% ($f= 15$) планга мектептен тышкаркы ачык экскурсияларды айына 1-2 жолу киргизгенин көрөбүз, 25,93% ($f= 7$) мугалимдер алардын планына такыр кирбейт, ал эми 18,52% ($f=5$) мугалимдер сейрек кирет.

Үчүнчү изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат)

Мектепке чейинки мугалимдер кандай иш-чараларда жана кайсы деңгээлде ачык иш-чараларды өткөрө алышат? Ушул суб-максатты көздөгөн мектепке чейинки курактын мугалимдери: "ачык жерлерде кандай иш-аракеттерди жасайсыз? "Бул эмне?", сүрөт берилген.3.3.

3.3-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, ачык мейкиндикте өткөрүлгөн иш-чараларга байланыштуу эки субтопик аныкталды. Бул темалар ачык иш-чаралардын орду менен аныкталат; башкача айтканда, бакчадагы мектеп ичиндеги иш-чаралар жана класстан тышкаркы экскурсиялар. Ар бир тема үчүн коддор коюлган. Мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин сыртта өткөрүлүүчү иш-чаралар жөнүндө пикирлери 3.3-таблицада келтирилген.

3.3-таблицаны карап жатканда, "ачык иш-чараларга киргизилген иш-чараларга", тактап айтканда, мектептеги ачык иш-чараларга (бакчадагы иш-чаралар) жана класстан тышкаркы ачык иш-чараларга байланыштуу 2 субтопкага басым жасалганы көрүнүп турат. Мектептеги ачык иш-чаралардын (бакча класстары) субтемасын изилдеп жатып, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин басымдуу көпчүлүгү оюн жана кыймыл-аракет кодексине өзгөчө көңүл бурушканын байкоого болот. Оюн жана кыймыл активдүүлүгү алардын түрүнө жараша өзүнөн - өзү изилденгенде, мугалимдердин 88,89% ($f = 24$) кыймылдуу оюндарга, 81,48% - эркин оюндарга ($f = 22$), 62,96% - атаандаш оюндарга ($f = 17$) жана 25,93% - спорттук иш-чараларга ($f = 7$) артыкчылык берери аныкталган. Изилдөөгө катышкан мугалимдер илимий иш-аракеттерди оюн жана кыймылдуу иш-аракеттерден кийин сырткы иш-чараларга киргизишкен окшойт. Илимий ишмердүүлүктүн коддорун изилдөөдө мугалимдердин 85,19% жаратылыш объектилерин изилдөө менен алектенери көрүнүп турат ($f = 23$). Андан кийин, сыягы, 48,15% эксперименттерге катышат ($f = 13$), 11,11% өсүмдүктөрдү өстүрүүгө катышат ($f = 3$) жана 3,7% жаныбарларды багууга катышат ($f = 1$). Мектептеги иш - чаралардын (бакчадагы иш - чаралардын) субтемасын изилдөөдө изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин 67,96% - көркөм ишмердүүлүккө ($f = 17$), 51,85% - түркчө ишмердүүлүккө ($f = 14$), 33,33% - Музыкалык ишмердүүлүккө ($f = 9$) жана 25,93% - математикалык ишмердүүлүккө ($f = 7$) тартылган. Көрүнүп тургандай, ал орун бошотуп жатат.

Класстан тышкаркы ачык иш-чаралардын субтемасын изилдөөдө изилдөөгө катышкан мектеп курагына чейинки мугалимдердин 70,37% экскурсияларга катышканы аныкталган. Класстан тышкаркы ачык экскурсиялык иш-чараларга катышкан мугалимдердин саны 19 адамды түзөт.

Төртүнчү изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат)

Мектепке чейинки мугалимдер ачык иш-чараларды өткөрүүдө кандай кыйынчылыктарга туш болушат? Ушул суб-максатка байланыштуу, мектепке чейинки мугалимдер: "ачык иш-чараларды өткөрүүдө кандай тоскоолдуктар болуп жатат?" Алардын суроого берген жоопторуна байланыштуу түзүлгөн темалар 3.4-сүрөттө келтирилген.

3.4-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, ачык иш-чараларда пайда болгон тоскоолдуктарга байланыштуу төрт субтопик аныкталды: коопсуздук, экологиялык факторлор, экономика жана тоскоолдуктардын жоктугу. Ушул белгилүү темалардын ар бири үчүн коддор аныкталды. Мектепке курагына чейинки мекемелердин мугалимдеринин сыртта иш-чараларды өткөрүүдө пайда болгон тоскоолдуктар тууралуу пикирлери 3.4-таблицада келтирилген.

3.4-таблицаны карап жатканда, "ачык иш-чараларды өткөрүүдө пайда болгон тоскоолдуктарга" байланыштуу 4 субтубикага басым жасалганы көрүнүп турат. Бул суб-темалар коопсуздук, экологиялык факторлор, экономика жана тоскоолдуктардын жоктугу темаларынан турат.

Коопсуздук субтемасын кароодо мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин 48,15% балдардын коопсуздугун сактоо кодексине өзгөчө көңүл бурары көрүнүп турат. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин басымдуу көпчүлүгү бул кодго өзгөчө көңүл бурушкан. Мугалимдердин 25,93% балдарды жалгыз көзөмөлдөө кыйын болгон кодекстерге басым жасашат окшойт ($f = 7$), ал эми 11,11% класста жеткиликтүүлүктүн көптүгүнөн улам ачык асман алдында байкоо жүргүзүү кыйынга турат ($f = 3$). Таблицадан көрүнүп тургандай, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин басымдуу көпчүлүгү ($f = 13$) үчүн коопсуздук ачык иш-чараларга тоскоолдук катары каралат.

Изилдөөгө катышкан мектеп курагына чейинки мугалимдер мектептин физикалык шарттарынын дал келбөө кодексине өзгөчө көңүл буруп, сырткы иш-чараларды өткөрүүгө тоскоолдук катары экологиялык факторлордун субтемасында эң көп ($f=17$) көрүнөт. Бул изилдөөгө катышкан мугалимдердин 62,96% түзөт. Сурамжылоого катышкан мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин 29,63% ата - энелер балдары ооруп калат деп тынчсызданышарын айтышкан ($f = 8$), 14,81% - аба ырайынын жагымсыз шарттары ($f=4$), 11,11% - администратордун

ачык мейкиндикке чыгуусунун чектелгендиги ($f = 3$), ал эми 11,11% - класстан тышкары иш сапарларда колдонулуучу жол-жоболор жана документтер ($f = 3$).

Изилдөөгө катышкан мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин 22,22% экономика темасында ашыкча тейлөө акысы ачык иш-чараларга тоскоол болуп жатат деп эсептешет.

Башка жагынан алганда, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин 3,7% ($f=1$) ачык иш-чараларды өткөрүүдө эч кандай тоскоолдук жок экенин баса белгилешкен.

Бешинчи изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат)

Ачык абада балдардын өнүгүү деңгээли боюнча мугалимдердин пикири кандай? Бул суб-максатка келсек, мектеп курагына чейинки тарбиячы мугалимдер: "сырттагы иш-аракеттер балдардын өнүгүү деңгээлине кандай таасир этет? "Бул эмне?", 3.5-сүрөттө келтирилген.

3.5-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, ачык асман алдындагы иш-аракеттердин балдардын өнүгүү деңгээлине тийгизген таасирине байланыштуу төрт суб-тема аныкталды, атап айтканда психомотордук аймак, когнитивдик аймак, социалдык-эмоционалдык аймак жана башкалар. Ушул белгилүү темалардын ар бири үчүн коддор аныкталды. Изилдөөгө катышкан мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин балдардын өнүгүү деңгээлине тийгизген таасири боюнча пикирлери 3.5-таблицада келтирилген.

3.5-таблицаны карап жатканда, "сырттагы иш-аракеттердин балдардын өнүгүү деңгээлине тийгизген таасири"жөнүндө 4 субтопикага басым жасалгандыгы көрүнүп турат. Психомотордук чөйрөнүн субтемасында мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин 81,48% ачык абада машыгуу балдардын моторикасын көбүрөөк колдой турганын баса белгилешкени көрүнүп турат ($f = 22$). Мугалимдердин 55,55% балдар ыңгайлуураак кыймылдай алат деп эсептешет ($f=15$), ал эми 7,4% ачык абада болуу кычкылтектин көптүгү сөөктөрдүн, булчуңдардын өнүгүшүнө өбөлгө түзөт, алардын ден соолугуна оң таасирин тийгизет деп эсептешет ($f = 2$) ноябрь, алардын кодун баса белгилеп.

Когнитивдик аймактын субтопикасында мугалимдердин 44,44% ($f = 12$) байкоо, изилдөө жөндөмүн колдойт. алар кодго басым жасашты. Андан кийин, өз кезегинде; 25,9% мугалимдердин деп эсептешет окутуу болуп калат ашык болбойт

/ натыйжалуу ($f = 7$), 18,5% колдойт умственное өнүктүрүү ($f = 5$), 14,8% колдойт көндүмдөрү салыштыруу ($f = 4$), 11,1% деп эсептешет болуусу ачык абада жардам берет балдарга жакшы өзүнө сезе, алардын кабылдоо болуп калат кыйла так ($f = 3$), 7,4% жакшы усваивают деп эсептешет конкреттүү ($f = 2$), жана 3,7% өнүктүрүшөт көндүмдөр көйгөйлөрдү чечүү ($f = 1$), алар, по-видимому, сызып коюшат алардын коду.

Социалдык-эмоционалдык чөйрөнүн субтубикасын изилдегенде, изилдөөгө катышкан мугалимдердин 55,55% балдар бири-бири менен көбүрөөк баарлашарын аныкташкан($f=15$), 29,63% өз алдынча оюн курууну үйрөнүшөт($f = 8$), 29,63% алардын чыгармачылыгын өнүктүрүүнү колдошот($f = 8$) жана 18,5% бактылуу сезишет, анын ичинде психологиялык жактан. алар эс алышат ($f = 5$) алар өз кодун баса белгилеп көрсөткөн.

Таблица каралып жатканда, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин 18,52% башка куракта балдар практика жүзүндө үйрөнүшөт деп айтышкан ($f = 5$), 14,81% тилди өнүктүрүүнү колдошот($f = 4$), 7,41% өзүн-өзү тейлөө көндүмдөрүн колдошот($f = 2$) жана алар 7,41% өздөрүн жакшыраак көрсөтүшкөн ($f = 2$) деп баса белгилеп жатканын көрүүгө болот.

Алтынчы изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат)

Ачык иш-чараларга студенттердин мамилеси кандай? Бул суб-максатка келсек, мектепке чейинки мугалимдер: "сиздин оюңузча, окуучулардын сырткы иштерге болгон мамилеси кандай? "Бул эмне?", 3.6-сүрөттө келтирилген.

Эки субтопик 3.6-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, балдардын сырткы иштерге болгон мамилесине көңүл буруу жана мотивация катары аныкталган. Ар бир конкреттүү субтопик үчүн коддор аныкталды. Мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин балдардын ачык абада машыгууга болгон мамилеси тууралуу пикирлери 3.6-таблицада келтирилген.

3.6-таблицаны карап жатканда, "окуучулардын сырткы иштерге болгон мамилеси"боюнча 2 субтубикага басым жасалганы көрүнүп турат. Көңүл буруунун субтемасында, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин 74,07% ($f=20$) балдар бул иш-чарага көбүрөөк этияттык жана даярдык менен катышат деп айтышкан. Мугалимдердин 14,81% окуу жакшы жүрүп жатат деп эсептешет ($f = 4$),

ал эми 14,81% тез алаксып кетишет ($f = 4$) Алар өз коддорун баса белгилешет окшойт.

Мотивациянын субтемасында, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин 88,89% балдар сыртта машыгууну жакшы көрөрүн айтышкан ($f=24$). Андан кийин 18,52% эркин кыймылдашат деп айтышат ($f = 5$), 18,52% ачык мейкиндикте Чыгармачыл болушат ($f = 5$), 11,11% өзүн эркин билдиришет ($f = 3$), жана 7,41% ачык мейкиндикте тажабайт ($f = 2$), коддорду сактоо менен. 1 ошондой эле мугалим балдар сыртта эмне кылуу керектигин билбей, максатсыз чуркап жүргөнүн көрсөтөт.

Жетинчи изилдөө суроосу боюнча тыянактар (суб-Максат)

Сыртта машыгуу практикасынын артыкчылыктары жана кемчиликтери жөнүндө мугалимдердин пикири кандай? Бул суб-максатка келсек, мектепке чейинки курактагы мугалимдер: "мугалимдин көз карашы боюнча ачык иш-чараларды колдонуунун кандай артыкчылыктары жана кемчиликтери бар? "Бул эмне?", 3.7-сүрөттө берилген.

3.7-сүрөттө көрсөтүлгөндөй, эки субтопик мугалимдин көз карашы боюнча ачык сабактарды колдонуунун артыкчылыктары жана кемчиликтери катары аныкталган. Ар бир конкреттүү субтопик үчүн коддор аныкталды. Мектепке чейинки мекемелердин мугалимдеринин ачык сабактарды пайдалануунун артыкчылыктары жана кемчиликтери жөнүндө пикирлери 3.7-таблицада келтирилген.

3.7.Таблицасына карасак, "мугалимдин көз карашы боюнча ачык сабактарды колдонуунун артыкчылыктары жана кемчиликтери"жөнүндө 2 субтопикага басым жасалганы көрүнүп турат. Субтотикада изилдөөгө катышкан мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин 37,04% ы ($f = 10$) балдардын көңүлүн сабакка оңой буруу ачык иш-чараларды колдонуу жагынан артыкчылык экенин айтышкан. Артыкчылыктардын субтемасын талдап көрсөк, мугалимдердин 33,32% ($f = 9$) балдар менен ачык машыгуу натыйжалуу жана ыңгайлуу деп эсептешет; 29,63% ($f = 8$) маалыматы боюнча, балдар динамикалуу, Кунт коюп, алардын кызыгуусу узакка созулат жана балдар көбүрөөк эркиндикке ээ болушат; 22,22% ($f = 6$) маалыматы боюнча, балдар көбүрөөк шыктанышат, анткени алар өз күчүн жумшап, сабактарга тынч катышышат; 7,41% ($f = 2$) анын айтымында, балдар активдүү жана жоопкерчиликтүү болушат. Изилдөөгө катышкан мугалимдердин

7,41% ($f = 2$) тарабында, сыртта иш-чараларды колдонуу артыкчылык катары каралат, анткени ал ар түрдүү окуу чөйрөсүн камсыз кылат.

Кемчиликтердин субтемасын карап жатып, изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин көбү 74,07% ($f = 20$) балдардын коопсуздугун ачык абада камсыз кылуудагы кыйынчылыктын кодун кемчилик деп атаганын байкоого болот. Таблицаны карап чыкканда, мугалимдердин 22,22% ($f = 6$) балдардын көптүгүнөн улам убакыт жана материалдар тартыш, материалдар жетишсиз экенин; 18,52% ($f=5$) балдарды көзөмөлдөө, классты башкаруу менен кыйынчылыктарга дуушар болгонун; 7,41% ($f=2$) балдардын коддорун жетишсиз деп эсептеп, алардын көңүлүн буруу кыйынга турду деп баса белгилеп жатканын көрүүгө болот. Изилдөөгө катышкан мектепке чейинки мугалимдердин 11,11% ($f = 3$) сырткы иш-аракеттерди колдонуу алар үчүн кемчилик эмес деп айтышкан.

Натыйжада; мугалимдердин ачык сабактарга болгон көз карашы оң болгону менен, иш жүзүндө көйгөйлөр пайда болгону байкалды. Бул көйгөйлөр кээде физикалык шарттардан улам келип чыкса, кээде мугалимдин пландаштырылбагандыгынан же предметке көңүл бурбагандыгынан улам келип чыгышы мүмкүн. Сыртта өткөрүлгөн ачык сабактар окуучулардын жетишкендиктерине таасирин тийгизет деп айткан мугалимдерди эске алсак, алардын арасында жакшы мугалимдер бар экендигин аныктоого мүмкүн болот. Изилдөөлөр ошондой эле башка жагдайларды аныктады. Ошондой эле, бул тармакты өздөштүргөн мугалимдер сабактын маанилүүлүгүнө негизделет, бирок пландарында ачык аянтта өткөрүлгөн ачык сабактарга жетиштүү көңүл бурушпайт.

Ачкыч сөздөр: Мектепке чейинки, Сыртта окутуу, мугалим, мектепке чейинки билим берүү

SUMMARY

AN EXAMINATION OF PRESCHOOL TEACHERS' VIEWS ON OUTDOOR ACTIVITIES

The aim of this study is to examine the views of preschool teachers on open space activities. Phenomenology model, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study group of the research consisted of 27 preschool teachers working in kindergartens affiliated to the Ministry of National Education in the 2023-2024 academic year. A personal information form developed by the researcher and a semi-structured interview form consisting of seven open-ended questions were used as data collection tools. Descriptive and content analysis techniques were used to analyse the data obtained from the interviews. When the findings obtained as a result of the analyses were examined, it was seen that teachers had different ideas and knowledge about open space activities. It was seen that the teachers participating in the study categorised the reason for including open space activities in three sub-themes: health, sociability and learning. Considering these sub-themes, most of the teachers stated that open space activities should be included in order to enable children to explore nature in a natural environment. It was concluded that the frequency of teachers' performing open space activities varied according to the weather conditions and the attitude of the school administration. It was observed that the school administration had restrictions on the realisation of open space activities. It was also determined that some school administrators did not have a good command of outdoor activities and preschool curriculum. It was stated that some school administrations imposed restrictions on the activities on the grounds that the physical space was not suitable and as a result, outdoor activities could not be carried out sufficiently. It was observed that teachers defined outdoor education as in-school outdoor activities (school garden) and out-of-school outdoor activities, i.e. field trips. When we look at the results of the research, it was concluded that teachers included all the activities (music, art, Turkish, mathematics, science, play and movement activities) in outdoor activities, and in addition to these, they carried out field trip activities to various places. Teachers claimed that unfavourable weather conditions, negative attitudes of parents and school administration, unsuitable physical conditions of the school and economic reasons were obstacles for teachers to carry out outdoor activities. In another result, the majority of the teachers stated that the students were eager in outdoor activities and were more

successful in gathering their attention. In addition, teachers also emphasised that learning was better. In contrast to this situation, some teachers stated that children's attention was quickly distracted, provided that they were limited to some activities. As a result, although the teachers generally agreed that the activities were useful, there were differences in the applications. The differences were generally categorised under the themes of physical conditions, security and frequency of implementation.

Keywords: Preschool, outdoor activity, teacher, preschool education

АННОТАЦИЯ

ИЗУЧЕНИЕ ВЗГЛЯДОВ УЧИТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ НА ЗАНЯТИЯ НА СВЕЖЕМ ВОЗДУХЕ

Цель данного исследования - изучить взгляды педагогов дошкольных учреждений на деятельность в открытом пространстве. В исследовании использовалась феноменологическая модель, один из качественных исследовательских дизайнов. Исследовательскую группу составили 27 педагогов дошкольных учреждений, работающих в детских садах Министерства народного образования в 2023-2024 учебном году. В качестве инструментов сбора данных использовались разработанная исследователем форма личной информации и форма полуструктурированного интервью, состоящая из семи открытых вопросов. Для анализа данных, полученных в ходе интервью, использовались методы дескриптивного и контент-анализа. При анализе полученных результатов выяснилось, что учителя имеют разные представления и знания о деятельности в открытом пространстве. Было видно, что учителя, участвовавшие в исследовании, классифицировали причины включения мероприятий в открытом пространстве по трем подтемам: здоровье, общительность и обучение. Рассматривая эти подтемы, большинство учителей заявили, что мероприятия на открытом пространстве должны быть включены, чтобы позволить детям исследовать природу в естественной среде. Был сделан вывод, что частота проведения мероприятий на открытом воздухе зависит от погодных условий и отношения администрации школы. Было замечено, что администрация школы имеет ограничения на проведение мероприятий на открытом воздухе. Также было установлено, что некоторые школьные администраторы не очень хорошо разбираются в мероприятиях на открытом воздухе и дошкольной учебной программе. Было отмечено, что администрация некоторых школ накладывает ограничения на проведение мероприятий на том основании, что физическое пространство не подходит, и в результате мероприятия на открытом воздухе не могут быть проведены в достаточном объеме. Было замечено, что учителя определяют образование на открытом воздухе как школьные мероприятия на открытом воздухе (школьный сад) и внешкольные мероприятия на открытом воздухе, то есть выезды на природу. Если посмотреть на результаты исследования, то можно сделать вывод,

что учителя включали все виды деятельности (музыкальную, художественную, турецкую, математическую, научную, игровую и двигательную) в занятия на свежем воздухе, а в дополнение к ним проводили выездные мероприятия в различные места. Учителя утверждали, что препятствием для проведения занятий на свежем воздухе являются неблагоприятные погодные условия, негативное отношение родителей и администрации школы, неподходящие физические условия школы и экономические причины. Еще один результат: большинство учителей отметили, что ученики охотно участвуют в мероприятиях на свежем воздухе и что им удастся привлечь их внимание. Кроме того, учителя также подчеркивали, что обучение идет лучше. В противоположность этому, некоторые учителя заявили, что внимание детей быстро отвлекается, если они ограничены некоторыми видами деятельности. В результате, хотя учителя в целом согласились с тем, что занятия полезны, в их применении были различия. Эти различия были в целом сгруппированы по темам: физические условия, безопасность и частота проведения.

Ключевые слова: Дошкольное образование, активный отдых, педагог, дошкольное образование

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sayıtlara, sınırlılıklara ve tanımlamalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve eğitimin bireylere daha etkin bir şekilde verilebilmesi için var olan eğitim süreci bazı dönemlere ayrılmıştır. Bunların ilki ve en önemlisi okul öncesi eğitimidir. Doğumdan ilkokula kadar olan dönemi kapsayan okul öncesi yıllar yaşamın en kritik dönemlerindendir. Dolayısıyla çocuğun tüm gelişim alanlarını etkileyen ve gelişimi için zemin oluşturan, beyin gelişiminin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde, çocuğun gelişimini olumlu desteklemek için zengin uyarıcı bir çevre ve yeni öğrenme fırsatlarının sunulması önemlidir. Aksi durumda çocuğun beyin gelişimi olumsuz etkilenir. Bu durum ise, “çocuğun dil, bilişsel, motor, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında gecikmelere, ayrıca davranış problemleri sergilemesine yol açar”. Çocuğun erken yaşlarda edindiği temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar sonraki öğrenim sürecinde, öğrenmenin yanı sıra sosyal ve duygusal hayatını yönlendirmede de etkili olur. Okul öncesi eğitim, çocuğun bireysel özelliklerine uygun ve tüm gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik, toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda çocukları ilköğretime hazırlamayı amaçlayan bir eğitim sürecidir. Aynı zamanda, okulöncesi eğitim çocuğun erken yaşta aldığı eğitimin gelecek yaşantısına etki eden bir dönemdir (Akduman 2011, Ömeroğlu 1997, MEB 2013).

Okul öncesi dönem, çocukların meraklı, hayal güçlerinin kuvvetli, araştırmacı ve sorgulayıcı oldukları, çocukların temel kavramları ve bilimsel süreç becerilerini kazandıkları deneyimlerle dolu bir dönemdir (Civelek ve Akamca 2018). Çocukların bu dönemde yaşadıkları deneyimler, ilerleyen yıllarda soyut bilimsel kavramların kazanılmasında önemli bir rol oynar (Kıldan ve Pektaş 2009; Kamay ve Kaşker 2006). Bu dönemde, gelişimsel özellikleri nedeniyle oldukça meraklı olan çocuklar çeşitli sorular sorarak ve araştırmalar yaparak çevreyi keşfetmeye çalışırlar (Köşker 2019). Çocuklar en erken yaşlardan başlayarak görebildiği, dokunabildiği, duyabildiği dolayısıyla duyularını kullanabildiği, merak ettiği, gözlemleyebildiği ve

deneyimleyebildiği bir ortamda, çok daha hızlı ve aktif bir öğrenme gerçekleştirebilir (Erentay ve Erdoğan 2009). Gülay(2011)'ın yaptığı araştırma sonuçlarına göre çevre ile etkileşime ve deneyime dayalı uygulamaların öğrenmede kalıcılığı sağladığı tespit edilmiştir. Çevre ile etkileşime girmek, açık alanda zaman geçirmek, çocuklarda fiziksel gelişimi destekler, dikkat süresini uzatarak çocukların daha yaratıcı ve işbirliğine daha yatkın olmalarını sağlar. Aynı zamanda çocuklarda merak duygusunu geliştirir ve bu da öğrenme hızını etkiler (Gülay 2011; Arabacı ve Çıtak 2017). Köşker(2019)'e göre sınıf dışındaki ortamlar bu anlamda öğrenme için büyük fırsatlar sunmaktadır.

Çocukların gelişimleri için önemli olan açık alanlara erişim ve açık alanda geçirilen zaman miktarı son yıllarda gittikçe azalmaktadır. Maalesef günümüzde değişen yaşam şartları, betonlaşmış şehirler bu azalmanın en önemli sebeplerindendir. Günümüzde teknolojik aletlerin kullanımının artması, güvenlik endişesi gibi sebeplerden dolayı çocuklar açık alanda oyun oynamak yerine daha çok kapalı mekanlarda oyun oynayarak, bilgisayar, tablet ve televizyon karşısında zamanlarını geçirmektedirler. Buna karşılık National Association for Sport and Physical Education [NASPE](2009) tarafından çocuklara, sağlıklı gelişimi için 60 dakikadan fazla hareketsiz kalmaması ve her gün en az 60 dakika açık alanda hareket imkânı sağlanması önerilmektedir. Açık alanda zaman geçirmek çocukları sadece fiziksel yönden değil, sosyal, duygusal ve bilişsel yönden de gelişimini artırmaktadır. Çocukların açık alan etkinliklerinden yeterli verim almasını sağlamak için gelişimini destekleyici ortam sunmak ve rehberlik etmek çok önemlidir (Hearron ve Hildebrand 2013; Nur 2019). Bu yüzden okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların dış çevre ile etkileşiminde bulunmasını sağlamaya yönelik, doğa ile iç içe olacak ve çocukları hareket etmeye teşvik edecek şekilde düzenlemeler yapılmalıdır (Çelik 2012).

Türkiye'de okul öncesi eğitim veren kurumlar incelendiğinde, gün içinde etkinliklerin çoğunluğu sınıf içinde gerçekleştirilmekte, okul bahçeleri ise öğrenme ortamı olarak çok fazla kullanılmamaktadır. Okul bahçeleri sıklıkla tören ve özel gün kutlamaları için kullanılmaktadır (Arabacı ve Çıtak 2017).

Eğitim öğretimin iç mekanlarda gerçekleşebileceği anlayışı, açık alan eğitim-öğretim mekanlarının yeterince gelişmemesine neden olmuştur. Açık alanlar çocukların öğrenme sürecine fiziksel, duyuşsal, sosyal ve bilişsel gelişimlerini destekleyici önemli bir öğrenme ortamı ve farklı mekanlarda farklı öğrenme şekillerini destekleyen, fırsat veren mekanlar

olarak karşımıza çıkmaktadır. Açık hava alanları, bahçeler çocukların duyu organları aracılığı ile kendilerini ve çevrelerini tanımalarına olanak sağladığı için önemlidir (Ouvry 2005 (Akt;Alat); White 2008).

Açık alan etkinlikleri çocuklara yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı verir. Açık alan çocuklara gözlem yapma fırsatı sunar. Örneğin, gökyüzündeki mavinin aynı tonda olmadığını, kahverengi ve yeşilin farklı tonlarının olduğunu çocuklar gözlemleyerek fark eder ve açık alan etkinlikleri ile aynı zamanda ince ayrıntıları fark etmeleri için ortam oluşur. Açık alanda etrafı kirlenme derdi olmadığı için çocuklar boyalarla özgürce çalışma imkanına sahip olur (Hearron ve Hildebrand, 2013). Açık alanda özgürce keşfetme ve gözlem yapma fırsatı bulan çocuklarda özgüven gelişimi desteklenir. Özgüveni yüksek olan çocuklar zorluklarla mücadele eder, keşfeder ve denemeler yapmaktan korkmazlar (Aşkar 2021).

Yaşamın tüm alanını etkileme potansiyeline sahip olunan bu dönemde açık alan etkinlikleri çocukların gelişiminde büyük bir öneme sahiptir. Açık alan etkinlikleri çocuklara aynı zamanda sağlıklı büyüme ve gelişme imkânı sunar. Bilton(2010)'a göre çocukların D vitamini ihtiyacının karşılanabilmesi, yeterli güneş ışığını alması için her gün açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesi açısından açık alan etkinlikleri büyük öneme sahiptir. Açık havada olmak çocuklar için gerekli olan d vitamini sağlar, güneş ışığı, temiz hava açık alan etkinliklerinin önemli faydalarındandır. Özellikle küçük çocuklar sağlıklı beyin gelişimi açısından yetişkinlere göre daha fazla oksijene ihtiyaç duyarlar (Hearron ve Hildebrand 2013). Griffin vd(2024) de açık alan etkinliklerinin çocukların sağlık gelişimine olumlu katkıları olduğunu vurgulamaktadır.

Genel olarak literatür taraması yapıldığında, araştırmacıların açık alan etkinliklerinin çocukların bilişsel, fiziksel, dil, sosyal gelişimini yani tüm gelişim alanlarını desteklediğini ifade ettikleri görülmektedir. Bilton(2014) ve Prisent(1986) tarafından da ifade edildiği görülmektedir; açık alan etkinlikleri çocukların gelişiminin bir çok yönü(fiziksel, duygusal, sosyal, dilsel ve bilişsel) için gereklidir. Açık alan etkinlikleri çocuklara entelektüel, sosyal, fiziksel ve duygusal olarak gelişimlerini sağlayacak deneyimler sağlarken dil gelişimi için de zengin bir ortam sağlar (Bilton 2014).

Açık alan etkinlikleri çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyerek, çocukların doğayla etkileşimini artırır ve farklı beceriler kazanmalarını destekler. Okul öncesi eğitimde açık alan etkinliklerine daha fazla yer verilmesi çocukların gelişimleri açısından büyük bir

öneme sahiptir.

Açık alan etkinliklerinin gelişim alanlarına faydalarını özetlersek;

1. Sağlıklı gelişim ve büyüme imkânı sağlar.
2. Motor becerilerin gelişimini destekler: Açık alan etkinlikleri çocukların fiziksel gelişimlerini destekler. Açık alan etkinlikleri çocuklara koşma, yürüme, tırmanma, vücudu kontrol etme konusunda rahat ortam sağlar.
3. Sosyal-duygusal gelişimini destekler:
 - Öz-yeterlilik duygusunun gelişimini destekler. Özellikle motor becerilerde çocuk farklı hareketleri yapabildikçe öz-yeterlilik duygusu gelişir. Çocuklar açık alan etkinlikleri ile keşfeder, inceler, gözlem ve taklit eder. Bunları yapmakta özgür olan çocukların ayrıca özgüvenleri de gelişir. Öz yeterlilik algıları yüksek olan çocuklar zorluklar karşısında hemen pes etmez, mücadele eder. Öz yeterliliği düşük olan çocuklar ise, kendi yeteneklerinden şüphe eder ve denemekten hemen vazgeçme eğiliminde olur.
 - Duygularını İfade etme: Doğayla temas etmek çocuğun duygusal yönden rahatlamasını sağlar. Sorumluluk, şefkat ve empati becerilerine sahip olur.
 - Başkalarıyla uyum içinde olmak: Açık alan etkinlikleri sırasında çocuklar birbirleriyle oyun kurar ve iletişim içindedirler. Örneğin sınıfta birbirleriyle oynamayan çocuklar açık alanda bir araya keşif yapar ve oyun oynayabilirler.
4. Bilişsel gelişim; Açık alanda olmak konsantrasyonu artırdığı için öğrenmeyi de doğrudan destekler. Açık alan çocukların gözlem yapmaları, incelemeleri için sınırsız bir materyale sahiptir. Açık alan çocuklara hava durumu, bitkiler, böcekler, taş, yaprak gibi kavramların yanında sayı, hız, denge, yükseklik, ağırlık, boyut gibi kavramları da öğrenebileceği bir ortam sunar. Örneğin çocuklar bahçede bulunduğu bir taşı, yaprağı gruplar, sayar, kimin bulduğu nesnenin daha büyük ya da daha küçük olduğunu karşılaştırır. Herhangi bir durumla karşılaştıklarında düşünme ve problem çözme becerileri de kazanabilirler.
5. Dil gelişimi; Çocuklar gözlemledikleri, keşfettikleri şeylerle ilgili konuşurken, yeni kelimeler öğrendikçe kelime hazneleri gelişir. Oyunlarında daha özgür oldukları için farklı rollere bürünürler ve bu rolleri üstlendikçe kelime haznesi gelişir. (Hearron ve

Hildebrand 2013)

Tüm bu yararlar rağmen literatür taraması yapıldığında açık alan etkinliklerine okullarda yeterince yer verilmediği görülmektedir. Okul öncesi kurumlarda yapılan araştırmalara bakıldığında, Bilton(2010) ve Wilson(2008)' a göre; fiziksel donanım eksikliğinin yanı sıra, öğretmenlerin açık alan eğitimi konusunda yeterli donanıma sahip olmamaları, açık alan etkinliklerine yeterince yer vermemelerine sebep olmaktadır. Bu durum da çocukların motor becerilerinin yeterince gelişmemesine neden olmaktadır. Oysaki müfredatın bütün gelişim alanlarına hitap etmesi; öğretmenlerin de çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda uzman kişiler olarak etkili açık alan etkinliklerini programlama konusunda yaratıcı olmaları gerekir (White 2008). Günümüzde parklar, bahçeler, açık hava müzeleri, müze etkinlikleri, öğrencilere çeşitli öğrenme fırsatları sunmaktadırlar.

Dimont ve Bell(2007)'e göre, açık oyun alanlarının artırıldığı okullar, çocukları genel olarak yeteneklerinin tüm yönlerini destekleyecek şekilde hareket etmeye davet eder. Böyle ortamlar çocuklara zıplama, kazma, tırmanma, inşa etme, rol oynama gibi oyun fırsatları sunar. Buna bağlı olarak açık alanda oyun etkinlikleri çocukların kaba motor becerilerini, koordinasyon gelişimini, denge ve çevikliğini ve fiziksel sağlık gelişimini destekler (Gong 2024).

Günümüzde çocukların daha çok kapalı alanlarda ve hareketsiz bir şekilde ekran karşısında daha çok zaman geçirdikleri düşünüldüğünde çocukların açık alanda geçirdikleri zaman giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu bağlamda günün büyük bir bölümünün geçirildiği okullarda öğretimin planlayıcısı ve uygulayıcısı okul öncesi öğretmenleri tarafından açık alan etkinlikleri konusunda görüşleri alınarak, var olan durumun ortaya konulması planlanmaktadır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın temel problemi, Okul Öncesi Öğretmenlerinin Açık Alan Etkinliklerine Yönelik Görüşleri nasıldır? sorusu ile şekillenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşleri nasıldır?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin günlük planda açık alan etkinliklerine yer verme sıklığı nasıldır? Niçin?
3. Okul öncesi öğretmenleri açık alan etkinliklerini hangi etkinliklerde ve ne düzeyde gerçekleştirebilmektedirler?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmede karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
5. Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri boyutunda öğretmenlerin görüşleri nasıldır?
6. Açık alan etkinliklerine yönelik öğrenci tutumları nasıldır?
7. Açık alan etkinlikleri uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarına yönelik öğretmen görüşleri nasıldır?

Alt amaca ulaşmak için sorulan sorular:

1. Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?
2. Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?
3. Açık alan etkinliklerinde ne tür etkinliklere yer veriyorsunuz?
4. Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?
5. Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?
6. Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?
7. Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Genel olarak ülkemizdeki okul öncesi kurumlara baktığımızda eğitim ortamı dendiğinde çoğunlukla sınıf ortamı gibi iç mekanlar algılanmakta açık alan etkinliklerine gereken önem verilmemektedir. Okullarda genel olarak okul bahçesi gibi açık alanlar kısa süreli serbest oyun alanı olarak düşünülmekte ve eğitim ortamına çok fazla dahil edilmemektedir. Çocukların günün önemli bir bölümünü okul içerisinde geçirdikleri düşünüldüğünde, çocukların doğayla iç içe ve sağlıklı bireyler olarak yetişebilmeleri için okul öncesi eğitimde açık alan etkinlikleri önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

Okul öncesi dönemdeki çocuklar için en etkili öğrenme yolu yaparak- yaşayarak öğrenmedir. Açık alan etkinlikleri çocukların gelişimini destekleyen ve etkinliklere etkin katılımını sağlayan en etkili etkinlikler arasındadır. Bu tür etkinlikler çocukların yaratıcılıklarını geliştirmeleri için de çok önemlidir. Bu tür etkinlikleri eğitim ortamında kullanacak olanlar ise programın uygulayıcısı öğretmenlerdir. Bundan dolayı okul öncesi kurumlarında görevli olan öğretmenlerin açık alan etkinliklerine yönelik görüşleri, bu etkinlikleri gerçekleştirmede karşılaştıkları sorunların neler olduğu önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma:

1. 2023-2024 eğitim öğretim yılı ile,
2. 27 okul öncesi öğretmenin görüşü ile,
3. Elde edilen veriler öğretmenlerin, kullanılan ölçekteki sorulara verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma kapsamında görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerinin sorulara içtenlikle ve samimi bir şekilde cevap verdiği,
- Kullanılan ölçeğin araştırmanın amacını yeterli ölçüde ölçtüğü varsayılmıştır.

Tanımlar

Okul öncesi eğitim: 0-6 yaş arası dönemi kapsayan, çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel tüm gelişim alanlarını destekleyerek çocukları ilk öğretime hazırlamayı amaçlayan eğitim sürecidir (Akduman 2011 ve MEB 2013)

Açık Alan Eğitimi: Okul bahçesi, orman, gezi ya da müze gibi gerçek ortamlarda, öğrencilerin çevreden edindiği bilgileri yaparak- yaşayarak ve aktif bir şekilde yapılandırdığı, yapılandırmacı pedagojiye dayanan süreç temelli bir yaklaşım olarak tanımlanabilir (Akt: Civelek 2018).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmanın konusu ile ilgili kavramsal çerçeve ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. Okul Öncesi Eğitim

Eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve bu süreç içerisinde 0-72 ay arasında kapsayan okul öncesi yıllar yaşamın en kritik dönemlerindendir. Çocuğun erken yaşlarda edindiği temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar sonraki öğrenim sürecinde, öğrenmenin yanı sıra sosyal ve duygusal hayatını yönlendirmede de etkili olur. Okul öncesi eğitim, çocuğun bireysel özelliklerine uygun ve tüm gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik, toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda çocukları ilköğretime hazırlamayı amaçlayan bir eğitim sürecidir. Aynı zamanda, okulöncesi eğitim çocuğun erken yaşta aldığı eğitimin gelecek yaşantısına etki eden bir dönemdir (Akduman 2011).

Ömeroğlu (1997); “eğitimin bireylere daha etkin bir şekilde verilebilmesi için var olan eğitim sürecinin bazı dönemlere ayrıldığını vurgulamıştır. Bunların ilki ve en önemlisi okulöncesi eğitimidir. Okulöncesi eğitimi, doğumdan ilkokula kadar olan dönemi kapsar ve çocuklarının gelişimlerini desteklemeyi hedef alır” şeklinde ifade etmektedir. Dolayısıyla çocuğun tüm gelişim alanlarını etkileyen ve gelişimi için zemin oluşturan, beyin gelişiminin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde, çocuğun gelişimini olumlu desteklemek için zengin uyarıcı bir çevre ve yeni öğrenme fırsatlarının sunulması önemlidir (MEB 2013).

0-6 yaş arasında kapsayan okul öncesi dönem bireylerin zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemdir (Poyraz 2011).

Okul Öncesi Eğitimin Amaçları:

MEB(2024) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim programına göre okul öncesi eğitim amaçları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

1. “Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimlerini desteklemek ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak,
2. Toplumsal hayata uyum sağlamalarını desteklemek,
3. Onları ilkokula hazırlamak,
4. Şartları elverişsiz olan çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı sunmak,
5. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.”

Okul Öncesi Eğitimin Temel ilkeleri:

Yaşamın temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde eğitim “Türk Milli Eğitimin Genel Amaçları” temel alınarak hazırlanan ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler (MEB 2024);

1. “Okul öncesi eğitim çocukların bilişsel, dil gelişimi, sosyal ve duygusal, fiziksel gelişimini ve sağlığını desteklemeli ve onları ilkokula hazırlamalıdır.
2. Okul öncesi eğitim, çocukların gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
3. Okul öncesi eğitim sosyoekonomik düzeyi, dili, kültürü, cinsiyeti, bireysel gereksinimi ne olursa olsun tüm çocukların gelişimini en üst düzeyde desteklemelidir.
4. Çocukların, Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
5. Okul öncesi eğitim programı, farklılıklara ve çok kültürlülüğe karşı duyarlıdır. Çocukların bireysel, toplumsal, kültürel farklılıkları tanınması ve başkalarına saygı göstermesi desteklenmelidir.
6. Okul öncesi eğitim kurumlarında demokratik eğitim anlayışına uygun, kapsayıcı öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
7. Planlamalar yapılırken bütün çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra ailenin, çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
8. Okul öncesi eğitimde öğrenme süreci planlanırken öğretim ilkeleri (somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, nesnellik ve açıklık gibi) göz önünde bulundurulmalıdır.
9. Hareket ve kavrama yakından ilişkili olduğundan hava koşulları ne olursa olsun her gün en az bir veya bir buçuk saat açık alanda etkinlikler planlanarak çocukların doğaya, diğer canlılara olan ilgi ve farkındalıklarının artırılması desteklenmelidir.
10. Çocukların düşüncelerini farklı ortamlarda ve farklı yollarla temsili şekilde ifade etmelerine ve yansıtmalarına önem verilmelidir.
11. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, bilişsel esneklikleri, üst bilişsel becerileri, yaşam becerileri ve iletişim becerileri geliştirilmelidir.
12. Okul öncesi eğitim çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, müsamaha, yardımlaşma, dayanışma, adalet ve paylaşma gibi duygu ve davranışlarını geliştirmelidir.

13. Okul öncesi eğitim, çocukların olumlu ve gerçekçi benlik algısı oluşturmalarını, kendilerine saygı ve güven duymalarını desteklemeli; onlara dürtü kontrolü ve öz denetim kazandırarak sınırlar içinde özgürlüklere sahip olduklarını hissettirmelidir.
14. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını farketmelerini desteklenmeli, empatik beceri geliştirmeleri ve kişiler arası sorunları yapıcı bir şekilde çözmelerine olanak sağlanmalıdır.
15. Çocuklar, yetişkinlerle güvenli ve tutarlı bir ilişki kurduklarında kendilerini güvende ve özgür hissederler. Bu nedenle öğretmenler çocuklarla kurdukları olumlu, sürekli ve duyarlı etkileşimler ile psikolojik yakınlık hissini oluşturmalı ve güvenli bağlanmayı sağlamalıdır.
16. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmeleri desteklenmeli; yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalı, çocukların başkalarına yardım edebileceği fırsatlar oluşturulmalıdır.
17. Öğrenme sürecinde çocukların fikirlerine saygı gösterilmeli, karar verme, plan yapma ve değerlendirme süreci ortaklaşa yönetilmelidir.
18. Öğretmenler, çocukların içsel disiplin geliştirmeleri için hem çocuklara özgürlük vermeli hem de kuralları belirli olan bir yapı oluşturmalıdır. Bu yapı; çocuklara güvende olduklarını hissettirir, güvende olan çocuklar ise inisiyatif olarak keşif sürecine başlar.
19. Rutinler, çocukların ne zaman, ne olabileceğini tahmin etmelerine yardımcı olarak güvende hissetmelerini ve özgüven duymalarını, değişime ayak uydurmalarını, geçmiş, bugünü ve geleceği anlamalarını kolaylaştırır. Ayrıca günlük, haftalık ve yıllık olarak tekrar edilen etkinlikler çocukların hafızalarını güçlendirir ve iyi alışkanlıklar geliştirmelerine yardımcı olur. Bu nedenle öğretmenler günlük, haftalık ve yıllık olarak tekrarlanan düzenli etkinlikler planlamalıdır.
20. Oyun, bu yaş grubundaki çocuklar için en etkili öğrenme yöntemidir. Bu nedenle eğitim programında çocukların oynayabileceği her tür oyuna yer verilmelidir.
21. Gelişim ve öğrenme, çok sayıda sosyal ve kültürel ortam içinde gerçekleşir ve bu ortamlardan etkilenir. Bu noktada öğretmenler, sosyokültürel ortamların ve aile yaşantısının çocukların öğrenmeleri üzerinde etkili olacağını göz önünde bulundurmalıdır. Eğitim sürecine çocukların, ailelerin ve toplumun etkin katılımı sağlanmalıdır.
22. Okul öncesi eğitim ile okul öncesinde rehberlik hizmetleri bütünleştirilmeli ve rehberlik hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde okul öncesi eğitimin felsefesi dikkate alınmalıdır.
23. Okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi kapsamında her bir çocuğun bireysel gelişim değerlendirmesi, öğretmenin öz değerlendirmesi ve programın değerlendirilmesi düzenli ve sistematik olarak yapılmalıdır.
24. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve okul öncesi eğitim programının geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.
25. Öğretmenler, devamlı olarak kendilerini geliştiren ve yaptıkları uygulamaları eleştirel gözle yeniden değerlendiren bireyler olmalıdır.”

Okul öncesi kurumlarda çocukların bedensel, bilişsel, sosyal-duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyici uyarıcılar sunulmaktadır. Çocuklar okulda arkadaş ilişkileri

kurmayı, iş birliği yapmayı, sorumluluk almayı ve sorumluluklarını yerine getirmeyi öğrenir. Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin hızlı olduğu bir dönemdir. Çocuğa verilen eğitim geleceğine yön verir, kazanılan davranışlar yetişkinlikteki kişilik yapısını ve değer yargılarının biçimlendirir (Akt:Arslan 2010). Bu yüzden okul öncesi eğitim, çocukların kendilerine güven ve saygı duymalarını, olumlu bir benlik algısı oluşturmalarını, sevgi, saygı ve işbirliği gibi duygu davranışlarının gelişimini desteklemelidir (MEB 2024).

Okul öncesi eğitim de yetişkinlerin rolüne vurgu yapan Oktay (2000); bu dönemde çocuğun yaşantılarının türü ve kalitesinin, yetişkinin ona verebileceği imkânların zenginliğine bağlı olduğunu söylemiş ve okulöncesi dönemin insan hayatının temeli olduğunu ifade etmiştir. Bloom'un araştırmalarına göre, zihinsel gelişimin % 50 si okul öncesi dönemde(4 yaşa kadar) oluşmaktadır (Poyraz 2011). Bu dönemde çocuğun gelişimini desteklemek için ona rehberlik etmek ve doğru davranışlarını pekiştirmek gerekmektedir.

Okul öncesi dönem çocukları meraklı, gözlemci ve yaratıcıdır. Çocuklar bu dönemde dokunmayı, tatmayı, sallamayı, çekme-itmeyi ve tırmanmayı severler. Çocuklar meşgul insanlardır (Wilson 2008). Küçük çocuklar için en iyi öğrenme ortamı oyundur. Oyun, çocukların duygu ve düşüncelerini ifade ettikleri, araştırma, keşif ve gözlem yaparak çevreleri ile etkileşimde bulundukları bir etkinliktir. Çocukların neredeyse doğdukları andan itibaren her şeyle (elleriyle, seslerle oyun vb.) oyun oynadıklarını görürüz. Böylece kendilerini ve içinde yaşadıkları dünyayı tanırlar. Çocuklar için oyun oynamak zamanı doldurmaktan çok daha fazlasıdır. Oyun, çocukları hayatlarının ileriki dönemlerine hazırlamaya yardımcı olur. İleriki dönemlerde yapabilecekleri, deneyimleyebilecekleri şeylere oyun yoluyla hazırlanırlar. Örneğin, oyunda çocuklar ailede, toplulukta yetişkin olarak üstlenebilecekleri ebeveyn, itfaiyeci vb rolleri canlandırırlar. En etkili öğrenme yöntemi olmasından dolayı çocukların oynayabileceği her türlü oyuna okul öncesi eğitimde yer verilmelidir. Öğretmenler oyun etkinliklerini sadece sınıf ortamında değil açık alanda, çevrelerinde farklı ortamlarda çocukların oynayabileceği şekilde planlamalıdır. Öğretmen oyun etkinliklerinde ortamı düzenlemeli ve gözlem yapmalıdır. Okul öncesi eğitimde iç ve dış mekânda gerçekleştirilen kurallı oyunların dışında, çocukların günlük yaşamda gözlemlediklerini oyunlarına yansıtabilecekleri, kendilerinin yönettiği serbest oyun zamanları olmalıdır.

Böylece çocuklar arkadaşları ile sosyal iletişim kurarlar, yaşadıklarını canlandırmak için hayal güçlerini kullanırlar (Wilson 2008; MEB 2024).

1.2. Okul Öncesinde Öğrenme Ortamları

Okul öncesi dönem çocukları için en etkili öğrenme yolu yaparak-yaşayarak öğrenmedir. Bu dönemde çocuklar nesnelere dokunarak, inceleyerek öğrenirler. Bunun için Arnas(2019)'a göre öğretmenlerin en önemli görevlerinden biri çocukların öğrenme merakını destekleyen, onların keşfetmelerine olanak sağlayan öğrenme ortamı hazırlamaktır. Öğretmenler çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak farklı eğitim ortamları hazırlayabilmelidir. Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimini bir bütün olarak ele almak önemlidir. Çocuğun uygulanan eğitim programından en üst düzeyde yararlanabilmesi için öne çıkan temel unsurlar; eğitimcinin niteliği, okulun fiziksel yapısı, kullanılan eğitim materyallerinin uygunluğu ve çocuğa yaklaşım tarzıdır (Arslan 2010).

Genel olarak eğitim ortamı dediğimizde pek çok kişi bunu sınıf ortamı ile bağdaştırmaktadır (Kıldan 2007). Eğitim ortamını sadece sınıf ortamı olarak düşünmemek gerekmektedir. Öğrenme-öğretme süreçlerini gerçekleştirdiği bütün ortamlar (sınıf içi ve sınıf dışı) eğitim ortamını oluşturmaktadır (Akt; Arnas 2019). Kıldan(2007)'a göre, iç ve dış fiziksel çevre çocuğun gelişiminde çok büyük bir öneme sahiptir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim mekanlarını iç mekân ve bahçe alanları olarak ayırabiliriz. Poyraz(2011)'a göre iç mekanda, oyun odaları ve sınıftaki ilgi köşeleri okul öncesi eğitim kurumlarında büyük bir öneme sahiptir. Daha önce ilgi köşeleri olarak kullanılan bölümler günümüzde kullanılan programda güncellenerek öğrenme merkezleri olarak değiştirilmiştir. Sınıf içi ortamlar okul öncesi eğitim programının amacına uygun olarak öğrenme merkezlerini içerecek şekilde düzenlenmelidir. Öğrenme merkezleri çocukların serbest oyun oynama ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenen alanlardır. Çocukların günlük yaşam becerilerini geliştirmesini destekleyecek şekilde düzenlenen öğrenme merkezleri, çocukların olumlu sosyal becerilerinin gelişimini de desteklemektedir. Okul öncesinde eğitim ortamının çocuklarının gereksinimlerine uygun olarak tasarlanması çocukların etkin öğrenmelerini destekleyerek, çocukların yaratıcı problem çözme becerilerini geliştirmektedir (MEB 2024).

Okul öncesi eğitim kurumlarının en önemli bölümlerinden biri de açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilebildiği bahçedir. Açık alan etkinlikleri çocukların gelişimi açısından çok önemlidir. Bu nedenle bahçe çocuğun gelişim alanına uygun ve destekleyici bir şekilde düzenlenmeli ve donatılmalıdır (Poyraz 2011).

Dış mekanlar, çocukların sadece fazla enerjilerini atacakları veya koşup oynayacakları yerler olarak değil, çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminin desteklendiği öğrenme mekanının bir uzantısı olarak görülmelidir. Bu yüzden de açık alanda gerçekleştirilecek etkinlikler için de yeterli bir mekân hazırlığı gerekmektedir (Şener 2001).

Arabacı ve Çıtak (2017)' a göre okul bahçeleri çocuklara uygun olarak düzenlendiğinde oyun, spor, eğitim ve sosyal-kültürel etkinlikleri gerçekleştirmeye yönelik imkân oluşmakta ve bunun sonucunda çocukların gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır. Çünkü çocuklar, gelişimlerine uygun olarak düzenlenen bir ortamda asıl potansiyellerine ulaşabilirler. Bu nedenle, çocukların fiziksel ve zihinsel yeteneklerini geliştirebileceği, çocukları güdüleyici ortamları oluşturmak gerekmektedir.

Okul bahçelerinde bulunabilecek oyun materyalleri ve alanlar; çimenli alanlar, sert zemin, kum havuzu, tırmanma alanları, salıncak, kaydırak, tünel, yürüme tahtası, su masası, boş kova ve karton kutular, kürek, tırmık, plastik hayvanlar, çemberler vb sıralanabilir(Şener 2001; Arabacı ve Çıtak 2017).

İç ve dış mekân eğitim programının bir parçasıdır ve bütün olarak algılanmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarında dış mekânın öneminin bilinmesi ve çocuğun yararı gözetilerek düzenlenmesi eğitimin kalitesini artıran bir süreçtir (Arslan 2010). Öğretmen çocuğun ve kendi bakış açısının farkında olarak ve en önemlisi çocukların birbirleri ile etkileşim ve iletişimine izin verecek şekilde eğitim ortamını düzenlemelidir (Samuelsson ve Carlsson 2008). Okul öncesi eğitim ortamı çocuğun oynayarak öğreneceği ortamlardan oluşmalıdır (Arnas 2019).

Alan yazında açık alan eğitimi; sınıf dışı eğitim, mekân dışı eğitim, mekân dışı öğrenme, gerçek ortamda öğrenme, doğa eğitimi, macera eğitimi ve çevre eğitimi gibi kavramlarla da ifade edilmektedir (Civelek ve Akamca 2018).

Priest S.(1986) açık alan eğitimini tanımlarken beş temel özelliğini vurgulamıştır. Açık alan eğitimi;

1. Deneyimsel bir öğrenme yöntemidir,
2. Açık alanda gerçekleşir,
3. Tüm gelişim alanlarının ve duyuların kullanılmasını gerektirir,
4. İnsanları ve doğal kaynakları içeren ilişki bütünüdür,
5. Disiplinlerarası müfredata dayanmaktadır.

1.3. Açık Alan Etkinlikleri

Açık alan etkinlikleri, öğretmen ve çocukları sınıf ortamının kısıtlamalarından uzaklaştırarak özgür bir etkileşim kurmalarına, çocukların bilgi, beceri ve deneyimlerinin gelişmesine olanak sağlayan öğrenme sürecidir (Öztürk ve Luff 2023). Bisson(1996)'a göre açık alan etkinlikleri, kısmen doğal çevreye dayanan ve bireyin eğitim hedeflerine ulaşmasına yönelik tüm faaliyet ve süreçleri içeren genel bir terimdir.

Açık alan etkinlikleri, çocukların eğitim ortamına etkin katılımını, öğrenmenin yaşamla ilişkilendirilerek kalıcı hale getirilmesini, öğrenci merkezli bir anlayışla yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi amaçlamaktadır (MEB 2024).

Okul öncesi eğitimde Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, erken okuryazarlık ve okul dışı öğrenme etkinlikleri yer almaktadır. MEB (2024)'e göre okul öncesi eğitim programında yer alan tüm etkinlikler sınıf içinde yapılabileceği gibi açık alanda da yapılabilir. Hatta öğretmenlerin bu etkinlikleri mümkün olduğunca açık alanda da gerçekleştirmeleri beklenmektedir. 2024 yılında güncellenen okul öncesi eğitim programında daha önceki okul öncesi programlarında yer almayan açık alan etkinliklerine daha fazla yer verilmiştir. MEB(2024) güncellenmiş okul öncesi eğitim programında, çocukların doğaya ve diğer canlılara olan ilgi ve farkındalıklarının artırılarak desteklenmesi için hava koşullarına bakılmaksızın her gün açık alan etkinliklerinin planlanması gerektiği belirtilmiştir.

2024 yılında güncellenen Milli Eğitim Bakanlığı Okul öncesi Eğitim programında açık alan etkinliklerine; açık alanda oyun ve okul dışı öğrenme etkinlikleri olarak iki başlık altında yer verilmektedir. Açık alan etkinlikleri, sadece açık alanda yapılan bir etkinlik anlamına gelmemektedir; sınıf dışındaki her yer bir eğitim ortamıdır. Parklar, sokaklar, müzeler, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, ormanlar, nehirler, oyun alanları, çevredeki hastane, market, pazar vb gibi her yerde öğrenme gerçekleştirilebilir (MEB 2024; Türkmen 2010).

Çocukların doğal alanlarda bulunmasının gelişimlerine olumlu katkı sağladığı, çocukların tüm gelişim alanlarını (bilişsel, duygusal, sosyal, dil ve fiziksel) desteklediği birçok araştırmacı tarafından kabul edilmektedir. Bilton (2014) tarafından da yeniden ifade edildiği gibi; açık alan etkinlikleri çocukların gelişiminin birçok yönü için gereklidir. Açık alan etkinlikleri ile çocuklar sosyal, duygusal, dil ve fiziksel olarak gelişimlerini sağlayacak deneyimler elde ederler. Açık alanlar çocukların sağlıklı ve olumlu gelişimleri açısından çok önemlidir. Ancak günümüzde çocukların kapalı alanlarda daha fazla zaman geçirdikleri görülmektedir (Arnas 2019).

Açık alan etkinlikleri, sınıf içinde uygulanması zor olan etkinlikleri gerçekleştirmek için kullanılabilecek en etkili yöntemlerden biridir. Farklı ortamlarda yapılan etkinlikler, çocukların sınıf içi öğrenme deneyimlerini somutlaştırarak bilgiyi organize etmelerini sağlamaktadır. Çocuklar yaşadıkları çevreyi keşfederken yaparak ve yaşayarak ilk elden deneyim kazanmaktadırlar. Çocuklar keşfederken gözlem yapma, karşılaştırma, sınıflandırma, iletişim kurma, tahmin etme, problem çözme gibi farklı bilişsel ve duyuşsal süreç becerilerini kullanma fırsatı yakalarlar (MEB 2024).

Açık alan etkinlikleri ile matematik, fen ve dile ilişkin kavramlar doğal malzemelerle çocuklara kazanma fırsatı oluşur. Çocuklar açık alanda toprak ve suyla oynarken kapları doldurup boşaltarak hacim, ağırlık gibi kavramları keşfederler, fiziksel olarak sınırlarını keşfederler (ne kadar ağırlık kaldırabildiği, ne kadar uzağa fırlatabildiği, ne kadar hızlı koşabildiği vb.) ve yaptıklarını anlattıkça yeni kelimeler kazanırlar (Wilson 2018, Bento ve Dias 2017). Bilton (2014)'a göre de açık alan etkinliklerinin çocuklar için en önemli etkisi bedenle ilgilidir. Çocuklar açık alanda fiziksel olarak aktif olmaları gereken tırmanma, koordinasyon, fiziksel güç gerektiren vb. hareketleri daha rahat yapma imkanına sahip olurlar. Açık alan etkinlikleri ile çocuklar risk almayı, karar vermeyi öğrenir, motivasyonu gelişir, doğayı ve doğal dünyayı öğrenirler (Bilton 2014). Bunların dışında Bento ve Dias(2017)'a göre açık alanda bulunmak sadece çocuklar için değil yetişkinler için de stres ve kaygı düzeylerinin azalmasını sağlamaktadır.

Okul öncesinde yapılabilecek açık alan etkinliklerden bazılarını aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz;

- Çocuklarla doğa yürüyüşleri, doğada gözlem, inceleme
- Müze, akvaryum, hayvanat bahçesi gezisi,
- Bitki ve hayvan bakımı,

- Ağaç kabuğu, taş, toprak, yaprak gibi materyalleri inceleme,
- Açık alanda hareketli oyunlar ve serbest oyun oynama,
- Park ve tırmanma alanlarında oynama,
- Doğal materyallerle resim yapma,
- Fen etkinliklerinde deney, inceleme etkinlikleri,
- Açık alanda hava durumunu gözlemleme, gökyüzünü inceleme,
- Böcekleri inceleme gibi farklı her türlü etkinlik yapılabilir.

Açık alanda yapılan tüm etkinliklerin çocukların gelişimine katkı sağlayacağı unutulmamalıdır.

1.4. Okul Öncesi Dönemde Açık Alan etkinliklerinin Önemi

Bentsen vd. (2010); günümüzde çocukların gelişiminde önemli bir unsur olarak doğanın rolüne daha fazla önem verilmektedir. Ancak büyüyen şehirler, kentleşme, yaşam koşulları, güvenlik kaygıları vb. nedenlerle çocukların açık alanla, doğayla teması değişti. Çocukların zamanlarının büyük çoğunluğunu okulda geçirmesi dolayısıyla, okullarda planlanan açık alanda öğrenme giderek daha fazla ilgi görmekte ve uygulanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre açık alanda öğrenme çocuklarda motivasyon, konsantrasyon gelişimi ve yüksek düzeyde fiziksel aktivite gibi çeşitli yararlar sağlamaktadır. Cornell üniversitesinde 2003 yılında yapılan bir çalışmanın sonucuna göre; Çocuklar doğal ortamla ne kadar çok karşılaşırse olumsuz streslerden o oranda az etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Başka bir araştırma sonucunda da çocukların doğaya maruz kalmasının dikkatlerinde olumlu farklılıklara sebep olduğu ve yeşil alanların çocukların düşüncelerinin daha net olmasını ve stresle baş etme oranlarında artış olduğu sonucuna ulaşmıştır (Louv 2005).

Dünya’da açık alan etkinliklerinin çocuk eğitime etkisi konusunda farkındalığın her geçen gün artmasına rağmen, açık alan etkinliklerinin eğitimdeki yeri kültürler arasında farklılık göstermektedir. Bazı ülkelerde açık alan etkinliklerine daha fazla yer verilirken bazılarında daha az/sınırlı yer verilmektedir. Örneğin, İskandinav ülkelerinde açık alan etkinliklerine çok önem verilmektedir; bu etkinlikler çocukların günlük yaşamlarının merkezinde yer alır (Grindheim vd. 2021). Ülkemizde ise açık alan etkinliklerine çok fazla yer verilmediği ancak 2024 yılında güncellenen okul öncesi programı ile bu

durumun programda değiştiği açık alan etkinliklerine daha fazla yer verildiği görölmektedir.

Bento ve Dias(2017)' a göre küreselleşen dünya ile birlikte yaşam kalitemizi etkileyen alışkanlıklarımız ve yaşam biçimimizi kaybetmemiz sonucunda, çocukların açık alanlarda oynama olanağı farklı nedenlerden dolayı azaldı. Açık alanda oyun oynamaya ayrılan süre ile birlikte doğal dünyadan kopuk ve daha hareketsiz yaşam tarzları oluşmaya başladı. Eğitim ortamları bu konuda dengeyi sağlamada önemli bir role sahiptir ve çocukların yaşamlarının ilk yılları olan okul öncesi dönemde olumlu bir öz saygı, sağlıklı kişilik gelişimi, merak ve sosyalleşme becerileri geliştirmelerini garanti eder. Açık alan etkinlikleri risklerle başa çıkma, akran ve yetişkinliklerle şefkatli bir ortamda sosyalleşme ve kaliteli eğitim deneyimlerine katkıda bulunacaktır. Açık alanda çocuklar birbirleriyle daha fazla işbirliği yapma eğilimdedirler. Wilson(2008)'a göre oyun çok fazla gelişimsel işleve hizmet eder. Çocuklara özgürce uyun oynama fırsatı verildiğinde; çocuklar fiziksel olarak sınırlarını, yapabileceklerini keşfederler. Grindheim vd. (2021)'ne göre doğanın ve açık alan etkinliklerinin çocukların sağlığı, gelişimi, öğrenmesi, motivasyonları, yaratıcı ve keşfedici oyunları üzerinde olumlu etkisi bulunmaktadır. Küçük çocukların kültürel oluşumlarında da doğa ve açık alan etkinliklerinin önemli olduğu algısına dikkat çekmektedirler.

Yıldırım ve Akamca(2017) da sınıf içindeki öğrenmenin açık alan etkinlikleri ile desteklenmesinin bilginin yapılandırılmasına katkı sağlayacağını belirtmiştir. Bu tür etkinlikler çocukların aktif olarak katılmasına, yaparak-yaşayarak öğrenmesine katkı sağlar. Öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılım sağlaması günlük yaşam becerilerini geliştirmelerine ve hayatta karşılaştıkları sorunlara çözüm üretmelerini destekler.

Açık alanlar çocukların ilgi ve dikkatini çeken, hayal gücü ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek eşsiz bir uyarıcıdır. Taş, toprak, su, çiçekler, ağaç dalları vb doğal malzemeler çocukların ihtiyaçlarına cevap verebilecek ucu açık malzemelerdir. Bu malzemelerle icat etme, nesnelere farklı anlamlar yükleme(örneğin bir ağaç dalı kalem ya da kaşık olabilir), farklı düşünme, problem çözme ve yaratıcılık gibi becerileri harekete geçirmek mümkündür. Bunun yanında doğal malzemelerin kullanılması hem ucuz hem de kaynakların kullanılması konusunda sürdürülebilir bir ortam sağlar (Bento ve Dias 2017).

Sonuç olarak, açık alan etkinlikleri okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahiptir. Açık alan etkinlikleri çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemenin yanında öğreticilere de

daha etkili ve alternatif bir öğretim ortamı sunmaktadır. Açık alan etkinlikleri çocuklara hareket alanı sağlayarak, onlara özgür bir ortam sunar.

1.5. İlgili Araştırmalar:

Literatür taraması yapıldığında okul öncesi eğitimde açık alan etkinliklerinin kullanımına ilişkin farklı araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Bu bölümde açık alan etkinlikleri ile ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

1.5.1. Ulusal Düzeyde gerçekleştirilen Araştırmalar:

Arabacı ve Çıtak(2017)'a göre, açık hava da zaman geçirmek çocukların fiziksel gelişimini desteklemekte, hayal gücünün ve yaratıcılığını kuvvetlendirerek çocukları daha stressiz ve işbirliğine yatkın hale getirmektedir. Yapılan araştırma sonucuna göre; açık alan etkinliklerinin çocukların bütün gelişim alanlarının desteklenmesinde büyük bir öneme sahip olduğu ve çocukların bu etkinliklerden çok büyük zevk aldıkları görülmektedir. Buna karşılık ülkemizdeki okul öncesi eğitim kurumlarına baktığımızda özgün mimari yapıların olmadığı ve açık alanların yetersiz olduğu gözlenmektedir.

Arslan(2010)'ın yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin dış mekan kullanımı konusunda farklı endişeleri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenler; çocukların sağlık ve emniyeti konusunda endişe yaşadıklarını; dış mekânı nasıl kullanacağına dair beceri eksikliği ve güvensizlik yaşadıklarını; zaman ve kötü tasarlanmış okul bahçesi gibi eksiklikleri yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

Civelek ve Akamca(2017) “Açık alan etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine ait kazanımlarının gelişimine etkisi” adlı çalışmasında açık alan etkinlikleri çocukların gözlem yapma ve sınıflama becerilerini geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında açık alan etkinliklerinin sınıf içi etkinliklere göre tahmin etme ve sonuç çıkarma becerilerini geliştirmede daha etkili olmadığı sonucuna ulaştıkları görülmektedir.

Çelik(2012)'in “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Açık Alan Kullanımı: Kocaeli Örneği” adlı çalışmasında okul öncesi eğitim kurumlarının açık alanları ile ilgili sorunları tespit etmiştir. Çelik araştırmasında; açık alanı olmayan okullar bulunduğunu; açık alan kullanımının ve açık alanların fiziksel olarak düzenlenmesinin ihmal edildiği; açık alanların çocukların gelişimine uygun olarak düzenlenmediği gibi farklı sorunlar tespit

ettiği görülmektedir. Çelik(2012)'e göre okul öncesi kurumlarının açık alanı çocukların ilgisini çekecek, güvenli ve çocukları hareket etmeye teşvik edecek şekilde doğa ile iç içe olmalıdır.

Öztürk ve Luff(2023)' nin yaptığı çalışmaya göre Türkiye' de öğretmenler açık alan etkinliklerini gerçekleştirme konusunda sınıfta yalnız olmaları, açık alanda güvenliği sağlayamama gibi nedenlerden dolayı kaygı duymaktadırlar. Bunun yanında çeşitli nedenlerden dolayı aile baskısını çok fazla hissetmektedirler. Çocukların hasta olmaları, güvenliği, kıyafetlerin kirlenmesi gibi nedenlerden dolayı aileler açık alan etkinliklerine karşı olumsuz tutum sergilemektedirler.

Alat vd.(2012)' nin açık hava etkinliklerine yönelik yaptıkları araştırmalarında, açık alan etkinliklerinin okul öncesi öğretmenleri tarafından etkinlik olarak değil güzel havalarda çocukların bahçeye çıkarılma sebebi olarak algılandığı görülmüştür. Özellikle bahar aylarında açık alan etkinliklerini daha fazla gerçekleştirdikleri, diğer zamanlarda ise çocukların hasta olacağı endişesi gibi gerekçelerle bu etkinlikleri daha az gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldırım ve Akamca (2017) araştırma sonucunda, açık alan etkinliklerinin okul öncesi çocukların tüm gelişim alanlarını desteklediği; bilişsel, dil, motor ve sosyal-duygusal gelişimlerine katkıda bulunduğu ve açık alan etkinlikleri konusunda öğretmenlerin açık alan etkinlikleri konusunda bilgilendirilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Şirin Kaya ve Özyürek (2021)'in “Bahçede Uygulanan Okul Öncesi Eğitimin Çocukların Problem Davranışlarına ve Sosyal Becerilerine Etkisi” adlı çalışmasında açık alan etkinliklerinin çocukların problem davranışlarına ve sosyal becerilerine incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın sonuca göre, bahçede gerçekleştirilen okul öncesi etkinliklerinin çocukların sosyal becerilerini anlamlı düzeyde artırdığı ve problem davranışları anlamlı düzeyde azalttığı görülmüştür.

1.5.2. Uluslararası Düzeyde gerçekleştirilen Araştırmalar:

Bento ve Dias(2017)'in “The importance of outdoor play for young children's healthy development” adlı yaptığı araştırmada okul öncesi dönemdeki çocukların oyun ihtiyaçlarını karşılamada açık havada oynamanın katkısını ele almıştır. 15-36 aylık 14 çocuk ile araştırmayı gerçekleştirmişlerdir. Araştırma ile açık alan etkinliklerinin sağlıklı

gelişim ve etkili öğrenmeye katkısını vurgulamışlardır. Araştırma, açık alanda oyun oynamaya ayrılan zamanın azalmasıyla birlikte, daha hareketsiz ve doğal yaşamdan uzak yaşam tarzları geliştiğine vurgu yapmaktadır.

Dimont ve Bell(2007) “Grounds for movement: green school grounds as sites for promoting physical activity” adlı araştırmada, okuldaki yeşil alanların okulda eğitim gören ilk okul çocuklarının fiziksel aktivitelerini nasıl etkilediğini araştırmak için ilişkili olan 105 öğretmen, veli ve yönetici ile anket yaparak Kanada genelinde 59 okulda gerçekleştirdi. Araştırma sonucunda, yeşil alanların artırılması sonucunda, her yaştan ve ilgi alanından kız ve erkek çocuklarının oyun çeşitliliğini artırdığı ve fiziksel olarak daha aktif oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Shume ve Blatt(2019)’ın “A sociocultural investigation of pre-service teachers’ outdoor experiences and perceived obstacles to outdoor learning” konulu çalışmasında; öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmeyle ilgili yaşadıkları sorunların içsel kaynaklı sebeplerden meydana gelmediği bu sorunların daha çok dışsal etkenlerden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sorunlar; maliyet (%17.9), doğal alanlara erişim (%16.8), hava durumu (%22.1) güvenlik (%23.2), okul politikalarına uyum (%26.3) olarak belirlenmiştir.

Gong, Zihan(2024) “Teachers' Role in Facilitating Outdoor Game Education: A Qualitative Study in Jingmen Vocational College Pre-school Education Settings” adlı çalışmasında öğretmenlerin açık hava oyun eğitiminde öğretmenin rolünü araştırmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğretmenler açık hava eğitiminin çocukların gelişimleri üzerinde olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte öğretmenler etkinliklerin gerçekleştirilmesinde hava koşulları, sınırlı kaynaklar, güvenlik endişesi gibi engellerle karşılaşmaktadırlar. Gong(2024)’a göre açık alan etkinliklerinin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi için öğretmenlerin açık hava oyun eğitimi konusunda mesleki gelişimleri desteklenmeli, sınırlı kaynaklar, güvenlik endişeleri gibi engellerin ele alınması gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmaların temel özellikleri kişiyi, olayı, durumu, doğal ortamında bütüncül bakış açısı ile gözlemleyebilmek, kişilerin algılarını deneyimlerini ortaya koyarak probleme ilişkin ana temaları ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek 2021). Çalışmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji modeli kullanılmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin bir kavramla yaşadığı deneyimleri ortak bir temayla ortaya koyan araştırmalara fenomenolojik araştırmalar denilmektedir (Creswell 2021). Bu çalışmada fenomenoloji deseninin kullanılmasının nedeni, okul öncesi öğretmenlerinin açık alan uygulamalarına ilişkin deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarına odaklanılmasıdır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemi benimsenmiştir. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların belirlenmesinde olasılıksız örnekleme stratejilerinden amaçlı örnekleme tekniklerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Patton(1987)'a göre tipik durum örneklemede amaç, ortalama durumları çalışarak belirli bir alan, konu, uygulama hakkında fikir sahibi olmak veya yeterli bilgi sahibi olmayanları bilgilendirmektir (Akt; Yıldırım ve Şimşek 2021). Bu araştırmanın çalışma grubunu 2024 yılı bahar döneminde Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı’na (MEB) bağlı resmî anaokullarında görev yapan ve gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden 27 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri kapsamında yaş, cinsiyet, çalıştıkları okul türleri, mesleki kıdemleri ve eğitim durumlarının yer aldığı kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgilerine Tablo 2.1’de yer verilmiştir.

Tablo 2.1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Betimleyici Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	27	100
	TOPLAM	27	100
Öğrenim Durumu	Lisans	25	92,6
	Yüksek Lisans	2	7,4
	TOPLAM	27	100
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	2	7,4
	6-15 yıl	10	37,1
	16- 25 yıl	11	40,7
	25 yıl ve üstü	4	14,8
	TOPLAM	27	100
Sınıf Mevcudu	6- 10	1	3,7
	11-20	12	44,4
	20-30	14	51,9
	TOPLAM	27	100
Çalıştığı Yaş Grubu	3 Yaş	1	3,7
	4 Yaş	5	18,5
	5 Yaş	21	77,8
	TOPLAM	27	100

Tablo 1 incelendiğinde, çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin %100'ü kadındır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin öğrenim durumu incelendiğinde öğretmenlerin %7,4 (f=2)'ü yüksek lisans, %92,6 (f=25) öğretmenin ise lisans mezunu olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdem dağılımları incelendiğinde; öğretmenlerin %7,4'ü 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip(f=2), %37,1'i 6-25 yıl kıdeme sahip (f=10), %40,7'si 16-25 yıl kıdeme sahip (f=11) ve %14,8'i 25 yıl ve üstü kıdeme sahip (f=4) olduğu görülmektedir. 16-25 yıl kıdeme sahip olan 11 okul öncesi öğretmeni %40,7 ile çalışma grubunun en büyük kısmını oluşturmaktadır. Sınıf mevcudu bağlamında incelendiğinde; 1 öğretmenin 10'un altında öğrenci sayısına sahip olduğu, 12 öğretmenin 11-20 öğrenci, 14 öğretmenin ise 20'nin üzerinde öğrencinin bulunduğu sınıf mevcuduyla çalışmanın %51,9luk kısmını oluşturduğu görülmektedir. Çalışılan yaş grubu bağlamında tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %3,7'si(f=1) 3 yaş grubu ile, %18,5'i (f=5) 4 yaş grubu ile ve %77,8'i (f=21) 5 yaş grubu ile çalıştığı

görülmektedir. 5 yaş grubu ile çalışan 21 öğretmen %77,8 ile çalışma grubunun en büyük kısmını oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği ile toplanmıştır. Karasar(2012)'a göre görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Görüşmeler kendi içinde sınıflara ayrılmaktadır. Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı kalınarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek 2021).

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Öğretmen Görüşme Formu” kullanılmıştır. Açık alan etkinliklerinin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Öncelikli olarak görüşme formunun hazırlanması sürecinde konu ile ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Araştırma için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliği üç alan uzmanı ve iki okul öncesi öğretmeni tarafından değerlendirilmiştir. Görüşme formunda; uzman görüşleri doğrultusunda görüşme sorularından biri çıkarılmıştır. Görüşme sorularının katılımcılar açısından yeterince açık ve anlaşılır olup olmadığını belirlemek amacıyla çalışma grubu dışında okul öncesi eğitimde görev yapan iki öğretmenle de pilot çalışması gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplar doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Öğretmenlerin açık alan uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla görüşme formu hazırlanmış ve formda iki bölüme yer verilmiştir. İlk bölümde öğretmenlerin cinsiyeti, çalışma yılı(kıdem), öğrenim durumu, çalıştığı yaş grubuna dair demografik bilgileri içeren sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise okul öncesi öğretmenlerinin açık alan uygulamalarının

1. Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?
2. Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?
3. Açık alan etkinliklerinde ne tür aktivitelere yer veriyorsunuz?
4. Etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?

5. Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?
6. Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?
7. Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir? diye alt amaçları karşılamaya çalışan sorular bulunmaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak 2023-2024 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokullarında görev yapan 27 okul öncesi öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerine görüşlerinin tamamının gizli tutulacağı, toplanan verilerin araştırmanın amacı dışında herhangi bir yerde kullanılıp paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Yapılan araştırmada öğretmenlerin ismi kullanılmadan tüm katılımcılara kodlar verileceği tüm şeffaflığı ile belirtilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce katılımcılara güvenlikleri ile ilgili veya sormak istedikleri soruların olup olmadığı sorulmuştur. Görüşmenin yaklaşık 10 dakika sürebileceği belirtilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Bu araştırma nitel boyutta olduğundan yarı-yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilen verilerin çözümünde betimsel analiz ile içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde önceden belirlenmiş olan temalara göre elde edilen veriler özetlenerek, yorumlanmakta ve okuyucuya sunulmaktadır. Bu yaklaşım bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulmasına gerekirse olgular arasında da karşılaştırma yapılmasına imkân sağlamaktadır. Betimsel analizin amacı, nitel araştırma bulgularının düzenlenip yorumlanarak sunulmasıdır. Elde edilen verilerin sistematik olarak betimlenmesinin ardından betimlemeler açıklanarak yorumlanır, veriler arasındaki sebep sonuç arasındaki ilişkilerinin ortaya konulması ile sonuca ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek 2021). Öğretmen ortak görüşleri öğretmen sayısı olarak değerlendirilerek toplam öğretmen sayısı üzerinden oransal olarak % olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiş, okuyucunun

anlayabileceği şekilde organize edilmiştir. İçerik analizinde verilerin yorumlanmasında frekans ve yüzde kullanılarak sayısallaştırma yapılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel ,2008). Verilerin analizinde, geçerliliği sağlamak amacıyla, öğretmenlerin isimleri kullanılmamış Ö1, Ö2, Ö3,... şeklinde kodlanmıştır. Doğrudan alıntılar yapılırken de bu kodlar kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2021) geçerlik için, doğrudan alıntılara yer verilerek bunlara dayalı sonuçlara ulaşılmasının önemini vurgulamışlardır. Ayrıca öğretmenlerin verdikleri cevapların sıklığını belirlemek amacıyla cevaplar sayısallaştırılarak frekanslarla birlikte sunulmuştur. Öğretmenlerin cevapları araştırmacı tarafından incelenerek, görüş birliği ve görüş ayrılığı olan hususlar belirlenmiş, Miles ve Huberman(2015 tarafından önerilen formül ile güvenilirlik hesaplaması yapılmıştır. [Güvenirlik = Görüş Birliği/(Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)]. Buna göre kodlamaların güvenilirliği %90 olarak hesaplanmış, sonuç araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerine ilişkin yapılan bu araştırmada bulgular, sorular bağlamında oluşturulan temalar ve elde edilen kodlar bağlamında oluşturulan alt temalara ayrılarak ele alınmıştır. Bu bölümde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırma probleminin cevaplandırılması için 27 okul öncesi öğretmenine sorulan sorulara ilişkin bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

3.1. Birinci araştırma sorusuna (alt amaç) ilişkin bulgular:

Birinci alt amacımız; Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşleri nasıldır? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil 3.1’de verilmiştir.

Şekil 3.1. Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesine ilişkin temalar

Şekil 3.1’de görüldüğü gibi açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesine ilişkin öğretmenlerin görüşleri sağlık, sosyallik ve öğrenme olmak üzere üç tema altında tanımlanmıştır. Her temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yer verme gerekçesine ilişkin görüşlerine Tablo 3.1’de yer verilmiştir.

Tablo 3.1. Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi	Sağlık	Enerjilerini atmalarını sağlamak	Ö1, Ö3, Ö17, Ö21, Ö22, Ö26	6	22,2
		Çocukların hareket ihtiyacını karşılamak	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17, Ö20, Ö24, Ö26	12	44,44
		Çocukların temiz hava alması	Ö1, Ö4, Ö7, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17, Ö20,	8	29,63
	Sosyallik	Çocuklara özgürlük sağlaması	Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö16, Ö24, Ö26	8	29,63
		Çocuğun sosyalleşmesini desteklemek	Ö9, Ö14, Ö21	3	11,1
		Teknolojiden uzaklaşmak	Ö21	1	3,7
	Öğrenme	Çocukların doğal ortamda olabilmesi ve doğayı keşfetmelerini sağlama	Ö1, Ö2, Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö25, Ö26	16	59,26
		Yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlaması	Ö1, Ö2, Ö4, Ö8, Ö11, Ö12, Ö18, Ö22, Ö25	9	33,33
		Çocuklara farklı öğrenme ortamları sunma	Ö6, Ö7, Ö8, Ö13, Ö15, Ö16, Ö19, Ö23, Ö25, Ö27	10	37,04
		Kalıcı öğrenme sağlamak	Ö1, Ö4	2	7,41

Tablo’3.1 incelendiğinde, “açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesine” ilişkin 3 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu temalar; sağlık, sosyallik ve öğrenme temalarından oluşmaktadır.

Sağlık alt temasında okul öncesi öğretmenlerinin %44,44 (f=12) ’ünün çocukların hareket ihtiyacını karşılama koduna vurgu yaptığı görülmektedir. Daha sonra öğretmenlerin %29,63 (f=8)’ ü çocukların temiz hava alması ve %22,2 (f=6)’si enerjilerini atmalarını sağlamak kodlarına vurgu yaptığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yer verme gerekçesinde sağlık alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Çocukların doğayı keşfetmelerini, temiz hava almalarını, biraz da yorulmalarını sağlamak bence, yani enerjilerini atmalarını sağlamak. Bunun sonucunda da sınıf içi etkinliklerde daha dinamik dinç olmalarını sağlamak ve sınıfta etkinlikleri daha verimli hale getirmek olabilir...”(Ö1)

“...Sınıf ortamlarımız çok küçük, onun için çocuklara özgür bir şekilde hareket alanı sağlaması, temiz havada doğa ile öğrenme sağlamak... açısından açık alan etkinliklerine yer veriyorum.” (Ö4)

“...Çocukların fiziksel gelişimini sağlamak, duygusal anlamda kendilerini daha verimli ve etkin hissetmelerini sağlamak olabilir diye düşünüyorum. Genelde kapalı ortamda oldukları için çocukların hareketi ihtiyacını karşılamak...” (Ö5)

“Çocukların temiz havada açık alanda daha rahat hareket edebilmesi, hareket gelişimini daha iyi desteklemesi ve temiz hava alması.” (Ö7)

“Açık alan etkinliklerine yer verilmesinin en önemli sebebi çocukların hareket ihtiyacının karşılamak, çünkü bu yaş dönemi çocukların hareket ihtiyacı daha fazla...” (Ö13)

“Bence açık alan etkinlikleri çocukların gelişimi için olmazsa olmaz. Açık alan hem sağlık açısından iyi, hem de öğrenme açısından önemli. Çocukların enerjilerini atmaları, daha doğal öğrenme alanı sunması açısından önemli. Alan geniş olduğu için çocuklar rahat hareket edebiliyorlar...” (Ö17)

Sosyallik alt temasında, öğretmenler en fazla(f=8) çocuklara özgürlük sağlaması koduna vurguda bulunmuşlardır. Özgürlük sağlaması koduna vurgu yapan öğretmenler çalışma grubunun %29,63'ünü oluşturmaktadır. Öğretmenlerin %11,1'inin çocuğun sosyalleşmesini desteklemek(f=3) ve %3,7'sinin teknolojiden uzaklaşmak(f=1) kodlarını vurguladığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yer verme gerekçesinde sosyallik alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Çocuğun açık alanda daha fazla sosyal ortama katılabilmesi, daha fazla doğal ortamda olabilmesi, doğaya daha kolay adapte olabilmesi, özellikle psikomotor becerilerin çok daha gelişim göstermesi. ...Çocuklar açık alana çıktıkları anda hiçbir şey yapmıyor olsalar, hiçbir materyalleri olmasa bile huzur, özgürlük hissi alıyorlar ve kendilerini daha özgür hissediyorlar. Çocukları açık alanda daha yapılandırılmış değil daha yaratıcı, özgür buluyorum. Bu yüzden açık alan etkinliklerine yer vermenin önemli olduğunu düşünüyorum...” (Ö9)

“...Çünkü açık alanda daha özgür oluyorlar. Bu özgürlük alanı onlara keyif veriyor ve daha istekle katılıyorlar. Bu yüzden açık alan etkinliklerine daha fazla yer veriyorum.”(Ö10)

“Bana göre çağın vebası olan tablet telefon bağımlılığından uzaklaşma olabilir. Bu durum çocukları olumsuz etkilemekte bunlardan biraz uzaklaştırabilmek için açık alan

etkinliklerinin yarar sağlayacağını düşünüyorum. Çocuğun öncelikle kendi bedenini tanıyacağını duygusal olarak kendini tanıyacağını özgüvenini artıracak ve dikkatini yoğunlaştırabileceğine inanıyorum. Tablet telefon çocuğun normal hayatı uyumu zorlaştırıyor, dikkatini yoğunlaştırmasını engelliyor açık alan etkinlikleri ile çocuk içerisindeki enerjisini atarak gerçekten odaklanması gereken şeylere odaklanıyor ve her şeyden öncesi çocukların sosyalleşmesi destekliyor...” (Ö21)

“Çocukların özgür olacağı bir ortam olması, Çocukların özgürce daha rahat hareket edebilmesi...” (Ö26)

Tablo 3.1’e baktığımızda çalışma grubuna katılanların en fazla vurguladığı alt tema öğrenme alt temasıdır. Öğrenme alt temasında öğretmenlerin %59,26 (f=16)’ sı çocukların doğal ortamda olabilmesi ve doğayı keşfetmelerini sağlama koduna vurguda bulunduğu görülmektedir. Daha sonra öğretmenlerin %37,04 (f=10)’ü çocuklara farklı öğrenme ortamları sunma, %33,33 (f=9)’ ü yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlaması ve %7,41 (f=2)’i kalıcı öğrenme sağlamak kodlarını vurguladığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yer verme gerekçesinde öğrenme alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Çocukların doğayı keşfetmelerini, temiz hava almalarını, biraz da yorulmalarını sağlamak bence, yani enerjilerini atmalarını sağlamak. Bunun sonucunda da sınıf içi etkinliklerde daha dinamik dinç olmalarını sağlamak ve sınıfta etkinlikleri daha verimli hale getirmek olabilir. Çocukların açık alanda gözlem yapmaları, yeni şeyler keşfetmeleri, ağaca, toprağa dokunmaları, çocukların açık alanda zaman geçirmelerinin çocukların gelişimi için daha yararlı olduğunu düşünüyorum. Y yaparak yaşayarak öğrenme sağladığı için açık olan etkinliklerine yer verildiğini düşünüyorum. Açık alan etkinlikleri öğrenmeyi daha kalıcı hale getiriyor. Açık alanda yaptığımız etkinlikleri çocuklar unutmuyor, daha çok ilgilerini çekiyor. Bunun sonucunda bence daha kalıcı bir öğrenme gerçekleşiyor.” (Ö1)

“...Buna bağlı olarak temiz havada doğa ile öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenmeyi destekleme, çocuğun gözlemleyerek öğrenmesini desteklemek, kalıcı öğrenme sağlamak gibi sebepler sıralanabilir.” (Ö4)

“Açık alan etkinliklerini daha çok doğa etkinliklerinde ve hareketli etkinliklerde kullanıyoruz. Çocukların özgürce hareket edebilmesi için açık alan etkinliklerine yer verildiğini düşünüyorum. Çocukları sınırlandırmadan etkinlik yapmak, çocukların farklı ortamlarda da öğrenmesini desteklemek, farklı öğrenme alanları görmesini için açık alan etkinliklerine yer veriyoruz. Sınıfta sınırlandırılmış bir alan içerisinde sürekli aynı objeleri görerek bir eğitim alıyor. Ama açık alanda çocuk farklı şeyleri gözlemleyerek öğrenebiliyor...” (Ö8)

“...Bana göre açık alan etkinliklerine yer verilmesinin ikinci sebebi, merak ve keşfetme duygularının çok yoğun olduğu bu yaşta açık alanın bir sürü planlanmış ve planlanmamış uyarıcı sunma avantajı sağlaması. Üçüncü olarak, açık alanın çocuklara biyolojik olarak da çok daha iyi geldiği, kan akışına hızlandırması, beynin daha iyi çalışmasını sağladığı için, çocuklarının algılarının açık alanda daha açık olması.”(Ö13)

“Özellikle şehir merkezinde yaşayan çocuklar için apartmana, binaya kapandıkları için daha çok doğayla iç içe olmaları veya akranları ile paylaşabilmeleri için bence en önemli gereksinimden birisi budur.” (Ö14)

3.2. İkinci araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular:

Okul öncesi öğretmenlerinin günlük planda açık alan etkinliklerine yer verme sıklığı nasıldır? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil3.2’de verilmiştir.

Şekil 3.2. Açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığına ilişkin temalar

Şekil 3.2’de görüldüğü gibi açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığına ilişkin öğretmen görüşleri okul içi-bahçe etkinlikleri ve okul dışı alan gezisi olmak üzere iki tema altında tanımlanmıştır. Ancak okul içi etkinlikler teması kendi içinde üç temaya ayrılmıştır. Bu temalar; hava koşullarının iyi olma durumuna göre, tüm hava koşullarına göre, okul idaresinin tutumuna göre ve okul dışı alan gezisi olarak tanımlanmıştır. Her temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerin açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığına ilişkin görüşlerine Tablo 3.2’de yer verilmiştir.

Tablo 3.2. Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?

Tema	Alt Tema		Kodlar	Katılımcı	f	%
Açık Alan Etkinliklerine Planda Yer Verme Sıklığı	Okul İçi Etkinlikler- (Bahçe Etkinlikleri)	Hava koşulları iyi olmasına göre	a) Her gün:	Ö4, Ö10, Ö13, Ö15	4	14,81
			b) Haftada 3-4 gün	Ö3, Ö25	2	7,41
			c) Haftada 1 gün	Ö2, Ö11, Ö16, Ö24	4	14,81
			d) Nadiren		-	-
		Tüm hava koşullarına göre	a) Her gün:	Ö9, Ö12, Ö14, Ö18, Ö21, Ö22, Ö27	7	25,93
			b) Haftada 3-4 gün	Ö5, Ö6	2	7,41
			c) Haftada 1 gün		-	-
			d) Nadiren	Ö7, Ö17, Ö20, Ö23	4	14,81
		Okul idaresinin tutumuna göre	Haftada 1 gün	Ö1, Ö8, Ö19, Ö26	4	14,81
	Okul dışı alan gezisi	Hiç yapmıyorum	Ö1, Ö2, Ö8, Ö14, Ö16, Ö20, Ö26	7	25,93	
		Nadiren	Ö7, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25	5	18,52	
		Ayda 1-2	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö27	15	55,56	

Tablo 3.2 incelendiğinde, “açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığı” na ilişkin okul içinde yani bahçede gerçekleştirilen açık alan etkinlikleri ile okul dışında gerçekleştirilen alan gezilerinin sıklığında farklılık olduğu görülmektedir. Okul bahçesinde gerçekleştirilen açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilme sıklığı 3 alt temaya

ayrıldığı görülmektedir. Bu temalar; hava koşullarının iyi olmasına, tüm hava koşullarına ve okul idaresinin tutumuna göre alt temalarından oluşmaktadır.

Hava koşullarının iyi olmasına göre öğretmenlerin %14,81'i her gün, %14,81'i haftada bir gün ve %7,41'i haftada 3-4 gün açık alan etkinliklerine planlarında yer verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin hava durumunun iyi olmasına göre açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığı alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

"Açık kalan etkinliklerini çok fazla sevmiyorum çünkü çocukların başına bir şey gelebileceği kaygısı taşıyorum. Açık alan etkinliklerini belli bir rutin içerisinde gerçekleştiriyorum. Ama güzel havalarda haftada bir ya da iki gün çıkabiliyoruz." (Ö2)

"Hava koşulları uygun olduğu sürece hemen hemen her gün açık alan etkinliklerine yer veriyorum. Bahçeye çıkarak açık alan etkinlikleri yapıyoruz her gün." (Ö4)

"Hemen hemen her gün dışarıya açık alana çıkmaya çalışıyorum ama bazen havadan dolayı çıkamadığımız zamanlar olabiliyor. Hava güzel olduğunda her gün çıkıyoruz. Bazen planda olmadığında da açık olan etkinliğini gerçekleştirebiliyoruz. Mesela bir öğrenci öğrendiği bir oyundan bahsediyor 'haydi dışarıya çıkıp oynayalım' deyip o etkinliği gerçekleştirebiliyoruz planda olmasa da." (Ö10)

"Açık alan etkinliklerini planlarken hava durumu etken oluyor. Yaşadığımız yer soğuk bir iklim olduğu için hava şartları etkinlikleri planlamamda çok önemli... İklim şartları sert olduğu için kışın çok fazla açık alan etkinliklerine yer veremiyorum. Daha çok sonbahar ve ilkbaharda açık alan etkinliklerine planımda yer veriyorum. Belli bir rutinim yok ama haftada en az bir kez kesin açık alana çıkıyoruz." (Ö11)

"Hava koşullarının müsait olduğu her günde açık alana çıkarıyorum çocukları. Maalesef hava şartları ne olursa olsun çıkabiliyoruz diyemiyorum çünkü bunu yani veliler açısından da aşmamız çok kolay değil, toplum olarak bu kadarına alışık değiliz bence. Çocuklara kazandırmak istediğim kazanımlara göre açık alan etkinliklerini planlıyorum." (Ö13)

"Hemen hemen her gün planımda açık alan etkinliklerine yer vermeye çalışıyorum. Bazen açık alan etkinliği gerçekleştiriyoruz. Aslında hava koşullarına bakılmaksızın gerçekleştirmemiz gerekiyor ama maalesef bunu yapamıyoruz. Çünkü Veliler bu duruma sıcak bakmıyorlar, nedeni çocuklarının hastalanacağını düşünüyorlar." (Ö15)

“Açık alan etkinliklerini gerçekleştirmede belli bir rutinim yok. Haftada 1-2 kez okul bahçemizde açık alan etkinliği gerçekleştiriyorum. Sınıf içinde planladığım etkinlik açık alanda yapmaya uygunsa hava durumuna göre onu açık alanda yapıyorum. Çocukların istekli olup olmaması da açık alan etkinliği yapmamı belirliyor.” (Ö24)

“Açık alan etkinliklerine hava durumuna göre sıklıkla yer veriyorum. Yani hava güzelse sınıfta yapacağımız bir etkinliği açık alanda yani bahçemizde yapmaya çalışıyorum. Bu bazen önceden planladığım bir etkinlik olabiliyor, bazen de çocukların ilgilerine göre o an belirleyebiliyorum.” (Ö25)

Tüm hava koşullarında alt temasına göre, öğretmenlerin %25,93 (f=7)’ü hava durumu ne olursa olsun her gün açık alan etkinliğine yer verdiğine vurguda bulunmuşlardır. %14,81 öğretmenin(f=4) nadiren yer verdiği ve %7,41 öğretmenin(f=2) de tüm hava koşullarında haftada 3-4 gün yer verdiği görülmektedir. Açık Alan etkinliklerine nadiren yer veren 4 öğretmenin kendi ifadelerinden açık alan etkinliklerine çok fazla yer vermediği anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin, tüm hava koşullarına göre açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığı alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Haftada üç gün açık alan etkinliklerine yer veriyorum planımda. Yaşadığımız şehir itibari ile hava durumundan çok etkilenmiyoruz o yüzden istediğimiz her an açık alan etkinliği gerçekleştirebiliyoruz. Bazen planda olmasa da serbest oyun oynamak ya da kurallı oyun oynamak için çocukların ihtiyaçlarına göre çıkabiliyoruz.” (Ö5)

“Okul bahçemiz çok uygun olmadığı için açık alan etkinliklerine çok fazla yer veremiyorum. İlkokul ve ortaokula aynı bahçeyi kullandığımız için açık alana çok çıkamıyoruz.” (Ö7)

“...bahçede açık alan etkinliklerini her koşulda her gün gerçekleştiriyorum. Ama bahçe dışı etkinlikleri 2 hafta da bir plana göre değişebiliyor. Her gün serbest zamanın sonuna doğru açık alana çıkıyoruz. Onun dışında planda açık alan etkinliğim varsa onun için de ayrıca çıkıyoruz.” (Ö9)

“Açık alan etkinliklerine her gün yer veriyorum. Hava çok olumsuz olmadığı sürece 5 dk bile olsa çıkıyoruz. genelde kahvaltıdan sonra çıkıyoruz. dışarıda biraz enerjilerinin atmaları için çıkıp daha sonra etkinliklere geçmek daha verimli oluyor.” (Ö12)

“Etkinliklerini gerçekleştirmede belli bir rutinim var. Sınıfta kahvaltıyı yaptıktan sonra her gün 10 dakikalığına açık alana ıkıyoruz. Köy okulu olduğumuz için diğer sınıfların teneffüs saatine denk geliyor, ilkokula alışmaları açısından da biz de teneffüs gibi ayarladık kendimize, böylelikle diğer çocuklarla da i içe oluyorlar. Onları bu süreçte gözlemleyerek serbest oyun oynamalarına fırsat veriyorum... Köyde kışın sobamız yanıyor sınıf sıcak oluyor, ama baharda odun bitmiş oluyor sobamız yanmıyor. Yani sınıfımız aslında dışarıya göre daha soğuk oluyor. Bu sebepten dolayı da bahar gelince biz masa ve sandalyeleri bahçeye çıkartıyoruz. Bütün etkinliklerimizi açık alanda yapıyoruz.” (14)

“Açık alan etkinliklerini gerçekleştirme de belli bir rutini yok bazen hiç çıkmadığımız bir hafta da olabiliyor. Planım da çok fazla yer vermiyorum.” (17)

“Açık alan etkinliklerine açıkçası çok yer vermiyorum. Özellikle bu yıl fiziki şartlar nedeniyle hiç yer veremedim denilebilir.” (20)

“ok olumsuz bir hava olmadığı sürece her gün 5 dakikalığına da olsa açık alana çıkıp günlük spor hareketlerimizi mutlaka yapıyoruz. Velilere dönem başında bunu söylüyorum, ‘Sınıftaki ortam çocuğu hasta eder dışarıdaki ortam hasta etmez diyorum’ velilerle başta konuştuğum için çocuklarda kıyafet olarak daha uygun olarak gönderiyorlar.” (27)

Tablo 3.2 incelendiğinde okul idaresinin tutumuna ilişkin alt temaya göre, %14,81 ğretmen(f=4) okul idaresinin tutumuna/ iznine bağlı olarak haftada bir gün açık alan etkinliklerine planda yer verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin, okul idaresinin tutumuna göre açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığı alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Aslında bahçeye çıkmayı açık alan etkinlikleri yaptırmayı çok seviyorum. Havalar gzelken hemen hemen her gün çıkıyorduk. Ama idare bu duruma çok sıcak bakmadığı için bizim açık alana ıkışımıza sınır koydu, haftada 1 gün ıkabiliyoruz. Havalar soğuduğunda neredeyse hiç çıkamıyoruz. Çünkü ocukların kıyafetleri soğuk havada çıkmak için uygun olmuyor, kış gününde terlikle gelen öğrencilerim oluyor. Çevresel faktörler açık alan etkinliklerini yapma sıklığını belirliyor aslında.” (1)

“Ortaokulun binasında olmamız sebebiyle her istediğimizde açık alana çıkamıyoruz müdürümüz çıkış saatlerimizi belirledi onun dışında hava durumu da çıkışımızı belirleyici bir etken oluyor. Müdürümüz teneffüs etkinliğimiz olmadığını düşündüğü için açık alanda bulunmamamız gerektiğini düşünüyor. Güvenli saatleri müdürümüz belirledi okul bahçesi zaten tamamen bomboş olamıyor daha az grubun olduğu bir saat ve günde çıkmamız için bize zaman verildi.” (Ö19)

“Okulumuzun açık alanı çok uygun olmadığı için çok sık yer veremiyorum planda. Çünkü okulumuz kalabalık o yüzden herkesin belli bir günü ve çıkış saati var. Etkinliğimizi o güne göre planlıyoruz.” (Ö26)

Okul dışında gerçekleştirilen alan gezileri alt temasına baktığımızda öğretmenlerin %55,56 (f=15)’sının ayda 1-2 kere okul dışı açık alan gezisi etkinliğine planda yer verdiği, %25,93 (f=7) öğretmenin planında hiç yer vermediği ve %18,52 (f=5) öğretmenin ise nadiren yer verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin, okul dışı alan gezisi açık alan etkinliklerine planda yer verme sıklığı alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“...Ayda 1 okul dışı alan gezisi yapmaya çalışıyoruz. Ama kışın çok fazla gerçekleştiremiyorum.” (Ö3)

“...Kışın değil ama baharda iki haftada bir okul dışı geziler yapmaya çalışıyorum. Kışın gezileri yapamıyoruz. Gidemediğimiz için daha çok okula tiyatrocuları davet ediyoruz.” (Ö4)

“...ekonomik durumdan kaynaklı okul dışına alan gezileri düzenleyemiyoruz.” (Ö8)

“Okul dışı alan gezileri yapmayı da çok önemsiyorum. Planımda ayda 1-2 kez yer vermeye çalışıyorum.” (Ö11)

“...Ayda bir okul dışına alan gezisi yapıyoruz. Planımda okul dışı alan gezilerine yer verirken gideceğimiz yer çocuklar için güvenli mi, araç gereç uygun mu, çocuklara destek olabilecek birisi var mı yok mu diye hepsini göz önünde bulundurarak planlıyorum.” (Ö11)

“Gezileri planlarken sadece belirli gün ve haftalara göre değil öncelikle kazandırmak istediğim kazanımlara göre, çocukların bireysel gelişimlerini destekleyecek yerleri

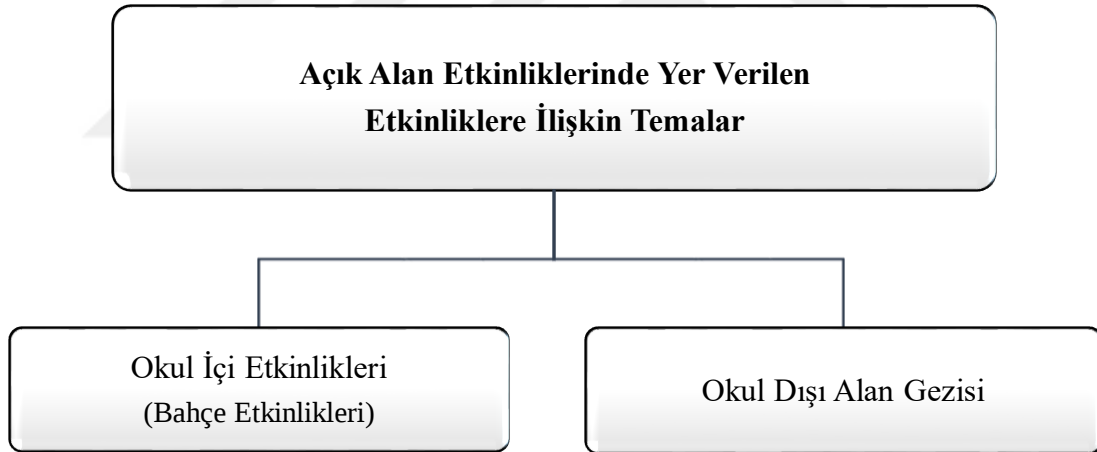
seçmeyi ve planlamaya çalışıyorum...Maddi sebeplerden dolayı ayda 1 ya da iki ayda bir alan gezileri yapabiliyoruz.” (Ö13)

“Güvenlik sıkıntısından endişe etmemden dolayı çevre yerlere alan gezisi yapamıyorum.” (Ö14)

“Yılda üç ya da dört kere okul dışındaki bir geziye gidebiliyoruz. Bunu belirlerken çocukların ilgisini çekecek yerleri tercih ediyorum.” (Ö23)

3.3. Üçüncü araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular

Okul öncesi öğretmenleri açık alan etkinliklerini hangi etkinliklerde ve ne düzeyde gerçekleştirebilmektedirler? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Açık alan etkinliklerinde ne tür etkinliklere yer veriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil3.3’de verilmiştir.

Şekil 3.3. Açık alan etkinliklerinde yer verilen etkinliklere ilişkin temalar

Şekil 3.3’de görüldüğü gibi açık alan etkinliklerinde yer verilen etkinliklere ilişkin iki alt tema tanımlanmıştır. Bu temalar açık alan etkinliğinin yapıldığı yere göre tanımlanan; okul içi yani bahçe etkinlikleri ve okul dışı alan gezisidir. Her temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinde yer verilen etkinliklere ilişkin görüşlerine Tablo 3.3’de yer verilmiştir.

Tablo 3.3. Açık alan etkinliklerinde ne tür etkinliklere yer veriyorsunuz?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>		<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Açık Alan Etkinliklerinde Yer Verilen Etkinlikler	Okul İçi Açık Alan Etkinlikleri (Bahçe Etkinlikleri)	Oyun ve Hareket Etkinlikleri	•Hareketli Oyunlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	24	88,89
			•Yarışmalı Oyunlar	Ö1, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö24, Ö27	17	62,96
			•Serbest Oyun	Ö1, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	22	81,48
			•Spor Etkinliği	Ö4, Ö5, Ö10, Ö14, Ö21, Ö22, Ö24	7	25,93
		Müzik Etkinliği:		Ö5, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18, Ö21, Ö22, Ö27	9	33,33
		Sanat Etkinliği:		Ö1, Ö5, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	17	62,96
		Türkçe Etkinliği		Ö5, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	14	51,85
		Matematik Etkinliği		Ö5, Ö9, Ö12, Ö14, Ö18, Ö21, Ö22	7	25,93
		Fen Etkinliği	• Doğadaki nesneleri inceleme:	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö25, Ö26, Ö27	23	85,19
			• Deney	Ö5, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö25	13	48,15
			• Bitki yetiştirme	Ö8, Ö10, Ö15	3	11,11
			• Hayvan besleme	Ö10	1	3,7
	Okul Dışı Açık Alan Etkinlikleri	Alan gezisi		Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö27	19	70,37

Tablo 3.3 incelendiğinde, “açık alan etkinliklerinde yer verilen etkinlikler” e ilişkin okul içi açık alan etkinlikleri (bahçe etkinlikleri) ve okul dışı açık alan etkinlikleri olarak 2 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Okul içi açık alan etkinlikleri (bahçe etkinlikleri) alt teması incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun oyun ve hareket etkinliği koduna vurgu yaptığı görülmektedir. Oyun ve hareket etkinliği kendi içinde türlerine göre incelendiğinde, öğretmenlerin %88,89(f=24)’unun hareketli oyunlara, %81,48’inin serbest oyun(f=22), %62,96’sının yarışmalı oyunlar(f=17) ve %25,93’ünün spor etkinliğine(f=7) yer verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler tarafından açık alan etkinliklerinde oyun ve hareket

etkinliğinden sonra fen etkinliğine yer verildiği görülmektedir. Fen etkinliği kodları incelendiğinde öğretmenlerin %85,19'unun doğadaki nesneleri inceleme(f=23) etkinliğine yer verdiği görülmektedir. Daha sonra sırasıyla %48,15'inin deney(f=13), %11,11'inin bitki yetiştirme(f=3) ve %3,7'sinin hayvan besleme(f=1) etkinliklerine yer verdiği görülmektedir. Okul içi açık alan etkinlikleri (bahçe etkinlikleri) alt teması incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %67,96'sının sanat etkinliği(f=17), %51,85'inin Türkçe etkinliği(f=14), %33,33'ünün müzik etkinliği(f=9) ve %25,93'ünün matematik etkinliğine (f=7) yer verdiği görülmektedir.

Okul dışı açık alan etkinlikleri alt teması incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden %70,37'sinin alan gezilerine yer verdiği görülmektedir. Açık alan etkinliklerinde okul dışı alan gezisi etkinliklerine yer veren öğretmen sayısının 19 olduğu görülmektedir. Açık alan etkinliklerinde yer verilen aktiviteler temasına ilişkin araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Genelde oyun etkinlikleri yapıyoruz. Kurallı oyunlar oynuyoruz, onları serbest bırakıp serbest oyun oynamalarına fırsat veriyorum, fen etkinlikleri, gözlem, sanat etkinlikleri yapıyoruz. Köyde olduğumuz için okul dışına herhangi gezi yapamıyoruz. Bahçe etkinlikleri bile çok sınırlı çünkü çocuklarda dil sorunu olduğu için verilen yönergeleri anlamakta zorlanıyorlar o yüzden daha çok parkurlu oyunlar oynatıyorum. Dil problemi yaşadıkları için daha çok gösterip yaptırma şeklinde oyunlar oynatıyorum. Büyüteç verip inceleme etkinlikleri yapıyoruz.” (Ö1)

“...Taş, böcek, salyangoz, yaprak keşfetmeleri yani bahçede, açık alanda keşfedebilecekleri birçok şey var. Keşif etkinlikleri inceleme etkinlikleri yapıyoruz. Onun dışında daha çok oyun etkinlikleri kurallı oyun oynuyoruz. Okul dışı alan gezilerini güvenlik açısından çok gerçekleştirmiyorum.” (Ö2)

“...Çocuklarda kalıcı öğrenmeyi sağlamak, yerinde gözlem yapmak için gezi etkinlikleri yapıyoruz. Atatürk evi, hayvanat bahçesi, tiyatro gibi alan gezileri gerçekleştiriyoruz. Mesela hayvanları işlerken görsel olarak sadece göstermekle gidip hayvanat bahçesinde onları görerek, yaparak yaşayarak öğrenmeleri arasında çok fark olduğunu düşünüyorum, görsel öğrenme ile daha kalıcı bir öğrenme oluyor.” (Ö4)

“Okul bahçemiz çok uygun değil. Daha çok oyun etkinliklerine yer veriyorum. Çok sık olmasa da okul dışı gezileri yapıyorum.” (Ö7)

“...Açık alanda sanat etkinliklerine de çok yer veriyorum, mesela çocuklara doğada topladıkları materyalleri kullanarak özgün resim yaptırıyorum.” (Ö9)

“Öncelikle mevsim koşullarına göre doğayı keşfetme, fen etkinliklerine yer veriyorum. İmkân varsa okul dışındaki alanlara gezi düzenleyebiliyorum. Hareket ihtiyacını karşılamak için oyun parkurlarına çok yer veriyorum. Kurallı ve parkur oyunlarına çok yer veriyorum. Ayrıca sınıf içinde yapılabilecek kitap saati, sanat etkinliği gibi sınıf içinde gerçekleştirebileceğimiz birçok etkinliği de açık alanda yapabiliyorum.” (Ö13)

“Açık alan etkinliklerini daha çok fen etkinlikleri, inceleme, gözlem yapmak için gerçekleştiriyoruz. Açık alan etkinlikleri ile ağacı inceliyoruz, büyüteçle toprağı inceliyoruz, ağaçlardaki değişimleri inceliyoruz. yağmurlu havalardan sonra çıkıp salyangoz arıyoruz. Daha çok doğayı inceleme üzerine etkinlikler yapıyorum.” (Ö17)

“...Açık alanda müzik etkinliği yapıyoruz ritim çalışmaları yapıyoruz. Çember şeklinde oturuyoruz mesela, dışarıdan istedikleri taş, ağaç dalı ve benzeri ses çıkarabilecek nesneler bulmalarını istiyorum daha sonra bu buldukları ağaçlarla ritim çalışmamızı yapıyoruz...Matematik etkinliklerine yer veriyorum. Mesela hepsine bir tebeşir veriyorum ve herkes yerde kendisine bir alan seçiyor ve öğrendiğimiz sayıları özgür bir şekilde yere yazıyorlar, toplama işlemleri yapıyoruz. Açık alanda bu etkinlikleri yaptığında çocukların daha iyi öğrendiklerini gözlemledim kağıt daha sınırlı çocuklar için açık alanda büyük bir alana yazdığında çocukların kendini daha rahat ve cesaretli hissettiğini ve böylece daha rahat öğrendiklerini gözlemledim...” (Ö18)

“Bahçemizde inşaat olduğu için özellikle bu yıl planımda açık alan etkinliklerine yer veremedim, kışın uzun sürmesi de bu duruma etken hava şartlarından dolayı çok yer veremiyorum. Açık alan etkinliklerini baharda bahçede boyama etkinliği piknik ve benzeri yapmayı planlıyorum. Okul dışında müzeye vb yerlere gidip gezi gözlem etkinliklerini servis, trafik gibi güvenlik sebebiyle çok tercih etmiyorum.” (Ö20)

“Çocuklar oyun kurmayı bilmediği için öncelikle serbest zamandan başlıyorum planımda. Bahçeye çıkıyoruz, mesela çocuklar bahçede buldukları herhangi bir nesne kullanarak evcilik oynuyorlar, çamurdan yemek yapıyorlar, sınıftan nohut ve benzeri malzemeler getiriyorum onlara. Çamur karıştırıyorlar, suyu karıştırıyorlar bunlarla oyun oynuyorlar. Önce plansız kendilerinin oynamasına fırsat veriyorum daha sonra planımda yer verdiğim etkinlikleri yapıyorum. Oyun oynatıyor, hikaye okuyorum, parmak boyası ile resim yapıyoruz. Sınıfta yaptığımız bütün etkinlikleri açık alanda

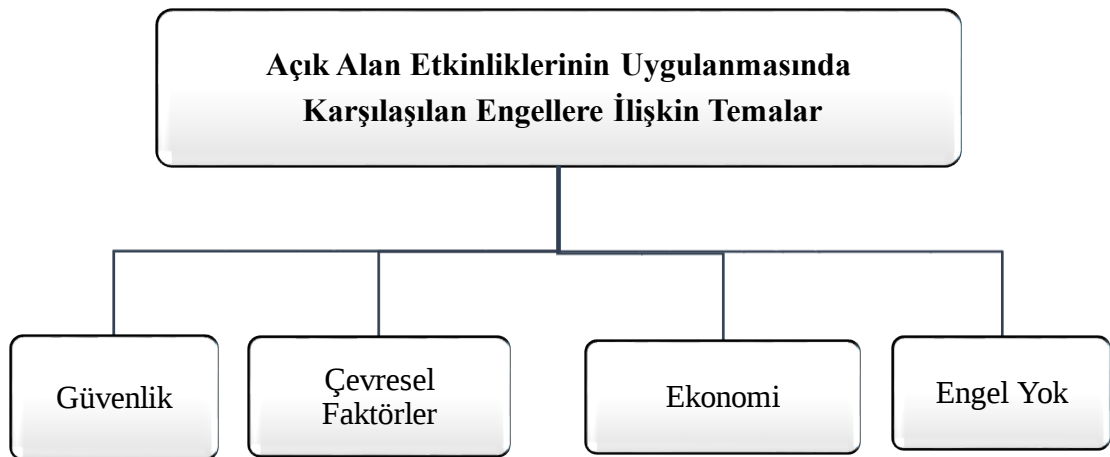
yapabiliyoruz...” (Ö21)

“Açık alanda atölyeler yapıyoruz sınıfımızda işleyeceğimiz konu ile ilgili gerçek materyal kullanarak çalışmalar yapıyoruz. Mesela gökkuşağını işlediğimizde her masaya farklı malzeme koyuyoruz borular, taşlar, yapraklar vb çocuklar bu malzemeleri kullanarak kendi gökkuşakları oluşturuyorlar. Sanat etkinliği, yarışmalı oyunlar, parkta serbest oyun, spor etkinliği yapıyoruz...” (Ö22)

“Alan gezileri, bahçe etkinlikleri yapıyorum. Mesela sınıfta buğdayın hikayesini anlatıyorum ondan sonra bir fırın gezisi yapmak benim için çok önemli, çocukların süreci görmesi olayın içine dahil olması, çocuk böylelikle soframıza gelen ekmeğin sürecine dahil olur, nasıl yapıldığını bilir. Havalimanı gezisi, zeytin yağı fabrikası, sera gezisi yapıyoruz. Yani burada yaşadığımız yerde üretilen üretim yapılan yerlere alan gezileri düzenliyorum...” (Ö27)

3.4. Dördüncü araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerini gerçekleştirme de karşılaştıkları sorunlar nelerdir? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil 3.4’de verilmiştir.

Şekil 3.4. Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellere ilişkin temalar

Şekil 3.4’de görüldüğü gibi açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellere ilişkin güvenlik, çevresel faktörler, ekonomi ve engel yok olmak üzere dört alt tema tanımlanmıştır. Bu tanımlanan her temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellere ilişkin görüşlerine Tablo 3.4’de yer verilmiştir.

Tablo 3.4. Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller	Güvenlik	Tek başına kontrol etmenin zor olması, yardımcı personel olmaması	Ö1, Ö4, Ö7, Ö9, Ö17, Ö23, Ö25	7	25,93
		Çocukların güvenliğini sağlamaktan endişe duyma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27	13	48,15
		Sınıf mevcudunun fazla olmasından dolayı açık alanda denetimin zor olması	Ö4, Ö15, Ö25	3	11,11
	Çevresel Faktörler	Olumsuz hava koşulları	Ö1, Ö18, Ö22, Ö24	4	14,81
		Velilerin çocuklarının hastalanacağına dair kaygılanması	Ö1, Ö4, Ö9, Ö10, Ö13, Ö17, Ö20, Ö22	8	29,63
		Yöneticinin açık alana çıkma zamanını kısıtlaması	Ö1, Ö8, Ö19	3	11,11
		Okulun fiziki şartlarının uygun olamaması	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö23, Ö26, Ö26	17	62,96
		Okul dışı gezilerde uygulanan prosedür ve belgeler	Ö11, Ö12, Ö27	3	11,11
	Ekonomi	Servis ücretlerinin fazla olması	Ö8, Ö10, Ö13, Ö16, Ö19, Ö26	6	22,22
	Engel yok	Etkinlikleri gerçekleştirmede herhangi bir engel yok.	Ö21	1	3,7

Tablo 3.4 incelendiğinde, “açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller” e ilişkin 4 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu alt temalar; güvenlik, çevresel faktörler, ekonomi ve engel yok temalarından oluşmaktadır.

Güvenlik alt teması incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin %48,15’inin çocukların güvenliğini sağlamaktan endişe duyma koduna vurgu yaptığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun bu koda vurgu yaptığı görülmektedir.

Öğretmenlerin %25,93'ü çocukları tek başına kontrol etmenin zor olması(f=7) ve %11,11'i sınıf mevcudunun fazla olmasından dolayı açık alanda denetimin zor olması (f=3) kodlarına vurgu yaptığı görülmektedir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu(f=13) için güvenlik açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde bir engel olarak görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerden güvenlik alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Güvenlik sıkıntısından dolayı da açık alan etkinliklerini gerçekleştirme sıklığı azalabiliyor. Yanımıza herhangi bir personel, stajyer olmaması tek başına kontrolü güçleştiriyor.” (Ö1)

“Okul dışı gezilerde güvenliği sağlamak, tek başına olduğun için bir kaygı oluyor. Serviste ya da orada olumsuz bir şey olur mu kaygısını hep yaşıyorum. Yani yanımızda başka bir personelin olmaması benim için engel oluyor. Sınıf mevcudunun fazla olması sınıf kontrolü sağlama da engel olabiliyor. Bahçede de bir engel oluyor mesela birinin tuvaleti geldiğinde onu tuvalete göndermek okulda birine teslim etmek bu bile bir güvenlik eksikliği oluyor. Velilerde açık alana çıktığımızda bazen engel olabiliyorlar "bugün soğuk havada, yağmur da dışarıya çıkmışsınız çocuğum hasta oldu" gibi şikayetler gelebiliyor.” (Ö4)

“...Okul dışında bir yerlere giderken güvenlik endişesi yaşıyorum. Servis vb. örneğin emniyet kemeri vb olmaması, yanımızda yeterli personel olmaması gibi.” (Ö9)

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri açık alan etkinliklerinin uygulanmasında engel olarak çevresel faktörler alt temasında en fazla(f=17) okulun fiziki şartlarının uygun olamaması koduna vurgu yaptığı görülmektedir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin %62,96'sını oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %29,63'ü velilerin çocuklarının hastalanacağına dair kaygılanması(f=8), %14,81'i olumsuz hava koşulları(f=4), %11,11'i yöneticinin açık alana çıkma zamanını kısıtlaması(f=3) ve %11,11'i okul dışı gezilerde uygulanan prosedür ve belgeler(f=3) kodlarını vurguladıkları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerden çevresel faktörler alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Bitişişimizde bir lise var ve bahçeden sürekli top geliyor ve bu durum beni güvenlik açısından korkutuyor. Sert attıkları için çocuklara çarpmasından korkuyorum. Bunun için tel örgü ile yükseltme yapıldı ama maalesef o da işe yaramıyor. Okulumuzun fiziki koşullarının iyi olmaması, bahçemizde bir oyun alanının olmamasının açık alan etkinliklerini tam anlamıyla gerçekleştirmemizde engel olduğunu düşünüyorum.” (Ö3)

“Fiziksel ortam engeli yaşıyorum, daha geniş ve yeşil alanı olan bir bahçemizin olmaması, malzemelere ulaşmada sıkıntı yaşıyoruz, Okul dışı gezileri yapmada herhangi bir engelle karşılaşmıyoruz.” (Ö5)

“İstediğim zaman açık alana çıkamıyor olmak benim için en büyük bir engel, gün olarak sınırlandırılmış olmamız, bahçemizin koşma oyunlarına uygun olmaması.” (Ö8)

“Daha fazla açık alan etkinliği yapmak isterim ama şartlardan ve izinlerden dolayı bunu yapamıyoruz. Yakın çevredeki açık alanlara gitmek için prosedürler engel oluyor. Okul ortamının yeterince çocuklara uygun olmaması etkinliklerimizi sınırlandırıyor bu benim için bir engel oluyor. Veliler benim için bir engel olmuyor. Çünkü sene başında bu konuda bilgi veriyorum, soğukta olsa kısa süreliğine dışa çıkmanın önemli bir şey olduğu konusunda onları bilgilendiriyorum.” (Ö12)

“Veliler çocuklar hasta olabilir diye çıkmamızı istemiyorlar. ...Açık alanda etkinlik yaparken etraftaki uyananlar çocukların dikkatini dağıtabiliyorlar bu bir dezavantaj oluyor bazen. Açık alana sınıftan eşya taşımak boya ve benzeri bunlar tek başıma olduğumuz için bir engel oluyor. Çocukları kontrol etmek, tuvalet ihtiyacı olduğunda karşılamak, hepsini aynı anda yapmak zorluyor ve açık alan etkinliklerini sınırlandırabiliyor. Materyal taşımak engel olarak görülebilir. Taşıyacağıma etkinliği sınıfta gerçekleştiririm durumu olabiliyor bazen. Yardımcı personel olmaması bu yüzden bir engel oluyor.” (Ö17)

“En büyük engel hava koşulları ikincisi ise aile tutumları çok etkiliyor. Dışarıya çıktı hasta olduğu gibi aile tutumları olabiliyor kıyafetleri kılık kıyafetleri açık alman için uygun olmuyor yani birazcık çevresel faktörler bizi etkiliyor.” (Ö22)

“Açık alan etkinliklerini gerçekleştirirken karşılaştığımız engeller, yani zorluklar var tabi. Bana göre en büyük engelimiz küçük yaş grubu ile olduğumuz için güvenlik engeli diyebilirim. Bu okul bahçesinde ya da alan gezilerinde ikisinde de bir engel, ama tabiki

alan gezilerinde kontrolü sağlamak açısından güvenlik en büyük problemimiz. çünkü sınıf sayılarımız kalabalık ve bize destek olabilecek bir personelimiz yok.” (Ö25)

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %22,22’si açık alan etkinliklerinin uygulanmasında engel olarak ekonomi alt temasında servis ücretlerinin fazla olmasını vurguladığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerden ekonomi alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Doğal alanlara, parklara, müzelere farklı yerlere geziler düzenliyorduk. Ama bu sene servis ücretlerinden dolayı çok fazla açık alan etkinlikleri olarak gezi düzenleyemiyoruz.” (Ö10)

“...Aileler okul dışına servisle götürebileceğimiz bir alanlara güvenli bulmadığı için ya da ekonomik sebeplerden dolayı göndermeyebiliyor. Hepsini ücretsiz yapamıyoruz, tabii ki her çocuğun katılımını sağlamak istediğimiz için de bu gezileri sık aralıklarla maalesef yapamıyoruz. Bunlar benim için hepsi birer engel. Belli aralıklarla örneğin her hafta alan gezi yapabilecekken maalesef bu maddi sebeplerden dolayı ayda 1 iki ayda bir alan gezileri yapabiliyoruz.” (Ö13)

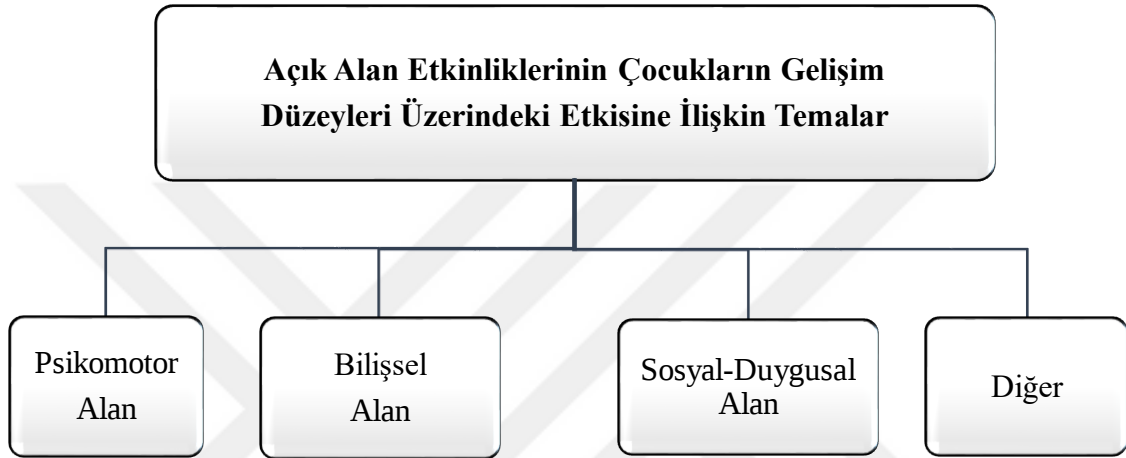
“Servis ücretleri, gideceğimiz yerin bilet ücreti gibi durumlar açık alan etkinlikleri yapmamıza engel oluyor. Önceliğimiz ücretsiz olan yerleri tercih ediyoruz böylece sadece servis ücreti ödemiş oluyoruz. Ücretlerden dolayı katılım düşük oluyor.... Özetlersem, bize ait bir bahçe olmaması, müdürün çıkış saatlerimizi sınırlandırılması bizim için en büyük engel.” (Ö19)

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %3,7(f=1)’ si ise açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaştığı herhangi bir engel olmadığını vurguladığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellerden engel yok alt temasına ilişkin araştırmaya katılan öğretmenin görüşü kendi ifadesi ile aşağıdaki gibidir:

“Açık alanda etkinliklerin gerçekleştirmede herhangi bir engelim yok bana göre. Ortamı öğretmen kendisi ayarlayabilir diye düşünüyorum.” (Ö21)

3.5. Beşinci araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular

Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri boyutunda öğretmenlerin görüşleri nasıldır? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil 3.5’te verilmiştir.

Şekil 3.5. Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin temalar

Şekil 3.5’te görüldüğü gibi açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin psikomotor alan, bilişsel alan, sosyal-duygusal alan ve diğer olmak üzere dört alt tema tanımlanmıştır. Bu tanımlanan her temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine Tablo 3.5’de yer verilmiştir.

Tablo 3.5. Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi	Psikomotor Alan	Motor becerilerini destekliyor	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27	22	81,48
		Çocuklar daha rahat hareket edebiliyorlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö14, Ö17, Ö18, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26	15	55,55
		Oksijen, açık alanda olmak kemik, kas gelişimini destekliyor, sağlıklı olmalarını olumlu etkiliyor	Ö20, Ö23	2	7,4
	Bilişsel Alan	Öğrenme daha hızlı/etkili oluyor	Ö1, Ö4, Ö10, Ö11, Ö16, Ö18, Ö27	7	25,9
		Gözlem yapma, keşfetme becerisini destekliyor	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö25	12	44,44
		Karşılaştırma yapma becerilerini destekliyor	Ö8, Ö20, Ö21, Ö27	4	14,8
		Problem çözme becerileri gelişiyor	Ö22	1	3,7
		Somut olarak gördüklerini daha iyi öğreniyorlar	Ö3, Ö4	2	7,4
		Açık alanda olmak çocukları daha zinde tutuyor, algıları daha açık oluyor	Ö12, Ö18, Ö19	3	11,1
		Zihinsel gelişimi destekliyor	Ö5, Ö13, Ö17, Ö21, Ö23	5	18,5
	Sosyal- Duygusal Alan	Birbirleriyle daha fazla iletişim kuruyorlar	Ö1, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26	15	55,55
		Mutlu oluyorlar, psikolojik olarak da rahatlıyorlar	Ö1, Ö5, Ö10, Ö20, Ö23	5	18,5
		Takım çalışmasını, işbirliğini destekliyor	Ö1, Ö3	2	7,4
		Özgüveni gelişiyor	Ö6, Ö9	2	7,41
		Bir işi başarmayı öğreniyor	Ö6	1	3,7
		Tek başına hareket etmeyi öğreniyor	Ö6, Ö15, Ö16	3	11,11
		Şefkatli olmayı öğreniyorlar	Ö16	1	3,7
		Kendini daha rahat hissediyorlar	Ö16, Ö18	2	7,41
		Kendi kendilerine oyun kurmayı öğreniyorlar	Ö10, Ö14, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26	8	29,63
		Yaratıcılıklarının gelişimini destekliyor	Ö14, Ö15, Ö18, Ö21, Ö22, Ö25, Ö26, Ö27	8	29,63
		Alan gezileri ile günlük yaşamda uyulması gereken kuralları öğreniyorlar	Ö25	1	3,7
		Sosyal gelişimini destekliyor.	Ö6, Ö7, Ö10, Ö22	4	14,81
	Diğer	Yaparak yaşayarak öğreniyorlar	Ö2, Ö4, Ö11, Ö21, Ö27	5	18,52
		Kendini daha iyi ifade etmesini sağlıyor	Ö9, Ö22	2	7,41
		Dil Gelişimini destekliyor	Ö1, Ö13, Ö14, Ö22	4	14,81
		Özbakım becerilerini destekliyor	Ö5, Ö26	2	7,41

Tablo 3.5 incelendiğinde, “Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi” ne ilişkin 4 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Psikomotor alan alt temasında okul öncesi öğretmenlerinin %81,48’inin açık alan etkinliklerinin çocukların en fazla motor becerilerini desteklediği(f=22) kodunu vurguladığı görülmektedir. Öğretmenlerin %55,55’i çocuklar daha rahat hareket edebiliyorlar(f=15) ve %7,4’ü oksijen, açık alanda olmak kemik, kas gelişimini destekliyor, sağlıklı olmalarını olumlu etkiliyor (f=2) kodlarını vurguladığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin psikomotor alan alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Çocukların psikomotor becerilerinin gelişmesine olumlu etki ediyor. Çocuklar açık alanda daha rahat hareket etme fırsatı yakalıyorlar...” (Ö3)

“En başta fiziksel olarak çok etkili çocuklar bedensel hareketleri çok rahat bir şekilde yapabiliyorlar. Çocuklar özgür bir şekilde hareket ediyorlar...” (Ö4)

“...Açık alanda Oksijen almaları çocukları daha zinde tutuyor ve daha verimli olmalarını sağlıyor. Fiziksel yönden çocukların büyük motor becerilerinin gelişimini destekliyor.” (Ö12)

“Fiziksel gelişimi koordinasyon açısından destekliyor, alan geniş olduğu için daha rahat hareket ediyorlar. Zıplıyorlar, koşuyorlar bu açıdan motor becerilerini destekliyor.” (Ö17)

Bilişsel alan alt temasında, öğretmenlerin %44,44 (f=12)’ü gözlem yapma, keşfetme becerisini destekliyor koduna vurguda bulunmuşlardır. Daha sonra sırasıyla; öğretmenlerin %25,9’u öğrenme daha hızlı/etkili oluyor (f=7), %18,5’i zihinsel gelişimi destekliyor (f=5), %14,8’i karşılaştırma yapma becerilerini destekliyor (f=4), %11,1’i açık alanda olmak çocukları daha zinde tutuyor, algıları daha açık oluyor (f=3), %7,4’ü somut olarak gördüklerini daha iyi öğreniyorlar(f=2) ve %3,7’si problem çözme becerileri gelişiyor(f=1) kodlarını vurguladıkları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin bilişsel gelişim alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“...Ayrıca gözlemleme, karşılaştırma yapma becerilerini destekliyor.” (Ö8)

“...Antik kentlere yaptığım alan gezileri ile eski dönemde yapılan tiyatro ile şu anki tiyatroyu karşılaştırma sorgulama becerisi kazandılar. Rehber nedir, branşı nedir, tarihi eser nedir gibi eski tarihi, yeni tarihi karşılaştırma yapabiliyorlar...” (Ö21)

“...Bence açık alanda problem çözme akıl yürütme daha fazla geliyor çocuklarda daha aktif daha etkin oluyorlar o yüzden daha yaratıcı oluyorlar...” (Ö22)

Sosyal-duygusal alan alt teması incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %55,55’i çocukların birbirleriyle daha fazla iletişim kuruyorlar(f=15), %29,63’ü kendi kendilerine oyun kurmayı öğreniyorlar(f=8), %29,63’ü yaratıcılıklarının gelişimini destekliyor(f=8) ve %18,5’i mutlu oluyorlar, psikolojik olarak da rahatlıyorlar(f=5) kodlarını vurguladıkları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisine ilişkin sosyal-duygusal gelişim alt temasına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“...Sosyal duygusal açıdan daha özgüvenli, daha rahat, kendini daha iyi ifade edebildiklerini düşünüyorum. Duygularını daha rahat gösterebiliyorlar. Çünkü sınıf içinde kendilerini daha sınırlandırılmış hissettikleri için sosyal becerilerinde bu kadar gelişim gözlenmiyor.”(Ö9)

“...Sosyal gelişimleri açık alanda daha iyi desteklendiğini düşünüyorum. Kendileri daha rahat oyun kurabiliyorlar, mesela top oynayacakları zaman hemen kendileri grupları oluşturuyorlar. Farklı arkadaşlarıyla da oyun kurup iletişim kuruyorlar...” (Ö10)

“...Diğer sınıflarla ve arkadaşlarıyla daha rahat oyun kurdukları için sosyal gelişimlerine daha olumlu yönde etkiliyor. Yani aslına baktığımızda bütün gelişim alanlarını olumlu yönde etkiliyor.” (Ö14)

“...Sosyal yönden de bence sınıf içi etkinliklere göre daha fazla gelişimi destekleniyor. Çocuklar birbirleri ile daha rahat iletişim kuruyorlar, kendileri oyunu ve kuralları oluşturabiliyorlar. Alan gezilerine gittiğimizde de farklı ortamlarda nasıl davranılması gerektiğini yani günlük yaşamda uyulması gereken kuralları öğreniyorlar bir nevi.” (Ö25)

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %18,52'si diğer alt temasında çocukların yaparak yaşayarak öğrendikleri(f=5), %14,81'i dil gelişimini desteklediği(f=4), %7,41'inin öz bakım becerilerini desteklediği(f=2) ve %7,41'inin kendini daha iyi ifade ettiklerini(f=2) vurguladıkları görülmektedir. Diğer alt temasına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

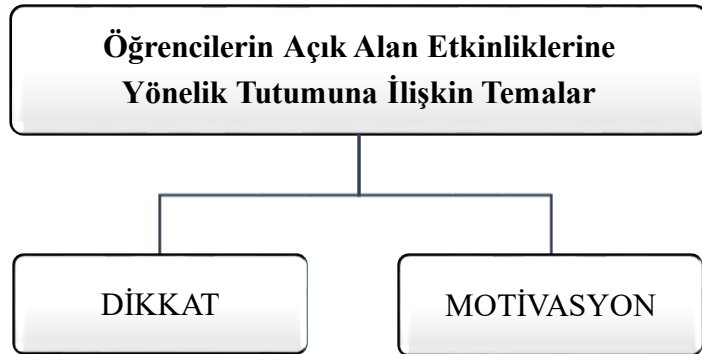
“...Toplumsal kuralları kavramasını, hayata adapte olmasını sağlıyor. Davranışları, çocuklar yaparak yaşayarak kazanıyor. Müzeye, sinemaya girerken bilet almak sıra beklemek, servise binmek gibi.” (Ö21)

“...Bence açık alanda problem çözme, akıl yürütme becerileri daha fazla gelişiyor çocuklarda, daha aktif daha etkin oluyorlar. O yüzden sosyal anlamda, dil anlamında da daha yaratıcı oluyorlar. Çünkü açık alanda tek başına hareket edebiliyorlar, biz gözlemliyoruz ama daha çok kendini ifade edebiliyorlar bu yüzden de diğer gelişim alanlarında da sınıfa göre daha fazla destekliyor açık alan etkinlikleri.” (Ö22)

“...Öz bakım becerilerini destekliyor içeriye giriş çıkışlarda kıyafetlerini kendileri giyip çıkarıyorlar.” (Ö26)

3.6. Altıncı araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular

Açık alan etkinliklerine yönelik öğrenci tutumları nasıldır? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil 3.6’da verilmiştir.

Şekil 3.6. Öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumuna ilişkin temalar

Şekil 3.6’da görüldüğü gibi çocukların açık alan etkinliklerine yönelik tutumuna ilişkin dikkat ve motivasyon olarak iki alt tema tanımlanmıştır. Tanımlanan her alt temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların açık alan etkinliklerine yönelik tutumuna ilişkin görüşlerine Tablo 3.6’da yer verilmiştir.

Tablo 3.6. Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu	Dikkat	Etkinliğe daha dikkatle ve istekle katılıyorlar	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	20	74,07
		Dikkatleri çabuk dağılıyor	Ö9, Ö23, Ö26, Ö27	4	14,81
		Öğrenme daha iyi gerçekleşiyor	Ö8, Ö10, Ö18, Ö27	4	14,81
	Motivasyon	Çocuklar açık alan etkinliklerini seviyorlar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27	24	88,89
		Açık alanda sıkılmıyorlar	Ö2, Ö5	2	7,41
		Özgürce hareket ediyorlar	Ö1, Ö9, Ö14, Ö15, Ö20	5	18,52
		Açık alanda daha yaratıcı oluyorlar	Ö5, Ö9, Ö14, Ö25, Ö27	5	18,52
		Kendilerini daha rahat ifade edebiliyorlar	Ö13, Ö15, Ö25	3	11,11
		Açık alanda ne yapacaklarını bilmiyorlar ve amaçsızca koşuyorlar	Ö23	1	3,7

Tablo 3.6 incelendiğinde, “Öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu” na ilişkin 2 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Dikkat alt temasında araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %74,07 (f=20)’si çocukların etkinliğe daha dikkatle ve istekle katıldıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %14,81’i öğrenme daha iyi gerçekleşiyor(f=4) ve %14,81’i dikkatleri çabuk dağılıyor (f=4) kodlarını vurguladıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin dikkat alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Açık alanda etkinlik yaptığımızda çocukların ilgisi daha üst düzeyde oluyor, dikkati dağılan çocuk çok az oluyor. Sınıfta ise çocukların ilgisi daha çok başka şeylere kayıyor. Ama açık alanda bir etkinlik yaptığımızda tüm çocuklar dikkatli bir şekilde beni dinliyor, etkinliğe daha dikkatli katılıyorlar...” (Ö1)

“Öğrenciler açık alan etkinliklerinde daha mutlu oluyorlar ve etkinliklere daha fazla katılım sağlıyorlar. Yani etkinlikten bağımsız olarak hareket etmiyorlar, sınıf içinde

gerçekleştirilen etkinliklere göre daha ilgili oluyorlar.” (Ö3)

“Çocuklar kendilerini daha özgür, daha yaratıcı huzurlu hissediyorlar ve daha meraklı oluyorlar. Ama değişik bir ortama gittiğimizde alışık olmadıkları için de dikkatleri çabuk dağılabiliyor. Okul bahçesinde dikkatlerinin koptuğu olabiliyor. Mesela hikâye etkinliğini açık alanda yapmak daha zor oluyor. Çünkü okullar şehrin içinde ve gürültülü bu yüzden hikâye etkinliklerinin de açık alanda çok verimli olmadığını düşünüyorum. Çok güzel ama çok sağlıklı olmuyor. Belki orman vb bir ortamda sakin bir ortamda gerçekleştirilebilir.” (Ö9)

“... Açık alanda algıları daha açık olduğu için öğrenme daha iyi gerçekleşiyor anlamak için soru soru soruyorlar merak duyguları değişiyor. Sınıf ortamına göre daha iyi öğrendiklerini gözlemliyorum.” (Ö18)

“...Enerjilerini attıkları için sınıfta masa başı etkinlikleri gerçekleştirirken daha sakinler, dikkatleri daha iyi yoğunlaştırıyorlar...” (Ö21)

“... Bazı etkinlikleri açık alanda yapmak aslında daha zor olabiliyor. Mesela hikaye okurken dikkatleri daha kolay dağılabiliyor açık alanda. (Dışardan gelen sesler). Ama bazı etkinliklerde de özellikle keşif, inceleme, oyun etkinliğinde de açık alan etkinlikleri daha etkili oluyor çocuklar daha istekli katılıyorlar, ilgileri daha yoğun oluyor...” (Ö26)

Motivasyon alt temasında araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %88,89’ u çocukların açık alan etkinliklerini sevdiklerini(f=24) ifade ettikleri görülmektedir. Daha sonra, %18,52 özgürce hareket ediyorlar (f=5), %18,52 açık alanda daha yaratıcı oluyorlar(f=5), % 11,11 kendilerini daha rahat ifade edebiliyorlar(f=3) ve %7,41’i açık alanda sıkılmıyorlar (f=2) kodları takip etmektedir. 1 öğretmenin de çocukların açık alanda ne yapacaklarını bilmediklerini ve amaçsızca koştuklarını ifade ettiği görülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin motivasyon alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“Öğrenciler açık alan etkinliklerini çok seviyorlar her gün çıkarsam her gün çıkmak isterler. Açık alan da yapılan etkinliklere hepsine isteyerek katılıyor.” (Ö6)

“...Sınıfımız çok küçük olduğu ve çocukların hareketlerini sınırlandırdığı için çocuklar açık alanda kendilerini daha özgür ve rahat hissediyorlar. Bence bu yüzden açık alanda olmayı daha çok seviyorlar. Sınıfım çok küçük masa sandalyeler ve bir de soba olunca

çocuklara oyun alanı kalmıyor. Yani çocuklar sınırlarını aşamıyorlar. Ama açık alanda daha rahat koşuyorlar hareket ediyorlar, oynuyorlar. O yüzden açık alanda olmayı daha çok seviyorlar.” (Ö14)

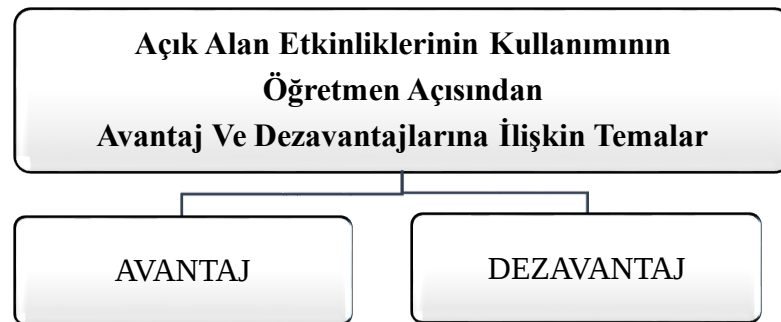
“Çocukların açık alanda daha mutlu olduğunu gözlemledim. Açık alanda çocuğun öz denetimi artıyor, Nasıl davranması gerektiğinin daha farkında oluyorlar. Sınıf içerisinde daha fazla kontrol altında tuttuğumuz için açık alanda kendilerini daha iyi kontrol ettiklerini gözlemledim ve kendilerini daha özgür hissediyorlar...”(Ö15)

“Çocukların açık alan etkinliklerine yönelik tutumu kesinlikle olumlu. Açık alanda vakit geçirmeyi, etkinlik yapmayı çok seviyorlar. Çocuklar açık alana çıktıklarında ve ya alan gezisi için gittiğimizde çok mutlu oluyorlar ve etkinliklere daha istekli katılıyorlar. Açık alan etkinliklerinde çocuklar da daha yaratıcı ve etkinliği yönlendirici olabiliyorlar.”(Ö25)

“Çocuklar açık alan etkinliklerini nasıl kullanacaklarını bilmiyorlar. Bahçeye çıktığımızda amaçsızca koşuyorlar, çok hareketliler bu yüzden denetlemek zor oluyor. Okul bahçemiz çok büyük olduğu için kontrol etmek zor oluyor. Kendilerini kazalardan koruyamıyorlar. Açık alanda nasıl hareket etmeleri gerektiğini bence bilmiyorlar. Bunun nedeni bence çocukların genelde hep evde tablet televizyon başında olmaları, aileleri dışarıya çok fazla çıkarmaması diye düşünüyorum.” (Ö23)

3.7. Yedinci araştırma sorusuna(alt amaç) ilişkin bulgular

Açık alan etkinlikleri uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarına yönelik öğretmen görüşleri nasıldır? Bu alt amaca ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin “Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin oluşturulan temalar Şekil 3.7’de verilmiştir.

Şekil 3.7. Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajlarına ilişkin temalar

Şekil 3.7’de görüldüğü gibi açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajlarına ilişkin avantaj ve dezavantaj olarak iki alt tema tanımlanmıştır. Tanımlanan her alt temaya ilişkin kodlar belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerinin kullanımının avantaj ve dezavantajlarına yönelik görüşlerine ilişkin Tablo 3.7’de yer verilmiştir.

Tablo 3.7. Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları	Avantaj	Çocukların dikkatini etkinliğe çekmek daha kolay oluyor	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö11, Ö14, Ö18, Ö19, Ö21, Ö25	10	37,04
		Çocuklar daha dinamik, daha dikkatli oluyorlar, ilgileri daha uzun süre gidiyor ve çocuklar daha serbest oluyor	Ö1, Ö2, Ö5, Ö9, Ö12, Ö13, Ö24, Ö27	8	29,63
		Enerjilerini attıkları için daha motive oluyorlar ve sakin bir şekilde etkinliklere katılıyorlar	Ö1, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö20	6	22,22
		Açık alanda çocuklarla etkinlik yapmak daha verimli ve rahat oluyor	Ö2, Ö4, Ö7, Ö16, Ö17, Ö21, Ö22, Ö23, Ö26	9	33,32
		Farklı öğrenme ortamları sunmak	Ö6, Ö12	2	7,41
		Çocuklar daha aktif ve sorumluluk sahibi oluyor	Ö8, Ö15	2	7,41
	Dezavantaj	Yapılacak etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak	Ö1	1	3,7
		Açık alanda çocukların güvenliğini sağlamakta zorluk çekmek	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27	20	74,07
		Çocukların dikkatini toplamakta zorlanmak	Ö4, Ö17	2	7,41
		Çocukların kalabalık olmasından dolayı süre yetersizliği ve materyal, malzeme sıkıntısı	Ö5, Ö6, Ö9, Ö17, Ö24	6	22,22
		Çocukları kontrol etmede, sınıf yönetiminde zorluk çekmek	Ö5, Ö7, Ö15, Ö23, Ö26	5	18,52
		Dezavantajım yok	Ö14, Ö18, Ö22	3	11,11

Tablo 3.7. incelendiğinde, “açık alan etkinliklerini kullanmanın öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları” na ilişkin 2 alt temaya vurgu yapıldığı görülmektedir. Avantaj alt temasında araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin %37,04 (f=10)’ü çocukların dikkatini etkinliğe çekmenin daha kolay olmasının açık alan etkinlikleri kullanımı açısından bir avantaj olduğunu belirtmiştir. Avantaj alt teması incelendiğinde,

öğretmenlerin %33,32 (f=9)'ye göre açık alanda çocuklarla etkinlik yapmak daha verimli ve rahat oluyor; %29,63 (f=8)'üne göre, çocuklar daha dinamik, daha dikkatli oluyorlar, ilgileri daha uzun süre gidiyor ve çocuklar daha serbest oluyor; %22,22 (f=6)'sine göre çocuklar enerjilerini attıkları için daha motive oluyorlar ve sakin bir şekilde etkinliklere katılıyorlar; %7,41 (f=2)'ine göre çocuklar daha aktif ve sorumluluk sahibi oluyor. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,41 (f=2)'i tarafında açık alan etkinlikleri kullanımı farklı öğrenme ortamı sunması açısından avantaj olarak görülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin avantaj alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“...Çocuklara etkinlikleri daha da sevdirecek katılmasını sağlamak. Farklı öğrenme ortamları sunmak.” (Ö6)

“...çocukların her şeyi kendilerinin yapması, kendileri keşfettikleri için öğretmen sadece rehber oluyor. Yönlendiriyorsun ve bırakıyorsun bu da bir avantaj bence...” (Ö8)

“...Avantaj olarak çocuklar açık alanda enerjilerini atıyorlar. Daha sonra sınıfa girdiğimizde sınıftaki çalışmaları daha rahat, daha sakin yapabiliyoruz. Bahçeye çıkmadıklarında dikkatleri daha fazla dağılıyor ve daha hareketli oluyorlar. Ortam değişikliği çocukların etkinliklere daha verimli katılımını sağlıyor... (Ö12)

“...Açık alan çocukların mevcut enerjilerini kullanmaları için büyük bir imkan sağlıyor. Çocuklar açık alandan sınıfa geldiklerinde enerjilerini attıkları için geçilen yeni etkinliğe çok daha odaklanmış olarak geçiyor. Çünkü dışarıda yorulmuş, fazla enerjisini atmış oluyor, sınıfa geldiğinde daha sakin oluyor bu da yeni etkinliğe geçişte öğretmen açısından bir konfor sağlıyor. Ama bu açık alan etkinliği düzenli yapılmadığı takdirde, yani sürekli olarak açık alan etkinliği yapmadığın takdirde bir rutine girmemişse açık alanda etkinliği entegre etmek zorlaşıyor. O yüzden rutin bir şekle bindirmek önemli.” (Ö13)

“Sınıfta oynatmadığım oyunları yapamadığım etkinlikleri açık anda daha rahat yapıyorum. Bunları yapabiliyor olmak beni daha mutlu ediyor açık kalan bu konuda benim için bir avantaj oluyor.” (Ö16)

“Ben öğretmen için değil, daha çok çocuklar için avantajı olduğunu düşünüyorum. Açık alan etkinliklerinin öğretmen için daha yorucu olduğunu düşünüyorum. Sadece bizim açımızdan alan geniş olduğu için bazı parkur oyunlarını oynatmak daha kolay oluyor o

avantaj olabilir.” (Ö17)

“Hem çocuklar hem benim açımdan açık alan etkinlikleri çok avantajlı. Açık alanda çocukların dikkatini etkinliğe çekmek daha kolay oluyor. Sınıfta gerçekleştiremediğimiz bazı etkinlikleri koşma vb fiziksel hareket gerektiren hareketleri daha kolay yapmama fırsat veriyor.” (Ö21)

Dezavantaj alt temasına baktığımızda araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin çoğunluğu %74,07 (f=20)’si açık alanda çocukların güvenliğini sağlamakta zorluk çekmek kodunu dezavantaj olarak belirttiği görülmektedir. Tabloyu incelediğimizde sırasıyla öğretmenlerin % 22,22 (f=6)’sinin çocukların kalabalık olmasından dolayı süre yetersizliği ve materyal, malzeme sıkıntısı olmasını; % 18,52 (f=5)’sinin çocukları kontrol etmede, sınıf yönetiminde zorluk çekmek; %7,41 (f=2)’inin çocukların dikkatini toplamakta zorlanmak kodlarını dezavantaj olarak vurguladığı görülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin %11,11(f=3)’i açık alan etkinlikleri kullanmanın kendisi için bir dezavantaj olmadığını belirttiği görülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin dezavantaj alt temasına ilişkin kendi görüşlerinden bazıları kendi ifadeleri ile aşağıdaki gibidir:

“...yapılacak etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak, bunun dışında en önemlisi güvenlik sorunu benim için, kalabalık olmasından dolayı güvenlik açısından kontrolü sağlayamamak. Onun dışında bir dezavantajı olduğunu düşünmüyorum.” (Ö1)

“Uyaranlar fazla olduğu için dikkatlerini toplamak biraz daha zor oluyor. Çevresel uyaran fazlaysa dikkatleri çabuk dağılıyor. Açık alanda etkinlik yaparken diğer lisedeki kızlar çocuklara sesleniyorlar ve bu durum çocukların dikkatini dağıtıyor o yüzden bazen odaklanmaları açık alanda zor olabiliyor. Etrafta çok uyaran olması dezavantaj, malzemeleri dışarıya taşımak, bahçemizin çocuklara uygun olmaması...” (Ö17)

“Bana göre açık alan etkinlikleri için bir dezavantaj yok. İmkanlar doğrultusunda açık alan etkinlikleri planlanabilir, hiçbir zaman dezavantaj göremiyorum... Ben bahçe alanlarını da dezavantaj olarak görmüyorum çocuklar için sadece düz alan olmasına gerek yok engelli bir alanın da çocuklara çok fazla katkı sağlayacağını böylece o engelli ortamda nasıl hareket etmesi gerektiğini öğreneceğini düşünüyorum. O ortamında bir nevi çocuğu gerçek hayata hazırladığını düşünüyorum.” (Ö18)

“Ben biraz panik birisi olduğum için açık alanda daha çok tetikte oluyorum. Çocuklar düşecekler, bir şey olacak mı diye tetikte oluyorum bu yüzden içsel olarak bu benim için bir dezavantaj oluyor daha gergin oluyorum. Her çocukta tehlikelerden kendini koruma becerisi yok o yüzden bu çocukları kontrol etmek zor oluyor açık alanda.” (Ö20)

“Benim için sadece güvenlik sıkıntısı bir dezavantaj oluyor.” (Ö21)

“Açık alanda çocukların kontrolü zor oluyor, kaza riski çok fazla, çocuklar çok hareketli olduğu için riskli oluyor, birbirlerini itebiliyorlar, koşarken düşebiliyorlar. Kaza riskleri bence en büyük dezavantaj.” (Ö23)

“...açık alanda kontrol sağlamak daha zor oluyor. Öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı güvenlik açısından ve kontrol sağlama açısından bir dezavantaj. Mesela açık alanda tuvalet ihtiyacı geldiğinde diğer çocukları bırakıp onu götürmek bir dezavantaj oluyor.” (Ö26)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırma sonucu elde edilen bulguların analizlerine ilişkin sonuçlara ve bu sonuçların ilgili literatürle tartışılmasına yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirlendiği bu çalışmada nitel veri toplanmıştır. Toplanan nitel verilerden elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar aşağıda detaylı olarak verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt amacı “Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yönelik görüşleri nasıldır?” bağlamında okul öncesi öğretmenleri ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmede alt amaçla ilişkili olarak öğretmenlere “Açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesi size göre ne olabilir?” sorusu sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesini sağlık, sosyallik ve öğrenme olmak üzere üç alt temada sınıfladıkları görülmüştür. Bu alt temalara bakıldığında öğretmenlerin büyük bir kısmı çocukların doğal ortamda, doğayı keşfetmelerine olanak sağlamak amacı ile açık alan etkinliklerine yer verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Sınıf içerisinde yapılandırılmış ve sınırlı bir alanda gerçekleştirilen etkinliklere nazaran açık alan etkinliklerinin öğrencilere keşfetme olanağı sağlayan daha verimli bir ortam sağladığı söylenebilir. Diğer bir boyutta öğretmenlerin yine büyük bir kısmının çocukların hareket ihtiyacını karşılamak için açık alan etkinliklerine yer verdiği görülmüştür. Bu sonuç Dimont ve Bell(2007)’in yaptığı araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Dimont ve Bell(2007) yaptığı araştırma da açık alan etkinliklerinin çocukları hareket etmeye teşvik ederek, onlara hoplama, zıplama gibi oyun fırsatları sunduğunu belirtmiştir. Açık alan etkinlikleri çocuklara daha geniş ve rahat bir ortam sağladığı için çocukların hareket ihtiyacının karşılanmasında önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. Açık alan etkinliklerinin özellikle çocukların özgürce hareket edebildiği, motor gelişimleri için koşma, zıplama v.b

hareketleri yapabilecekleri uygun koşullar ve ortamlar sağlaması sebebi ile önemli bir etkinlik olduğu söylenebilir.

Açık alan etkinliklerinin öğrenmede kalıcılığı sağlaması açısından araştırma sonuçları Gülay(2011)'in gerçekleştirdiği çalışma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Araştırmamızda da açık alan etkinliklerinin çocuklara farklı öğrenme ortamları sunduğu ve yaparak yaşayarak öğrenmelerine imkân sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Hearn ve Hildebrand, (2013)'in de belirttiği açık alan etkinlikleri, çocuklara yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı vermektedir. Bu durum çalışmamızı destekler niteliktedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde ise; araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerine yer verilme gerekçesine yönelik, farklı fikirlere ve bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Araştırmanın bulgu ve sonuçları dikkate alındığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin açık alan etkinliklerinin uygulanmasını genel olarak olumlu olarak algıladıkları ve çocukların gelişimleri için faydalarının farkında oldukları söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Okul öncesi öğretmenlerinin günlük planda açık alan etkinliklerine yer verme sıklığı nasıldır?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine bu alt amaçla ilişkili olarak “Planınızda açık alan etkinliklerine hangi sıklıkta yer veriyorsunuz?” sorusu sorulmuştur.

Araştırma da öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirme sıklığı, hava durumuna ve okul idaresinin tutumuna göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde okul idaresinin kısıtlamalarıyla karşılaşıldığı görülmüştür. Bazı okul idarecilerinin açık alan etkinliklerine ve okul öncesi müfredatına hâkim olmamasından kaynaklı olumsuz durumların yaşandığı da tespit edilmiştir. Fiziksel alanın uygun olmaması gerekçesi ile bazı okul idarelerinin etkinliklere kısıtlama getirdikleri ve bunun sonucu olarak açık alan etkinliklerinin yeterli derece de gerçekleştirilemediği söylenebilir. Öğretmenlerin etkinlik planlamasında, genellikle güzel havaları tercih ettikleri görülmektedir. Arnas(2019) açık alanların çocukların sağlıklı ve olumlu gelişimlerine katkı sağladığını belirtmiş ve yapmış olduğu araştırma sonucunda; günümüz de çocukların kapalı alanlarda daha fazla zaman geçirdiği tespitinde bulunmuştur. Konuya ilişkin araştırmaya dayanarak, olağanüstü hava koşulları dışında açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesinin öğrencinin lehine bir durum olduğu

söylenir. NASPE(2009), çocukların sağlıklı gelişimleri için, her gün açık alanda en az 60 dakika fiziksel aktivite yapmalarını ve serbest zaman geçirmelerini önermektedir. Buna bağlı olarak kapalı mekanların öğrencilerin hareketlerini kısıtladığı ve fiziksel gelişimlerine yeterince katkı sağlamadığı söylenebilir. Açık alan etkinliklerinde öğrenciler etkinliklerini gerçekleştirirken, özgürce hareket imkânı bulmakta ve fiziksel gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek eylemler gerçekleştirmekte oldukları ifade edilebilir.

Hearron ve Hildebrand(2013)'de çocukların sağlıklı gelişimi için açık alan etkinliklerinin önemli olduğu tespitinde bulunmuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı ise; açık alan etkinliklerinin olumlu yönlerine değinmiş buna karşın alan uygulamalarına farkındalıkları kadar yer vermedikleri ya da hiç uygulamadıkları görülmektedir. MEB'in Mart 2024 de yayınladığı güncellenmiş okul öncesi eğitim programında; açık alan etkinliklerine ayrıca yer verildiği görülmektedir. Açık alan etkinliklerinin her koşulda gerçekleştirilmesi gerektiğine ve bunun önemine vurgu yapılmaktadır. Mevcut durumda uygulanmakta olan eski program da ise açık alan etkinliklerine özel bir yer ve zorunluluk getirilmemiştir. Bu durum öğretmenlerin istekleri doğrultusunda etkinliklere yer verip vermeme durumunu meydana getirmiştir. MEB in de belirtmesine rağmen öğretmenlerin hala uygulamadıkları görülmüştür.

4.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Okul öncesi öğretmenleri açık alan etkinliklerini hangi etkinliklerde ve ne düzeyde gerçekleştirebilmektedirler?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine; bu alt amaçla ilişkili olarak “Açık alan etkinliklerinde ne tür etkinliklere yer veriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin açık alan eğitimini okul içi açık alan etkinlikleri (okul bahçesi) ve okul dışı açık alan etkinlikleri yani alan gezisi olarak tanımladıkları görülmüştür. Araştırma sonuçlarına baktığımızda öğretmenlerin sınıf içinde gerçekleştirdiği tüm etkinliklere (Müzik, sanat, Türkçe, matematik, fen, oyun ve hareket etkinliği) açık alan etkinliklerinde yer verdiği, bunlara ek olarak çeşitli yerlere alan gezisi etkinlikleri yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin açık alan etkinliklerini okul öncesi eğitim programında yer alan tüm etkinliklerde uygulamaları olumlu olarak değerlendirilebilir. Bu etkinliklerin açık alanda gerçekleştirilmesi

öğrenciye, mekân kısıtlaması ve sınırlılıklarının en aza indirgendiği bir ortam sunmaktadır. Bunun yanı sıra sanatsal faaliyetler açısından eğitim-öğretimin kapalı alanların dışına taşınması öğrenciye doğaya ve gerçek hayata yönelik gözlem yapma imkânı vermektedir. Bu durum çocuğa sıkışıp kaldığı dijital dünyadan sıyrılarak gerçek dünyayı gözlemleme, keşfetme ve tanıma fırsatı vermektedir. Keşfeden, gözlemleyen çocuğun yaratıcılığı artmakta ve sanal dünyanın sunduğu basma kalıp klişelerin dışına çıkma, kendisini özgün ve özgürce ifade etme becerisini geliştirmesi açısından imkânlar sunmaktadır. Bu durumu destekler nitelikte araştırmalar da bulunmaktadır. Hearn ve Hildebrand(2013) a göre açık alan etkinlikleri çocuklara yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı verir ve aynı zaman da çocuklara gözlem yapma imkânı sunar.

Buradan hareketle öğretmen, öğrencilerin doğadaki değişimlere dikkatini çekerek, her an değişen renk, ışık-gölge, ahenk, uyum gibi görsel ilke ve elemanların yanı sıra ses, ritim v.b işitsel unsurların farkına varmalarını sağlar. Gözlem becerisi gelişen çocuğun doğadaki hazır çözümlemelerden yararlanarak, hazır malzemeler yerine çevresinden edindiği doğal malzemelerle çalışma yapması yönünde öğrenciyi teşvik eder ve yaratıcılığını artırır. Yapılan araştırma sonucunda elde ettiğimiz veriler, çocukların doğada bulunan taş, ağaç dalı, yaprak gibi doğal malzemeleri kullanarak sanat etkinliklerini gerçekleştirdikleri görülmüştür. Bu durumun çocuğun yaratıcılık sürecine olumlu katkı sağladığı söylenebilir. Aynı zaman da çocukların soyut zekalarının gelişimine de katkı sağladığı söylenebilir. Çevre imkânlarından yararlanarak öğrencilerin sanatsal faaliyetlere benzer şekilde fen etkinliklerinde yaptıkları görülmüştür. Doğada bulunan taş, böcek, salyangoz, yaprak v.b canlı ve cansız nesneleri inceleme ve keşfetmelerine açık alan etkinlikleri imkân sağlamıştır. Bunun dışında Fen etkinliklerinde deney, bitki bakımı ve hayvan besleme etkinliklerinin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu etkinliklerin gerçekleştirilmesi çocukların çevre ile iletişime girmesini, doğayı keşfetmesini desteklediği ve yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağladığı söylenebilir. Araştırma da açık alan etkinliklerinin önemli bir parçası olan alan gezilerinin de gerçekleştirildiği görülmüştür. Alan gezileri ile çocuklar planlı programlı etkinlik yapma alışkanlığı geliştirmenin yanı sıra, sosyalleşmelerine ve toplumsal normlara uygun davranışlar kazanmalarına da imkân sağlayabilir. Bu durum öğrenciye olayları yerinde inceleme imkânı sunarak öğrenmede kalıcılığı güçlendirici bir fırsat da yaratabilir.

4.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “Okul öncesi öğretmenlerinin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmede karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine; bu alt amaçla ilişkili olarak “Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engeller nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Yapmış olduğumuz araştırmanın sonuçları, Shume ve Blatt(2019)’ın açık alan etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan engellere ilişkin yapmış olduğu araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde problem olarak görülen güvenlik, çevresel faktörler ve ekonomi gibi sorunları içermektedir. Tespit edilen sorunlardan biri olan güvenlik kaygısına değinecek olursak; öğretmenlerin açık alanda sınıf mevcutlarının fazla olması sebebiyle tek başına güvenliği sağlayamayacakları kaygısı ile etkinlikleri kısıtladıkları görülmektedir. Öztürk ve Luff(2023) yapmış olduğu araştırmada Türkiye’de öğretmenlerin sınıfta ve açık alan da yalnız olmalarından kaynaklı, öğrenci güvenliğini sağlayamayacakları kaygısı taşıdığı tespitinde bulunmuşlardır. Bu sonuç araştırmamızı destekler niteliktedir. Bu tespitler ışığında; öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmeye yönelik engellerden biri olan güvenlik sorununun giderilmesi gerektiği önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Çevresel etkenlerin ve açık alanların, çocukların gelişimine uygun ve güvenli olarak düzenlenmemesi durumu, öğretmenlerin sınırlandırıldığı ve olumsuz etkilendiği düşüncesini oluşturmaktadır.

Aynı zamanda öğretmenlerin açık alan etkinliklerini gerçekleştirmesinde; olumsuz hava koşulları, velilerin ve okul yönetiminin olumsuz yaklaşımları, okulun fiziki şartlarının uygun olmaması ve ekonomik sebepler engel olarak görülmektedir. Araştırmanın ikinci alt amacında görülen sorunlar, bu alt amacımızda da etkilerini göstermektedir. Öğretmenlerden elde edilen verilere bakıldığında açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilme sıklığının karşısındaki en önemli engellerden biri olarak olumsuz hava koşullarının olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra velilerin öğrencilerin hasta olacağı kaygısıyla açık alan etkinliklerine olumlu bakmadıkları da etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Öztürk ve Luff(2023)’un yaptığı araştırmada da; çocukların hasta olmaları ve öğrencilerin güvenliği gibi nedenlere bağlı olarak ailelerin açık alan etkinliklerine karşı olumsuz tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu sonuçlar da araştırmamızı destekler niteliktedir. MEB(2024) güncellenmiş okul öncesi eğitim

programı; hava koşullarına bakılmaksızın açık alan etkinliklerinin gerçekleştirilmesi gerektiğine vurgu yapmasına rağmen, elde ettiğimiz sonuçlar öğretmenlerin bir kısmının hava koşullarını engel olarak gördüğünü göstermektedir. Öğrencilerin gelişimleri göz önünde bulundurulduğunda, açık alan etkinliklerinin çocukların olumsuz hava koşullarına karşı direnç sağlamalarına yardımcı olacağı da dikkate alınarak, etkinliklerin gerçekleştirilmesinde engel olarak görülmemesi gerektiği de söylenebilir. Zira çocuklar günlük hayatta da olumsuz hava koşullarıyla karşılaşmaktadırlar.

4.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın beşinci alt amacı olan “Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri boyutunda öğretmenlerin görüşleri nasıldır?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine; bu alt amaçla ilişkili olarak “Açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeyleri üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusu yöneltilmiştir. Yapmış olduğumuz araştırmada açık alan etkinliklerinin çocukların gelişim düzeylerine etkisine ilişkin sonuçlar, Arabacı ve Çıtak(2017)’ın yaptığı araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Araştırma sonucunda açık alan etkinliklerinin tüm gelişim alanlarını desteklenmesinde büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Açık alan etkinlikleri çocukların psikomotor, bilişsel, sosyal duygusal, dil alan ve özbakım becerilerini geliştirdiği görülmektedir.

Genel olarak literatür ile tutarlı ilişkiler içerisinde olduğu görülen sonuçlar doğrultusunda, açık alan etkinliklerinin çocukların farklı gelişim alanlarının desteklenmesinde önemli bir yere sahip olduğu sonucu ortaya konulmuştur. Açık alan etkinliklerinin, çocukların psikomotor gelişimleri için gerekli olan hareket ortamını sağlayarak çocukların bu yönde gelişim göstermelerine katkı sağladığı söylenebilir. Bu etkinlikler çocukların psikomotor gelişimlerine destek verdiği gibi çocuklar da gözlem, keşfetme, problem çözme, karşılaştırma gibi bilişsel gelişim becerilerini desteklediği ve bu becerileri desteklerken birbirleriyle iletişim kurma, işbirliği, takım çalışması, kendini ifade etme gibi sosyal-duygusal ve dil gelişimini sağlaması açısından gelişim düzeyleri üzerinde önemli etkisi olduğu düşüncesini de pekiştirebilir.

4.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın altıncı alt amacı olan “Açık alan etkinliklerine yönelik öğrenci tutumları nasıldır?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine; bu alt amaçla ilişkili olarak “Size göre öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumu nasıldır?” sorusu yöneltilmiştir.

Yapmış olduğumuz araştırmada öğrencilerin açık alan etkinliklerine yönelik tutumunda dikkat ve motivasyonun önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arabacı ve Çıtak(2017)’in araştırma sonucuna göre çocukların açık alan etkinliklerinden çok büyük keyif aldıkları görülmektedir. Bu konuda araştırma sonucu paralellik göstermektedir. Çocukların açık alan etkinliklerini sevdikleri ve bu etkinliklere dikkatle ve istekle katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda çocukların daha yaratıcı oldukları, özgürce hareket ederek, kendilerini daha iyi ifade edebildikleri de elde edilen sonuçlar arsında yer almıştır. Bir öğretmen ise; öğrencilerin açık alana çıktıklarında ne yapacaklarını bilmeden koştuklarını ifade etmiştir. Etkinliklere yönelik öğretmenin öğrenciyi etkinlik öncesi bilgilendirmediği veya hazırlık yapmadığı düşünülebilir. Açık alan etkinliklerinde; etkinlik öncesi, etkinlik esnasında ve etkinlik sonrası planlamanın önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca bu olumsuz durumu ifade eden öğretmenin öğrencilerini nadiren açık alana çıkardığı görülmüştür. Bu açıdan baktığımız da öğretmenin açık alan etkinliklerini uygulamada yetersiz olduğu düşünülebilir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin açık hava etkinliklerinde istekli olduklarını belirterek, dikkatlerini toplama da daha başarılı olduklarını belirtmiştir. Bunu yanı sıra öğretmenler öğrenmenin daha iyi gerçekleştiğine de vurgu yapmışlardır. Bu durumun aksine bazı öğretmenler bazı etkinliklerle sınırlamak koşuluyla çocukların dikkatlerinin çabuk dağıldığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin dikkatlerinin dağılmalarına değinen öğretmenlerin verdikleri yanıtlara bakılarak, uygun mekân veya uygun etkinlik seçmediği söylenebilir.

4.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Sonuç Ve Tartışma

Araştırmanın yedinci alt amacı olan “Açık alan etkinlikleri uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarına yönelik öğretmen görüşleri nasıldır?” sorusuna yönelik okul öncesi öğretmenlerine; bu alt amaçla ilişkili olarak “Açık alan etkinliklerinin kullanımının öğretmen açısından avantaj ve dezavantajları nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Yapmış olduğumuz araştırma sonucunda öğretmenlerin açık alan etkinliklerini kullanmayı; farklı

öğrenme ortamları sunmak, çocukların dikkatini etkinliğe çekmek ve onları motive etmek açısından avantaj olarak gördükleri ve açık alanda etkinlik yapmanın sınıf içine göre daha verimli ve rahat olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında açık alanda güvenliği sağlamanın, öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı sınıf yönetiminin zor olmasını, materyal eksikliğini dezavantaj olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Dezavantaj teması incelendiğinde, öğretmenlerin açık alanda çocukların güvenliğini sağlamakta zorluk çekmeleri en büyük dezavantaj olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bu durumu öğrenci sayılarının fazla olmasına ve sınıfta yardımcı personel olamamasından dolayı açık alanda tek başına kontrolün zor olmasına bağladıkları görülmüştür. Sonuç olarak; öğretmenlerin açık alan etkinliklerine yönelik görüşlerinin olumlu olmasına rağmen uygulamada sorunlar yaşadığı görülmüştür. Bu sorunlar zaman zaman fiziki koşullar olarak karşımıza çıkmakla birlikte zaman zaman da öğretmenin plansızlığından veya konuya yeteri kadar ilgi göstermediğinden kaynaklı olduğu düşünülebilir. Açık alan etkinliklerinin öğrenci kazanımlarına olum yönde etki ettiğini belirten öğretmenlere bakıldığında ise; alanına hakim, donanımlı öğretmenler olduğu durumu da tespitlerimiz arasında yer almaktadır. Araştırma da aksi durumlarla da karşılaşmıştır. Alanına hâkim öğretmenlerin konunun önemine vakıf olmasına karşın planlarında açık alan etkinliklerine yeterince yer vermedikleri hususu da dikkat çekicidir.

4.8. Öneriler

Açık alan etkinliklerinin gerçekleşmesinde öne çıkan engeller arasında güvenlik sorunu ve fiziki koşulların yetersizliği ön plana çıkmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda açık alan etkinliklerinde, fiziki koşulların yetersizliğinin ve güvenlik sebeplerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma yapılması önerilebilir.

Araştırma da açık alan etkinliklerinin uygulanmasında, öğretmen görüşlerine göre veli ve okul idaresi tutumlarının da olumsuz etkenler arasında yer aldığını görmekteyiz. Açık alan etkinliklerinin uygulanmasında öğrenci, veli ve okul idaresinin tutumlarının belirlenmesine yönelik bir araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Bu araştırma nitel bir çalışmadır ve 27 okul öncesi öğretmeni ile sınırlıdır. Konuya ilişkin daha fazla sayıda öğretmene ulaşarak, karma yöntemle bir araştırma yapılması da literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir.

Araştırmanın verileri, öğretmenlerden görüşme yoluyla elde edilen veriler ile sınırlıdır. Yapılacak olan çalışmalarda, çocukların açık alan etkinliklerine katılım süreçlerinin de incelenmesi literatüre önemli katkılar sunacaktır.

KAYNAKLAR

- Akduman, Gülden G. 2011. “Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi”, *Okul Öncesi Eğitime Giriş*(2.Baskı), B.G. Uyanık Editörlüğünde, Ankara: Pegem Akademi.
- Alat, Zeynep, Özlem Akgümüş ve Didem Cavalı. 2012. “Okul Öncesi Eğitimde Açık Hava Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Tutum ve Uygulamaları”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3) , p. 47-62. <https://doi.org/10.17860/efd.49967>
- Arabacı, Nalan ve Şenel Çıtak. 2017. “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların “Oyun” ve “Açık Alan (Bahçe)” Etkinlikleri İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi ve Örnek Bir Bahçe Düzenleme Çalışması”. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı 21, ss.28-43. <https://mjer.inased.org/makale/363>
- Arnas, A, Yaşare. 2019. *Çocuk Merkezli Öğrenme Ortamları: Okul Öncesi Çocuklar İçin Bir Okul Tasarla*(2.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, Fűrüzan. 2010. “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekan Tasarımında Çocukların Beklentilerinin Belirlenmesi.” Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Aşkar, Neşe. 2021. “Açık Havada Eğitim: Okul Öncesi Eğitim Programı Materyalleri Bağlamında Bir Değerlendirme”. *Yaşadıkça Eğitim*, Cilt 35, Sayı 1, s. 132-153. DOI:10.33308/26674874.2021351236
- Bento, Gabriela and Gisela Dias. 2017. The importance of outdoor play for young children’s healthy development. *Porto Biomedical Journal* 2(5):p 157-160, September 2017. | DOI: 10.1016/j.pbj.2017.03.003
- Bentsen Peter , Frank S. Jensen, Erik Mygind and Thomas B. Randrup. 2010, “The extent and dissemination of udeskole in Danish schools”, *Urban Forestry & Urban Greening*, Volume 9, Issue 3, 2010, Pages 235-243, <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2010.02.001>
- Bilton, Helen. 2010. *Outdoor play in the early years: Management and Innovation* (4. Edition). London: David Fulton
- Bilton, Helen. 2014. “The Aims of Early Years Outdoor Education in England: A Conceptual and Empirical Investigation”, *International Journal of Education and Social Science*, Vol. 1 No. 3; October 2014 https://www.researchgate.net/publication/272021791_The_Aims_of_Early_Years_

[Outdoor_Education_in_England_A_Conceptual_and_Empirical_Investigation#fullTextFileContent](#)

Bisson, Christian. 1996. The Outdoor Education Umbrella: A Metaphoric Model To Conceptualize Outdoor Experiential Learning Methods. ERIC Digest, 40-46. ERIC Number: ED416049 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED416049.pdf>

Büyüköztürk, Şener, Ebru Kılıç Çakmak, Özcan Erkan Akgün, Şirin Karadeniz ve Funda Demirel. 2008. *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi

Civelek, Perihan ve Güzin Özyılmaz Akamca. 2017. “Açık alan etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine ait kazanımlarının gelişimine etkisi.” *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature And History of Turkish or Turkic*, Volume 12/18, p. 173-194 <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2297>

Creswell, John W. 2021. *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*, (3. Baskıdan Çeviri). Çeviri Editörleri: M. Bütünve SB Demir). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım

Çelik, Aysun. 2012. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Açık Alan Kullanımı: Kocaeli Örneği, *Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 43 (1): 79-88, 2012 ISSN : 1300-9036 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/35398>

Dyment Janet E. ve Aaron, C., Bell. 2008. “Grounds for movement: green school grounds as sites for promoting physical activity.” *Health Educ Res.* 23(6):952-62. <https://doi.org/10.1093/her/cym059>

Erentay Nilgün ve Mehmet Erdoğan. 2009. *22 adımda doğa eğitimi*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık

Gong, Zihan. 2024. Teachers' Role in Facilitating Outdoor Game Education: A Qualitative Study in Jingmen Vocational College Pre-school Education Settings, *Pacific International Journal*, Vol. 6(4), 165-169; DOI: 10.55014/pij.v6i

Griffin, Georgia M., Carolina Nieto, Kirsten Senturia, Marshall Brown, Kimberly Garrett, Elizabeth Nguyen, Danette Glassy, Emily Kroshus and Pooja Tandon. 2024.

“Project nature: promoting outdoor physical activity in children via primary care”, BMC Primary Care, 25:68, <https://doi.org/10.1186/s12875-024-02297-5>

Grindheim Liv T., Hanne V. Sorensen and Angela Rekers. 2021. “Outdoor Learning and Play: Pedagogical practices and Children’s Cultural Formation”, Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-72595-2>

Gülay, Hülya. 2011. Ağaç Yaş İken Eğilir: Yaşamın İlk Yıllarında Çevre Eğitiminin Önemi. TÜBAV Bilim Dergisi, 4(3), sayfa: 240-245 https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubav/issue/21524/615007#article_cite

Hearron, Patricia. F. and Verna Hildebrand. 2013. *Guiding young children*. Pearson Education, Inc.

Kamay, Pınar.O. ve Şule Ö. Kaşker. 2006. *İlk fen deneyimlerim*. Ankara: SMG Yayıncılık.

Karasar, Niyazi. 2012. *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kıldan, A. Oğuzhan. 2007. Okulöncesi Eğitim Ortamları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 501-510. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/819082>

Kıldan, Oğuzhan ve Murat Pektaş. 2009. “Erken çocukluk döneminde fen ve doğa ile ilgili konuların öğretilmesinde okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi.” *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*,10(1),113-127. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59520/855974>

Köşker, Nilüfer. 2019. “Okulöncesi çocuklarında doğa algısı.” *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 294-308. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.43815-443217>

Louv, R. (2005). Nature Deficit. Orion, 70-71 <https://www.firenewsroom.org/sites/default/files/Louv-Health-JulAug05.pdf> adresinden 06.05.2024 tarihinde erişilmiştir.

MEB, 2013, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Ankara

MEB, 2024, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Ankara

National Association for Sport and Physical Education (NASPE)(2009). *Active start: A statement of physical activity guidelines for children from birth to age 5*. Sewickley, PA: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation, and Dance. https://cpin.us/sites/default/files/fcab_resources/virtual/Active%20Start_2020_Final.pdf

Nur, İmray. 2019. “Açık Hava Oyun Alanlarının tasarımı ve Düzenlenmesi”, *Çocuk Merkezli Öğrenme Ortamları: Okul Öncesi Çocuklar İçin Bir Okul Tasarla* (2.Baskı). Yaşare, Arnas, A. Editörlüğünde, Ankara: Pegem Akademi.

Oktay, Ayla. 2000. *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. (2. Baskı) İstanbul: Epsilon Yayınları.

Ömeroğlu, Esra. 1997. *M.E.B. Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Anne Eğitimi Kurslarına Genel Bir Bakış*, Gazi Üniversitesi Meslekî Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü, Ankara.

Öztürk, Samur, Ayşe and Paulette Luff. 2023. Views of Teachers and Headteachers about Outdoor Learning in Pre-School Education Institutions in Turkey and England. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 1412-1434. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1268058>

Poyraz, Hatice ve Hale Dere. 2011. *Okul öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. (4. Baskı), Ankara: Anı yayıncılık

Priest, Simon. 1986. “Redefining Outdoor Education: A Matter of Many Relationships.” *The Journal of Environmental Education*. 17 (3), 13-15. doi:10.1080/00958964.1986.9941413.

Samuelsson, Ingrid. P. and Maj Asplund Carlsson. 2008. The Playing Learning Child: Towards a pedagogy of early childhood, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 52:6, 623-641, DOI: 10.1080/00313830802497265

Shume, Teresa J. And Erica Blatt. 2019. A sociocultural investigation of pre-service teachers’ outdoor experiences and perceived obstacles to outdoor learning, *Environmental Education Research*, 25:9, 1347-1367, DOI: 10.1080/13504622.2019.1610862

Şener, Elmira A. 2001. “Okul Öncesi Çocuk Eğitim Merkezleri İçin Değişebilir/ Dönüşebilir/ Esnek Bir “Fiziksel Çevre Modeli”. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Şirin Kaya, Şenay ve Arzu Özyürek. 2021. “Bahçede Uygulanan Okul Öncesi Eğitimin Çocukların Problem Davranışlarına ve Sosyal Becerilerine Etkisi ” *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 128-142.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1637442>

Türkmen, Hakan. 2010. İnfomal (Sınıf-Dışı) Fen Bilgisi Eğitime Tarihsel Bakış Ve Eğitimimize Entegrasyonu. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:03 No:39 Syf: 46-59
https://www.academia.edu/575791/%C4%B0nformal_S%C4%B1n%C4%B1f-D%C4%B1nC5%9F%C4%B1_Fen_Bilgisi_E%C4%9Fitimine_Tarihsel_Bak%C4%B1nC5%9F_Ve_E%C4%9Fitimimize_Entegrasyonu

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. 2021. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, Günseli ve Güzin Özyılmaz Akamca. 2017. The effect of outdoor learning activities on the development of preschool children. *South African Journal of Education* / Vol. 37 No. 2 (2017) DOI: 10.15700/saje.v37n2a1378

Wilson, Ruth. 2008. *Nature and young children. Encouraging creative play and learning in natural environments.* New York: Routledge. DOI:10.4324/9780203119358

White, Jan. 2008. *Playing And Learning Outdoors: Making Provision For High-Quality Experiences In The Outdoor Environment.* New York: Routledge

